

ЗМІСТ

ВСТУП	4
Розділ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ З МЕТОЮ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЇЇ ЕФЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ	6
1.1. Сутність фінансів страховика та особливості їх організації	6
1.2. Управління фінансовою діяльністю страхової компанії як системний процес	17
1.3. Сутність та критерії ефективного розвитку страхової компанії ..	25
Розділ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПАТ «СК «СКАЙД»	37
2.1. ПАТ «СК «Скайд» як суб'єкт страхового ринку	37
2.2. Аналіз основних фінансово-економічних показників страхової компанії	41
2.3. Аналіз фінансового стану ПАТ «СК «Скайд»	54
Розділ 3. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПАТ «СК «СКАЙД»	74
3.1. Аналіз складу, структури і динаміки фінансових ресурсів	74
3.2. Аналіз фінансової стійкості і платоспроможності	78
3.3. Оцінка вартості страхової компанії	88
Розділ 4. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ З МЕТОЮ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЇЇ ЕФЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ	95
4.1. Оптимізація структури капіталу ПАТ «СК «Скайд»	95
4.2. Диверсифікація коштів страхових резервів	100
4.3. Фінансове планування як складова системи управління фінансовою діяльністю страховика	108
ВИСНОВКИ	116
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	120
ДОДАТКИ	125

Страховання є специфічним і видом підприємницької діяльності, поява якого в Україні пов'язана із скасуванням державної монополії у сфері страхування. Демонopolізація страхової справи і виникнення страхових компаній як повноцінних суб'єктів господарювання вимагає переосмислення місця та ролі їхніх фінансів у складі фінансової системи країни вже як ланки децентралізованих фінансів.

Розвиток фінансового сектору економіки все більше привертає увагу науковців, практиків і держави. Питання приходу на вітчизняний ринок іноземних інвесторів загострює проблему ефективного розвитку та управління суб'єктами фінансових відносин, зокрема страховими компаніями.

Ефективний розвиток страхової компанії значною мірою визначається забезпеченням її діяльності достатнім обсягом фінансових ресурсів, досягненням оптимальної структури капіталу та активів. Забезпечення функціонування страхової компанії необхідними фінансовими ресурсами здійснюється у процесі її фінансової діяльності. Одним із найбільш суттєвих фінансових ресурсів, яким володіє страхова компанія є її власний капітал, ефективне управління яким є запорукою її фінансової стійкості. В той же час з огляду на специфіку страхової діяльності важливим джерелом фінансових ресурсів страхових компаній є страхові резерви, які формуються із отриманих страхових премій. Оптимальне поєднання власного капіталу та страхових резервів для фінансування діяльності страхової компанії є запорукою її ефективного розвитку.

Слід зазначити, що вагомий внесок у вирішення окремих аспектів управління фінансовою діяльністю страхової компанії та її ефективного розвитку мають роботи вітчизняних і зарубіжних вчених, зокрема О.О. Гаманкової, Н.Г. Нагайчука, В.А. Щербакова, Т.А. Федорової, С.С. Осадця, О.В. Хавтура та ін. Однак, деякі питання організації фінансів страхових компаній на сьогоднішній день є недостатньо систематизованими. Тож метою, що ставилась під час підготовки пропонованого наукового видання, є розробка науково-методичних засад та практичних рекомендацій з покращення управління фінансовою діяльністю страхової компанії задля забезпечення її ефективного розвитку.

Авторським колективом у дослідженні було встановлено сутність фінансів страховика та вказано на особливості їх організації, розкрито теоретичні основи управління фінансовою діяльністю страхової компанії як системним процесом, визначено сутність та критерії ефективного розвитку страхової компанії, наведено характеристику ПАТ «СК «Скайд» як суб'єкта страхового ринку; здійснено аналіз основних фінансово-економічних показників, фінансового стану, складу, структури і динаміки фінансових ресурсів, фінансової стійкості і платоспроможності ПАТ «СК «Скайд».

Увагу приділено оцінці вартості ПАТ «СК «Скайд», як критерію ефективного розвитку страховика. Останній розділ монографії присвячено оптимізації структури капіталу, пропозиціям щодо диверсифікації коштів страхових резервів та фінансовому плануванню як складовій управління фінансовою діяльністю страхової компанії.

Об'єктом дослідження став процес управління фінансовою діяльністю страхової компанії. Теоретичні, методичні і практичні аспекти управління фінансовою діяльністю страхової компанії з метою забезпечення її ефективного розвитку є предметом наукового дослідження, викладеного у монографії.

Для досягнення визначеної мети і вирішення поставлених у роботі завдань було використано: горизонтальний та вертикальний аналіз під час проведення оцінки фінансового стану страхової компанії; трендовий аналіз, який передбачає порівняння позицій звітності з рядом попередніх періодів при аналізі фінансового стану; аналіз відносних показників під час оцінки майнового стану, рентабельності, фінансової стійкості, платоспроможності та ліквідності страхової компанії; метод дисконтування використовувався при оцінці вартості страхової компанії; балансовий метод при складанні прогнозного балансу активів і пасивів страхової компанії; метод прямого рахунку застосовувався при складанні прогнозного звіту про фінансові результати.

Під час роботи над монографією використовувались Закони Верховної Ради України, розпорядження Національної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України, Положення (стандарти) бухгалтерського обліку, підручники, навчальні посібники, монографії, періодичні видання, збірники наукових праць, фінансова звітність страхової компанії.

Авторський колектив сподівається, що впровадження запропонованих шляхів покращення управління фінансовою діяльністю страхової компанії дозволить забезпечити ефективний розвиток будь — якого страховика шляхом більш ефективного використання коштів страхових резервів для фінансування її діяльності. Це сприятиме суттєвому підвищенню фінансових результатів, показників рентабельності та зростанню ринкової вартості страхової компанії. При цьому забезпечуватиметься високий рівень фінансової стійкості, платоспроможності та ліквідності на перспективу, що сприятиме збалансуванню інтересів всіх зацікавлених сторін.

Розділ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ З МЕТОЮ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЇЇ ЕФЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ

1.1. Сутність фінансів страховика та особливості їх організації

Об'єктивна потреба у страховому захисті великою мірою визначається ризиковою ситуацією. Особливістю сучасного етапу розвитку суспільства є той факт, що ризикова ситуація стає одним з найважливіших його чинників. Ризикові ситуації формуються під впливом природних явищ, науково-технологічної революції, розвитку економіки, зносу устаткування, соціально-економічної нестабільності суспільства. Так, наприклад, за останні десять років збитки від природних катастроф у світовому масштабі зросли у 9 разів і зараз становлять 150 млрд. доларів за рік. Загальний обсяг збитків за останні десять років — 676 млрд. доларів. За прогнозами до 2050 року збиток від природних катастроф очікується на рівні 300 млрд. доларів на рік [1; 4]. За таких умов захист суспільства неможливий без допомоги страхування.

Страхування є одним з основних елементів функціонування сучасної фінансової системи країни.

Погляд фахівців щодо страхування як виду підприємницької діяльності є неоднозначним. Класик страхової наукової думки К.Г. Воблий під страхуванням розуміє вид господарської діяльності на основі солідарності і відплатності, що має на меті покриття майбутніх потреб або нестатків, які є наслідком випадкової, але разом з тим статистично вловимої події [17, с. 20].

Наведемо кілька найбільш поширених визначень страхування, які використовуються в спеціальній науково-практичній літературі, а також в законодавчих і нормативних актах (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

ТРАКТУВАННЯ СУТНОСТІ СТРАХУВАННЯ ВІТЧИЗНЯНИМИ ВЧЕНИМИ

№ п/п	Вітчизняні вчені	Визначення суті страхування
1	2	3
1.	Внукова Н. М. [69]	Страхування — це економічні відносини, в яких беруть участь, як мінімум, дві сторони, два суб'єкта відносин: страхова організація, яка є страховиком, і страхувальник — юридична особа або дієздатний громадянин, який уклав зі страховиком договір страхування або є страхувальником відповідно до законодавства України.
2.	Говорушко Т. А. [19]	Страхування — це економічні відносини, що виникають між страховиком і страхувальником з приводу передачі міри матеріальної відповідальності за наслідки випадкових подій від страхувальника до страховика за певну плату.

№ п/п	Вітчизняні вчені	Визначення суті страхування
1	2	3
3.	Гаманкова О. О. [18]	Страхування — це економічна категорія, яка виражає відносини розподілу та обміну, що виникають між учасниками формування, розподілу та використання цільових грошових фондів, призначених для забезпечення страхового захисту.
4.	Ротова Т. А. [61]	Страхування — це система економічних відносин, які виникають між двома сторонами (страховиком і страхувальником) щодо забезпечення захисту майнових інтересів останнього за рахунок сплати ним страхових платежів до спеціально створених для цього цільових фондів, звідки здійснюється відшкодування збитків.
5.	Осадєць С. С. [68]	Страхування — це двосторонні економічні відносини, які полягають у тому, що страхувальник сплачуючи грошовий внесок, забезпечує собі (чи третій особі) у разі настання страхової події, обумовленої договором або законом, суму виплати з боку страховика, який утримує певний обсяг відповідальності, і для її забезпечення поповнює та ефективно розміщує резерви, вживає превентивні заходи, спрямовані на зменшення ризику, а при потребі перестраховує частину своєї відповідальності.
6.	Толстенко О. Ю. [79]	Страхування — це систему складних економічних і цивільно-правових відносин, пов'язаних з формуванням резервних грошових коштів для забезпечення страховиком виплат страхового відшкодування та отримання прибутку на базі актуарно розрахункових тарифних ставок для різних об'єктів страхування і страхових ризиків.
7.	Козьменко О. В. [36]	Страхування — це один з інструментів забезпечення переходу людства до концепції сталого розвитку на основі створення системи інтеграції економіки з навколишнім природним середовищем, для якого реалізується шляхом проведення відповідної державної екологострахової політики та перетворення екологічних нормативів на ринкові можливості страховиків і страхувальників.
8.	Закон України «Про страхування» [31]	Страхування — це вид цивільно-правових відносин щодо захисту майнових інтересів фізичних та юридичних осіб у разі настання певних подій (страхових випадків), визначених договором страхування або чинним законодавством, за рахунок грошових фондів, що формуються шляхом сплати фізичними та юридичними особами страхових платежів (страхових внесків, страхових премій) та доходів від розміщення коштів цих фондів.
9.	Базилевич В. Д. [4]	Економічний зміст страхування полягає в тому, що цей різновид людської діяльності спрямований на захист майнових інтересів юридичних та фізичних осіб, що потерпіли у зв'язку з настанням страхових випадків, визначених договором чи страховим законодавством, за рахунок страхових фондів, які формуються учасниками страхування.
10.	Господарський кодекс України [21]	Страхування — це діяльність спеціально уповноважених державних організацій та суб'єктів господарювання (страховиків), пов'язана з наданням страхових послуг юридичним особам або громадянам (страхувальникам) щодо захисту їх майнових інтересів у разі настання визначених законом чи договором страхування подій (страхових випадків), за рахунок грошових фондів, які формуються шляхом сплати страхувальниками страхових платежів.

*Систематизовано авторами

Гаманкова О. О. пропонує таке визначення категорії страхування: «Страхування — це економічна категорія, яка виражає відносини розподілу та обміну, що виникають між учасниками з приводу формування, розподілу та використання цільових грошових фондів, призначених для забезпечення страхового захисту» [18].

Ротова Т. А. розглядає страхування як систему економічних відносин, які виникають між двома сторонами (страховиком і страхувальником) щодо забезпечення захисту майнових інтересів останнього за рахунок сплати ним страхових платежів до спеціально створених для цього цільових фондів, звідки здійснюється відшкодування збитків [61, с. 21].

Осадець С. С. визначає страхування як двосторонні економічні відносини, які полягають у тому, що страхувальник сплачує грошовий внесок, забезпечує собі (чи третій особі) у разі настання страхової події, обумовленої договором або законом, суму виплати з боку страховика, який утримує певний обсяг відповідальності, і для її забезпечення поповнює та ефективно розміщує резерви, вживає превентивні заходи, спрямовані на зменшення ризику, а при потребі перестраховує частину своєї відповідальності [68, с. 24].

Толстенко О. Ю. розглядає страхування як систему складних економічних і цивільно-правових відносин, пов'язаних з формуванням резервних грошових коштів для забезпечення страховиком виплат страхового відшкодування та отримання прибутку на базі актуарно розрахункових тарифних ставок для різних об'єктів страхування і страхових ризиків [79, с. 14].

На думку Козьменко О. В. страхування — це один з інструментів забезпечення переходу людства до концепції сталого розвитку на основі створення системи інтеграції економіки з навколишнім природним середовищем, для якого реалізується шляхом проведення відповідної державної екологострахової політики та перетворення екологічних нормативів на ринкові можливості страховиків і страхувальників [36, с. 13].

Економічний зміст страхування, з погляду Базилевича В. Д., полягає в тому, що цей різновид людської діяльності спрямований на захист майнових інтересів юридичних та фізичних осіб, що потерпіли у зв'язку з настанням страхових випадків, визначених договором чи страховим законодавством, за рахунок страхових фондів, які формуються учасниками страхування [4].

Відповідно до Закону України «Про страхування» страхування — це вид цивільно-правових відносин щодо захисту майнових інтересів фізичних та юридичних осіб у разі настання певних подій (страхових випадків), визначених договором страхування або чинним законодавством, за рахунок грошових фондів, що формуються шляхом сплати фізичними та юридичними особами страхових платежів (страхових внесків, страхових премій) та доходів від розміщення коштів цих фондів [31].

Господарський кодекс України дає таке визначення страхуванню: «Страхування — це діяльність спеціально уповноважених державних організацій та суб'єктів господарювання (страховиків), пов'язана з наданням страхових послуг юридичним особам або громадянам (страхувальникам) щодо захисту їх майнових інтересів у разі настання визначених законом чи договором страхування подій (страхових випадків), за рахунок грошових фондів, які формуються шляхом сплати страхувальниками страхових платежів» [21, с. 183].

Закон України «Про страхування» та Господарський кодекс України дають найбільш ширші визначення сутності страхування, проте вони розглядають це поняття з правової точки зору. З економічної точки зору найбільш вдалим трактуванням, на мою думку, є таке: страхування — це система економічних відносин, які виникають між двома сторонами (страховиком і страхувальником) щодо забезпечення захисту майнових інтересів останнього за рахунок сплати ним страхових платежів до спеціально створених для цього цільових фондів, звідки здійснюється відшкодування збитків.

Слід зауважити, що зараз триває розробка нової редакції Закону України «Про страхування», проект якого уже неодноразового обговорювався. Проект фінансується Всесвітнім банком і передбачає підвищення вимог щодо ліцензування, платоспроможності, надійності і відкритості страховиків. Проте, на думку вітчизняних експертів, Національної комісії з регулювання ринків фінансових послуг та Ліги страхових організацій України, проект не враховує вітчизняних реалій, потребує обговорення на ринку і доопрацювання.

Питання організації фінансів страховика представляє інтерес, тому що без всебічного розуміння глибинної характеристики фінансів страховика неможливо аналізувати таку категорію як «управління фінансовою діяльністю». Практика страхового бізнесу показує, що існуюча організація фінансів страховика на сьогодні загалом є прийнятною, проте з певними специфічними особливостями. Сутність фінансів страховиків, особливості їхньої організації та управління ними слід розглядати, беручи до уваги сутність децентралізованих фінансів взагалі та враховуючи зокрема специфіку страхової діяльності. Ми покажемо в наступному аналізі, як її можна оптимізувати з метою покращення управління фінансами страховика.

Підходи до визначення категорії «фінанси підприємств» наведені в табл. 1.2. Необхідність дослідження цієї категорії зумовлена потребою у заповненні ніші в теорії фінансів страхових організацій щодо змісту категорії «фінанси страхової компанії».

Таблиця 1.2

ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ФІНАНСИ ПІДПРИЄМСТВ»

Джерело	Визначення
А.М.Поддєрьогін [88, с. 6].	Економічні відносини, що пов'язані з рухом грошових потоків, формуванням, розподілом і використанням доходів і грошових фондів суб'єктів господарювання в процесі відтворення
О.С.Філімонов [87, с. 7]	Система грошових відносин, що виникають у процесі отримання і розподілу грошових доходів і накопичень, формування і використання відповідних фондів грошових коштів
В.М.Опарін [52, с. 75]	Сукупність обмінно-розподільних відносин, що виникають на підприємстві в процесі формування, розміщення і використання фінансових ресурсів, здійснення витрат, отримання і розподілу доходів
О.Р.Романенко [62, с. 67]	Економічні відносини, що пов'язані з рухом грошових потоків, формуванням, розподілом і використанням фінансових ресурсів на мікроекономічному рівні в процесі відтворення
Н.В.Колчіна [86, с. 7]	Система фінансових або грошових відносин, що виникають в процесі формування основного і оборотного капіталів, фондів грошових коштів організації (підприємства) і їх використання

Під фінансами підприємств вчені розуміють певні економічні відносини, які виникають в процесі їх діяльності, пов'язані з формуванням, розподілом та використанням фінансових ресурсів підприємства.

Особливості функціонування страхових компаній полягають в наступному:

- на відміну від сфери виробництва, де товаровиробник спочатку здійснює витрати на випуск продукції, а потім уже компенсує їх за рахунок виручки від реалізації, страховик спочатку акумулює кошти, що надходять від страхувальника, створюючи необхідний страховий фонд, а лише після цього несе витрати, пов'язані з компенсацією збитків за укладеними страховими угодами [68, с. 487];

- основою діяльності страховка є продаж страхових послуг [54, с. 11];

- страхові організації відносяться до підприємств галузей сфери нематеріального виробництва, тому в процесі кругообігу капіталу відсутня стадія виробництва і капітал на протязі всього обороту має лише грошову форму;

- формування інтересу в учасників страхових відносин, обумовлених наявністю ризику;

- страховим відносинам притаманний розклад та вирівнювання збитків в часі і просторі, поверненість акумульованих у страховий фонд страхових премій через систему виплат за тарифний період;

- наявність обов'язкового державного нагляду;

- страхування передбачає еквівалентність відносин страхувальника і страховика і в той же час прибутковість страхової діяльності [98, с. 156].

Фінансові відносини, які опосередковують кругообіг коштів страхової організації виникають між (рис. 1.1):

Рис. 1.1. Фінансові відносини, які опосередковують кругообіг коштів страхової організації

1) засновниками страхової компанії у процесі формування статутного капіталу страховика. Статутний капітал є першоджерелом створення умов для початку діяльності страховика;

2) страховою організацією та її засновниками (акціонерами) з приводу випуску та розміщення акцій страховика, формування резервного фонду акціонерного товариства, розподілу прибутку, виплати дивідендів за акціями;

3) страховиками і страхувальниками з приводу надання страхового захисту. У процесі зазначених відносин страхувальники набувають страхового захисту, а страховик отримує джерела формування фінансових ресурсів для гарантованого виконання своїх страхових зобов'язань і, крім того, джерела дешевого і якісного інвестиційного капіталу [18, с. 16];

4) між страховиками та суб'єктами інфраструктури страхового бізнесу (страховими агентами, брокерами, консалтинговими фірмами та ін), поява яких свідчить про розширення страхової діяльності;

5) страховиками з приводу перестрахування та підвищення фінансової надійності. Основною метою цих відносин є фінансова стабілізація та стійкість за рахунок перерозподілу збитків від ризиків та отримання доходу [13, с. 30];

6) страховиками і об'єднаннями страховиків. Зазвичай члени об'єднань формують спільні фонди (резерви), які допомагають їм у вирішенні проблем страхування тих ризиків, для яких утворюються такі об'єднання;

7) страховиками та їхніми відокремленими підрозділами (філіями та представництвами) з приводу фінансування витрат, розподілу та використання прибутку, співстрахування та перестрахування в межах однієї компанії деяких ризиків, формування страхових резервів та їх розміщення тощо;

8) страховою компанією та її персоналом з приводу розподілу та використання прибутку, випуску і розміщення цінних паперів, що емітуються страховиком, виплати дивідендів за акціями і процентів за облігаціями тощо;

9) страховиками та іншими суб'єктами господарювання з приводу участі страховиків у їхньому капіталі, надання фінансової допомоги, задоволення регресних вимог, розрахунків за штрафними санкціями тощо;

10) страховими організаціями і операторами фінансового ринку в процесі інвестиційної та фінансової діяльності страховиків та з приводу інвестування та розміщення тимчасово вільних власних і залучених коштів;

11) страховими організаціями і афілійованими структурами, а також між страховиками та іншими учасниками фінансово-промислових груп, холдингів, концернів, корпорацій. Ця група фінансових відносин пов'язана із внутрішньокорпоративним перерозподілом грошових коштів з метою розвитку бізнесу, фінансування спільних проектів, оптимізації оподаткування, захисту від недобросовісних поглинань та захоплень тощо;

12) страховиком і державою з приводу сплати податків до бюджету, цільових внесків на соціальне страхування до відповідних фондів загальнодержавного обов'язкового соціального страхування, застосування штрафних санкцій тощо.

Розглянуті основні групи фінансових відносин можна вважати такими, що визначають сутність і зміст фінансів страхових організацій. Матеріальною основою усіх цих відносин є рух грошових коштів страховика [18, с. 17].

Враховуючи сутність фінансів підприємств та специфіку страхової діяльності О.О.Гаманкова визначає фінанси страхових організацій як «економічні відносини у грошовій формі, які опосередковують кругообіг грошових коштів страховиків з метою забезпечення статутної діяльності і пов'язані з рухом грошових потоків, капіталу, розподілом та використанням доходів і грошових фондів страхових організацій» [18, с. 16]. Н.Г.Нагайчук дає наступне визначення «фінанси страхової компанії — це економічні відносини пов'язані з рухом грошових коштів, формуванням, розпо-

ділом і використанням доходів і фондів страховика для забезпечення страхового захисту страхувальників, прибутку засновників та достатнього фінансового забезпечення власного функціонування (господарської діяльності страхової компанії)» [50]. В.А.Щербаков наголошує на регульованості фінансів страховика з боку держави і визначає їх, як регульовані державою грошові відносини, які виникають в процесі формування і використання власних, залучених і позикових фінансових ресурсів [98, с. 157].

На нашу думку, фінанси страхових організацій — це регульовані державою економічні відносини у грошовій формі, які виникають в процесі формування, розподілу і використання фінансових ресурсів страховика для забезпечення його статутної діяльності, власного розвитку та інтересів засновників.

Під організацією фінансів страховика слід розуміти організацію управління грошовими перерозподільними відносинами між страховою компанією та її контрагентами; організацію та управління рухом грошових коштів страховика та його капіталу в чинному правовому середовищі з метою забезпечення фінансової стійкості страховика і максимізації його прибутку або збільшення вартості компанії [18].

Фінанси будь-якого суб'єкта господарювання базуються на певних організаційних принципах, притаманних конкретній організаційно-правовій формі функціонування, галузі економіки та виду діяльності [50]. Принципи організації фінансів страхових компаній представлені на рис. 1.2.

Рис. 1.2. Принципи організації фінансів страхової компанії

Виділяють загальні та специфічні принципи організації фінансів.

До загальних принципів організації фінансів страхової компанії відносять:

- принцип плановості, реалізація якого досягається шляхом поточного і стратегічного фінансового планування в страховій організації. Принцип притаманний страховій діяльності, так як розрахунки страхових тарифів чи актуарні розрахунки передбачають планування витрат, збитковості і прибутковості страхової діяльності;

- диверсифікація в фінансовій діяльності передбачає розподіл фінансового ризику, що в повній мірі здійснюється при плануванні та формуванні інвести-

ційного портфеля страхової компанії. Також формування стійкості страхового портфеля засновано на диверсифікації технічного ризику страховика;

- принцип раціональності повинен бути врахований при плануванні і здійсненні витрат. Принцип оптимізації передбачає застосування різних економіко-математичних методів в управлінні фінансовими результатами страхової компанії;

- взаємозв'язок та взаємообумовленість полягає в тому, що основні фінансові показники страхової організації представляють собою єдину систему, зміни в якому-небудь елементі якої викликає адекватні зміни в інших;

- оперативність фінансової діяльності передбачає у випадку негативної ситуації своєчасне коректування фінансової політики організації, прийняття конструктивних рішень і здійснення відповідних дій з ціллю ліквідації загрозливого стану;

- гнучкість організації фінансів означає маневреність в управлінні ресурсами страхової організації, проведення гнучкої політики, гнучкість статей доходів, складу і структури інвестицій, тарифів та ін.;

- принцип фінансової стійкості і безпеки — страхові компанії створюються з метою отримання прибутку їхніми власниками, але одночасно предметом їх безпосередньої діяльності є надання страхового захисту, який можливий тільки за умови її фінансової спроможності, тому діяльність страхових компаній суворо регульована з боку держави, яка висуває вимоги до забезпечення фінансової стійкості страховиків, особливо це стосується інвестиційної діяльності [98, с. 155].

Виділяють також специфічні принципи організації фінансів страховика:

- створення цільового грошового фонду — кошти сформованого зі страхових премій учасників фонду витрачаються тільки на компенсацію шкоди, причому лише тим учасникам, з якими стався страховий випадок;

- замкнута розкладка можливих збитків між зацікавленими особами — учасники, що беруть участь у формуванні цільового фонду не можуть вимагати назад сплачені кошти, навіть якщо протягом тривалого часу з ними не стався страховий випадок;

- принцип солідарності — усі учасники страхування сплачують страхові премії і за рахунок визначеної частки цих внесків формуються страхові фонди страховика, кошти яких спрямовують на покриття збитків при настанні страхового випадку;

- поворотність мобілізованих страхових премій — у прямому розумінні притаманна для страхування життя. Для інших видів страхування цей принцип справедливий при настанні страхових випадків;

- принцип перерозподілу страхових премій в часі і просторі — дія договору страхування виходить за межі календарного року і, враховуючи імовірнісний характер настання страхового випадку, існує невизначеність місця і часу його настання. У страховика у будь-який момент часу має бути достатньо коштів для виконання зобов'язань перед страхувальниками;

- принцип фінансової еквівалентності — усі кошти, що надійшли від усіх страхувальників і призначені для відшкодування збитку, повинні бути повернуті у вигляді страхових виплат за такий же період [50].

Матеріальним втіленням фінансових відносин на рівні суб'єктів господарювання є фінансові ресурси. Н.В. Колчіна визначає фінансові ресурси,

як сукупність власних грошових доходів в готівковій та безготівковій формі і надходжень ззовні (позикових і залучених), які акумулює організація і призначених для виконання фінансових зобов'язань, фінансування поточних витрат і витрат, пов'язаних з розвитком виробництва [86, с. 13], А.М.Поддєрьогін розуміє «грошові кошти, що є в розпорядженні підприємств» [88, с. 10], а О.Р.Романенко — «акумульовані підприємством грошові кошти з різних джерел, які надходять у господарський обіг і призначені для покриття його потреб» [62, с. 80], В.М.Опарін — «суму коштів, спрямованих в основні та оборотні засоби підприємства» [52, с. 80].

Л.М.Горбач надає визначення фінансовим ресурсам страхової організації як грошовим доходам і надходженням, що знаходяться в розпорядженні останньої для здійснення операцій прямого страхування і перестрахування з моменту укладання відповідного договору до здійснення зобов'язань у вигляді виплат страхових сум і відшкодувань, а також для здійснення інших витрат, які забезпечують процес страхування, економічного стимулювання співробітників, витрат, спрямованих на удосконалення, підвищення якості наданих страхових послуг [96, с. 216]. О.О. Гаманкова вважає за доцільне використовувати замість терміну «фінансові ресурси» термін «капітал», оскільки перші є капіталом, представленим у грошовій формі [18, с.26].

У наукових колах точиться дискусія, чи доцільно й чи правильно виокремлювати залучені й позичені фінансові ресурси, або останні входять до залучених [51]. Деякі вчені поділяють весь капітал на власний і залучений [66, 98], інші — власний і позиковий [9, 75, 92]. Ряд вчених [18, 51, 62, 77, 87] виділяють власний, залучений та позиковий капітал. Склад капіталу страхової компанії відповідно до цього підходу наведено на рис. 1.3.

Рис. 1.3. Склад капіталу страхової компанії [77, с. 84]

Водночас, Н.В.Ткаченко визначає, що для зручності дослідження, оскільки порівняно з обсягами страхових резервів частка статей позикового капіталу страховика є досить скромною, то доцільно капітал поділяти на власний і залучений, вважаючи, що до нього входить і позиковий [77, с. 84].

Власний капітал — це капітал, який належить страховикові на праві власності; він представлений статутним, додатковим і резервним капіталом і включає нерозподілений прибуток [51].

Оскільки статутний капітал від самого початку заснування страхової організації формує основу її фінансової стійкості, його розміру і структури приділяється дуже велика увага з боку як страховиків, так і наглядових органів [68, с. 447]. Закон України «Про страхування» встановлює мінімальний розмір статутного фонду страховика, який займається видами страхування іншими, ніж страхування життя, в сумі, еквівалентній 1 млн. євро, а страховика, який займається страхуванням життя, — 1,5 млн. євро за валютним обмінним курсом валюти України.

При створенні страховика або збільшенні зареєстрованого статутного фонду статутний фонд повинен бути сплачений виключно в грошовій формі. Дозволяється формування статутного фонду страховика цінними паперами, що випускаються державою, але не більше 25 відсотків загального розміру статутного фонду. Забороняється використовувати для формування статутного фонду векселі, кошти страхових резервів, а також кошти, одержані в кредит, позику та під заставу, і вносити нематеріальні активи [31].

Додатковий та резервний капітал, а також сума нерозподіленого прибутку належить до гарантійного фонду страховика, який формується у результаті статутної діяльності страхової компанії і слугує додатковим джерелом фінансування її непередбачених платежів, дає змогу своєчасно розраховуватись по страхових виплатах [31, 51, 53]. Конкретних вимог щодо обсягів такого гарантійного фонду вітчизняним законодавством не передбачено [18, с. 32].

Додатковий капітал формується у результаті статутної діяльності і поділяється на додатковий вкладений капітал та інший додатковий капітал [18, с. 27].

Відповідно до Закону України «Про акціонерні товариства» акціонерне товариство має право формувати резервний капітал у розмірі не менше ніж 15 відсотків статутного капіталу, якщо інше не визначено статутом товариства. Резервний капітал формується шляхом щорічних відрахувань від чистого прибутку товариства або за рахунок нерозподіленого прибутку. До досягнення встановленого статутом розміру резервного капіталу розмір щорічних відрахувань не може бути меншим ніж 5 відсотків суми чистого прибутку товариства за рік [30].

Нерозподілений прибуток є джерелом формування власного капіталу, яке має внутрішнє походження, виникає за наслідками фінансового року, уособлює величину прибутку, реінвестованого у страхову компанію [18, с. 31]. Відповідно до Закону України «Про страхування» страховики за рахунок нерозподіленого прибутку можуть створювати вільні резерви — це частка власних коштів страховика, яка резервується з метою забезпечення платоспроможності страховика відповідно до прийнятої методики здійснення страхової діяльності [31].

При зарахуванні ресурсів до залучених основним принципом їх формування є цільове призначення. Такі ресурси відображаються у розділі «Забезпечення наступних витрат і платежів» [51]. Головною особливістю балансу страхової організації є структура даного розділу. У складі забезпечення наступних витрат і платежів усі інші підприємства відображають нараховані у звітному періоді витрати на оплату майбутніх відпусток персоналу, гарантійні зобов'язання тощо, величина яких на дату складання балансу може бути визначена тільки шляхом попередніх (прогнозних) оцінок. Страховики у цьому розділі відображають ще свої страхові резерви. Ця стаття балансу страховиків поряд із статтею «Статутний капітал» є найбільш вагомою статтею у пасиві балансу [18, с. 33].

Страхові резерви відносяться до залучених, оскільки ці ресурси не належать страховику, вони лише тимчасово, на період дії договору страхування, знаходяться у розпорядженні страхової компанії і призначені для здійснення страхових виплат. При умові беззбиткового проходження договору вони або переходять в дохідну базу, або повертаються страхувальникам у частині, передбаченій у договорі, їх неправомірно вважати позиковим капіталом, так як він надається під відсоток і повинен бути повернений кредитору в повному обсязі [66, с. 746].

Страхові резерви поділяються на технічні резерви і резерви із страхування життя (математичні резерви) [31]. Страховики можуть прийняти рішення про запровадження з початку календарного року формування і ведення обліку таких технічних резервів за видами страхування, іншими, ніж страхування життя:

- Резерв незароблених премій включає частки від сум надходжень страхових платежів (страхових внесків, страхових премій), що відповідають страховим ризикам, які не минули на звітну дату.

- Резерв заявлених, але не виплачених збитків — оцінка обсягу зобов'язань страховика для здійснення виплат страхових сум (страхового відшкодування) за відомими вимогами страхувальників, включаючи витрати на врегулювання збитків, які не оплачені або оплачені не в повному обсязі на звітну дату та які виникли в зв'язку зі страховими подіями, що мали місце в звітному або попередніх періодах, та про факт настання яких страховика повідомлено відповідно до вимог законодавства України та/або умов договору.

- Резерв збитків, які виникли, але не заявлені — оцінка обсягу зобов'язань страховика для здійснення страхових виплат, включаючи витрати на врегулювання збитків, які виникли у зв'язку зі страховими випадками у звітному та попередніх періодах, про факт настання яких страховику не було заявлено на звітну дату в установленому законодавством України та/або договором порядку.

- Резерв коливань збитковості призначений для компенсації виплат страховика, що пов'язані з відшкодуванням збитків, у разі, якщо фактична збитковість за видами страхування у звітному періоді перевищує очікуваний середній рівень збитковості, узятий за основу при розрахунку тарифної ставки за цими видами страхування.

- Резерв катастроф формується з метою здійснення страхових виплат у разі настання природних катастроф або значних промислових аварій, у ре-

зультаті яких буде завдано збитків численним страховим об'єктам, і коли настає потреба здійснювати виплати страхового відшкодування в сумах, що значно перевищують середні розміри збитків, узяті за основу при розрахунку страхових тарифів [58].

Джерелом позичених ресурсів є позика, відносини за якою ґрунтуються на принципах строковості, цільового призначення, платності, поверненості, забезпеченості [51]. Позиковий капітал страхової компанії відображається у пасиві балансу: у Розділі III «Довгострокові зобов'язання», Розділі IV «Поточні зобов'язання», Розділі V «Доходи майбутніх періодів» [18, с. 36].

1.2. Управління фінансовою діяльністю страхової компанії як системний процес

Грошові надходження страхової організації є різноманітними за своїм змістом та походженням. Відповідно до П(С)БО №4 та МСБО №7 діяльність підприємств поділяється на операційну, інвестиційну, фінансову [46, 57]. В організаційній та управлінській роботі підприємств фінансова діяльність займає особливе місце [88]. Вона розглядається у вузькому і широкому розумінні (табл. 1.3).

Таблиця 1.3

ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ»

Джерело	Визначення
П(С)БО №4 [56]	Діяльність, яка призводить до змін розміру і складу власного та позикового капіталу підприємства.
МСБО №7 [46]	Діяльність, що спричиняє зміни розміру та складу вкладеного капіталу та запозичень суб'єкта господарювання.
А.М.Поддєрьогін [88, с. 15]	Система використання різних форм і методів для фінансового забезпечення функціонування підприємств та досягнення ними поставлених цілей, тобто це та практична фінансова робота, що забезпечує життєдіяльність підприємства, поліпшення її результатів.
В.М.Кочетков [83, с. 8]	Структурована система використання різних методів і форм для фінансового забезпечення функціонування підприємств і досягнення ними поставлених цілей.
Н.О. Долгошає [23, с. 33]	Сукупність відносин щодо забезпечення фінансовими ресурсами функціонування підприємства для досягнення намічених задач економічного і соціального розвитку.
В.І.Аранчій [3, с. 14]	Діяльність, спрямована на забезпечення підприємства фінансовими ресурсами, досягнення ним визначених цілей економічного і соціального розвитку. Фінансова діяльність зумовлює зміни як величини, так і складу власного та залученого (позикового) капіталів підприємства.
І.О.Бланк [90, с. 6]	Цілеспрямовано здійснюваний процес практичної реалізації функцій підприємства, пов'язаних із використанням його фінансових ресурсів для забезпечення економічного та соціального розвитку підприємства.
О.О.Терещенко [75, с. 17]	Весь комплекс функціональних завдань, здійснюваних фінансовими службами підприємства і пов'язаних з фінансуванням, інвестиційною діяльністю та фінансовим забезпеченням (обслуговуванням) операційної діяльності суб'єкта господарювання.

Можна визначити, що за стандартами бухгалтерського обліку України визначення «фінансової діяльності» є досить суворим та стосується, в основному, зміни пасивів підприємства. Ряд науковців підходить до визначення даної категорії у широкому розумінні і розуміє фінансову діяльність як процес фінансового забезпечення функціонування підприємства, тобто має певну спрямованість на його активи, а тому охоплює і операційну і інвестиційну діяльність підприємства одночасно [37]. У широкому значенні під фінансовою діяльністю розуміють усі заходи, пов'язані з мобілізацією капіталу, його використанням, примноженням (збільшенням вартості) та поверненням [75, с. 18].

Рух грошових коштів у результаті фінансової діяльності визначається на основі змін у статтях балансу за розділом «Власний капітал» та статтях, пов'язаних з фінансовою діяльністю, у розділах балансу: «Забезпечення наступних витрат і платежів», «Довгострокові зобов'язання» і «Поточні зобов'язання» («Короткострокові кредити банків» і «Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями», «Поточні зобов'язання за розрахунками з учасниками» тощо) [57].

Приклади грошових потоків, що виникають від фінансової діяльності:

- надходження грошових коштів від випуску акцій або інших інструментів власного капіталу;
- виплати грошових коштів власникам для придбання або викупу раніше випущених акцій суб'єкта господарювання;
- надходження грошових коштів від випуску незабезпечених боргових зобов'язань, позик, векселів, облігацій, іпотек, а також інших коротко- або довгострокових позик;
- виплати грошових коштів для погашення позик;
- виплати грошових коштів орендарем для зменшення існуючої заборгованості, пов'язаної з фінансовою орендою [46].

Фінансова діяльність підприємства спрямована на вирішення таких основних завдань:

- забезпечення фінансовими ресурсами поточної операційної, фінансової та інвестиційної діяльності підприємства;
- пошук резервів збільшення доходів, прибутків і рентабельності підприємства;
- забезпечення виконання фінансових зобов'язань перед діловими партнерами (постачальниками, підрядниками, банками, страховими та інвестиційними компаніями тощо), бюджетом і цільовими фондами;
- фінансове забезпечення виробничого і соціального розвитку підприємства;
- контроль за ефективним розподілом і цільовим використанням фінансових ресурсів [3, с. 14].

При управлінні фінансовою діяльністю доцільно використовувати системний підхід, у основі якого лежить розгляд економічних об'єктів як систем, а дослідження орієнтується на розкриття цілісності об'єкта, на виявлення зв'язків у ньому і зведення їх у єдину теоретичну картину [7].

Система — комплекс елементів та їхніх властивостей, взаємодія між якими зумовлює появу якісно-нової цілісності [26]. Один із основоположників загальної теорії систем Л. Берталанфі визначав систему як комплекс

взаємодіючих елементів [72, с. 52]. Ю.П. Сурмін визначає систему, як сукупність елементів, що знаходяться в відносинах і зв'язках один з одним і з середовищем, які створюють певну цілісність, єдність [72, с. 345], а В.Д.Бігдаш — як упорядковану сукупність взаємозалежних і взаємодіючих елементів, що призначена для досягнення визначеної цілі, виконання визначених функцій [7].

Системний підхід полягає в тому, що будь-який більш менш складний об'єкт розглядається в якості відносно самостійної системи зі своїми особливостями функціонування і розвитку. Ґрунтуючись на ідеях цілісності і відносної незалежності об'єктів, що знаходяться в цілісному світі, принцип системності передбачає представлення досліджуваного об'єкта як деякої системи, що характеризується: елементним складом; структурою як формою взаємозв'язку елементів; функціями елементів і цілого; єдністю внутрішнього і зовнішнього середовища системи; законами розвитку системи і її складових [71, с. 8]. Властивості системи залежать від властивостей її елементів, але сума властивостей елементів системи не рівнозначна властивостям її самої в цілому [24, с. 9].

За П(С)БО №4 «фінансова діяльність — діяльність, яка призводить до змін розміру і складу власного та позикового капіталу підприємства», тобто стосується зміни капіталу підприємства, який О.О.Терещенко визначає, як «засвідчені в пасивній стороні балансу вимоги на майно, яке відображено в активах; він показує джерела фінансування придбання активів підприємства» [75, с. 13].

Управління капіталом страхової компанії донедавна розглядалося виключно з точки зору забезпечення виконання страховиком своїх зобов'язань перед страхувальниками, тобто лише з позицій достатності капіталу й тільки державою в особі регуляторних органів. Однак останнім часом страхова діяльність вважається досить привабливою для інвестування, що зумовлює інтерес до питань управління капіталом страховика з метою визначення його вартості, структури, ціни залучення та порівняння з можливими альтернативними вкладаннями [51].

Управління капіталом (пасивом балансу) здійснюється за допомогою оцінки його вартості. Під вартістю (або ціною) капіталу розуміють відношення витрат з обслуговування залученого капіталу до величини цього капіталу. Виражається вартість капіталу у процентах і показує, яку суму потрібно заплатити за користування одиницею фінансових ресурсів з певного джерела, як правило, протягом року [36].

Оцінка вартості капіталу страховика базується на:

- оцінці вартості окремих елементів власного капіталу страховика;
- оцінці вартості окремих елементів залученого, позикового капіталу;
- оцінці середньозваженої вартості капіталу страховика [48].

Власний капітал страхової компанії відіграє важливу роль як на стадії створення страхової компанії, так і в процесі її функціонування. Наявність власного капіталу на стадії створення організації диктується потребами забезпечення витрат, пов'язаних із створенням умов для здійснення страхової діяльності. На початковій стадії діяльності страховика він виступає джерелом покриття страхових зобов'язань страхової компанії забезпечуючи її платоспроможність, оскільки в цей час страхові резерви можуть бути

недостатніми через залучення обмеженої кількості страхувальників. Значну роль власний капітал відіграє і у процесі здійснення страховою компанією повсякденної діяльності. Це пов'язано з тим, що по-перше, ймовірність негативного відхилення від запланованих результатів зберігається впродовж усієї діяльності страховика, а по-друге, конкурентоспроможна страхова компанія повинна постійно розвиватися, розширюючи свою присутність на завойованих ринках збуту, виходячи на нові ринки, залучаючи нових клієнтів та розробляючи нові продукти. Все це потребує значних матеріальних затрат і гарантій [77, с. 85].

Оскільки фінансова діяльність суб'єктів господарювання потребує постійного підвищення ефективності формування і використання сукупного капіталу, що включає власний, позиковий і залучений капітал, у цьому зв'язку особливо важлива оцінка вартості власного капіталу [40, с. 356]. Базові елементи оцінки та управління вартістю власного капіталу підприємства включають:

1. Вартість функціонуючого власного капіталу визначається виходячи із звітних даних підприємства і у звітному періоді розраховується за формулою:

$$BK_{\Phi 3} = \frac{ЧП_B \times 100}{BK}, \quad (1.1)$$

де $BK_{\Phi 3}$ — вартість функціонуючого власного капіталу підприємства у звітному періоді, у відсотках;

$ЧП_B$ — сума чистого прибутку, виплачена власникам підприємства в процесі її розподілу за звітний період;

BK — середня сума власного капіталу підприємства у звітному періоді.

Вартість функціонуючого власного капіталу у плановому періоді визначається за формулою:

$$BK_{\Phi П} = BK_{\Phi 3} * ПВ_T, \quad (1.2)$$

де $BK_{\Phi П}$ — вартість функціонуючого власного капіталу підприємства у плановому періоді, у відсотках;

$BK_{\Phi 3}$ — вартість функціонуючого власного капіталу підприємства у звітному періоді, у відсотках;

$ПВ_T$ — планований темп зростання виплат прибутку власникам на одиницю вкладеного капіталу, виражений десятковим дробом [92, с. 249].

2. Вартість нерозподіленого прибутку останнього звітного періоду оцінюється з урахуванням відповідних прогнозних розрахунків. Так як нерозподілений прибуток являє собою ту капіталізовану його частину, яка буде використана у майбутньому періоді, то ціною сформованого нерозподіленого прибутку є заплановані на його суму виплати власникам, яким він належить. З урахуванням такого підходу, вартість нерозподіленого прибутку прирівнюється до вартості функціонуючого власного капіталу підприємства у плановому періоді.

Такий підхід дозволяє зробити висновок: оскільки вартість власного капіталу, що функціонує у плановому періоді і вартість нерозподіленого прибутку в цьому ж періоді рівні, за оцінкою середньозваженої вартості

капіталу в плановому періоді ці елементи капіталу можуть розглядатися як єдиний сумарний елемент, тобто включатися в оцінку з єдиною сумарною питомою вагою [9, с. 470].

3. Вартість додатково залученого акціонерного (пайового) капіталу розраховується в ході оцінки диференційовано — за привілейованими акціями та за простими акціями (або додатково залученими паями):

– Вартість додатково залученого капіталу за рахунок емісії привілейованих акцій розраховується за формулою:

$$ВВК_{ПР} = \frac{Д_{ПР} * 100}{K_{ПР} * (1 - EЗ)}, \quad (1.3)$$

де $ВВК_{ПР}$ — вартість власного капіталу, залученого за рахунок емісії привілейованих акцій, у відсотках;

$Д_{ПР}$ — сума дивідендів, передбачених до виплати;

$K_{ПР}$ — сума власного капіталу, залученого емісією привілейованих акцій;

$EЗ$ — затрати з емісії акцій, виражені десятковим дробом.

– У процесі залучення простих акцій слід мати на увазі, що даний вид капіталу є найдорожчим за вартістю, оскільки витрати з його обслуговування не зменшують базу оподаткування прибутку, а премія за ризик — найвища, оскільки цей капітал при банкрутстві підприємства є найменш захищеним.

Розрахунок вартості додаткового капіталу, залученого за рахунок емісії простих акцій (додаткових паїв), здійснюється за формулою:

$$ВВК_{ПА} = \frac{K_A * Д_{ПА} * ПВ_T * 100}{K_{ПА} * (1 - EЗ)}, \quad (1.4)$$

де $ВВК_{ПА}$ — вартість власного капіталу, що залучається за рахунок емісії простих акцій (додаткових паїв), у відсотках;

K_A — кількість акцій, що емітуються додатково;

$Д_{ПА}$ — сума дивідендів, виплачених на одну просту акцію у звітному періоді (або виплат на одиницю паїв), у відсотках;

$ПВ_T$ — планований темп виплат дивідендів, виражений десятковим дробом;

$K_{ПА}$ — сума власного капіталу, залученого за рахунок емісії простих акцій;

$EЗ$ — затрати з емісії акцій, виражені десятковим дробом [10, с. 303].

Страхові резерви є основним елементом залученого капіталу страховика. Ця стаття балансу страховиків поряд із статтею «Статутний капітал» є найбільш вагомою статтею у пасиві балансу. У порівнянні з обсягами страхових резервів показники усіх інших статей, де знаходять своє відображення залучені і позикові кошти, є досить скромними [18, с. 33]. О.О.Гаманкова визначає, що страхові компанії, які здійснюють загальне страхування, взагалі не сплачують власникам капіталу (страхувальникам) за використання страхових резервів (тут своєрідною «платою» з боку страхувальників є надання страхового захисту), а «лайфові» страховики сплачують страхувальникам за користування капіталом дуже невисокий відсоток: його

максимальна величина, регламентована законодавством, складає 4% [18, с. 36]. Н.Г.Нагайчук вважає, що ціною цього елемента залученого капіталу для страховика виступає сумарний обсяг його відповідальності за укладеними договорами страхування [48].

Хоча основу страхового бізнесу складає залучений капітал у вигляді страхових резервів, страховик часом використовує позиковий капітал, що дає йому додаткові можливості щодо розширення обсягів господарської діяльності, забезпечення більш ефективного використання власного капіталу, прискорення формування цільових фондів, а в кінцевому рахунку — сприяє підвищенню ринкової вартості страхової компанії [18, с. 37].

Базові елементи оцінки та управління вартістю позикового капіталу підприємства включають:

1. Вартість фінансового кредиту, що оцінюється в розрізі двох основних джерел його надання на сучасному етапі — банківського кредиту та фінансового лізингу.

Вартість банківського кредиту оцінюється за формулою:

$$ВБК = \frac{ПК_Б * (1 - C_{III})}{1 - 3П_Б}, \quad (1.5)$$

де ВБК — вартість позикового капіталу, залученого у формі банківського кредиту, у відсотках;

ПК_Б — ставка процента за банківський кредит, у відсотках;

C_{III} — ставка податку на прибуток, виражена десятковим дробом;

3П_Б — рівень витрат із залучення банківського кредиту по відношенню до його суми, виражений десятковим дробом.

Якщо підприємство не несе додаткових витрат із залучення банківського кредиту або якщо ці витрати неістотні порівняно із сумою залучених коштів, то наведена формула оцінки використовується без її знаменника (базовий її варіант).

Вартість фінансового лізингу визначається на основі ставки лізингових платежів за формулою:

$$ВФЛ = \frac{(ЛС - НА) * (1 - C_{III})}{1 - 3П_{ФЛ}}, \quad (1.6)$$

де ВФЛ — вартість позикового капіталу, залученого на умовах фінансового лізингу, у відсотках;

ЛС — річна лізингова ставка, у відсотках;

НА — річна норма амортизації активу, залученого на умовах фінансового лізингу, у відсотках;

3Д_{ФЛ} — рівень витрат із залучення активу на умовах фінансового лізингу по відношенню до вартості цього активу, виражений десятковим дробом [10, с. 305].

Управління вартістю фінансового лізингу передбачає, що вартість фінансового лізингу не повинна перевищувати вартості банківського кредиту і його використання має супроводжуватись зниженням його вартості [92, с. 259].

2. Вартість залученого капіталу за рахунок емісії корпоративних облігацій визначається на основі ставки купонного процента, або дисконту, яка виплачується підчас погашення [92, с. 257].

$$BOП_K = \frac{CK * (1 - C_{III})}{1 - E3_o}, \quad (1.7)$$

де $BOП_K$ — вартість позикового капіталу, що залучається за рахунок емісії облігацій, у відсотках;

CK — ставка купонного процента по облігації, у відсотках;

$E3_o$ — рівень емісійних затрат по відношенню до обсягу емісії, виражений десятковим дробом.

Управління вартістю залученого капіталу в цьому випадку зводиться до розробки відповідної емісійної політики, що забезпечує повну реалізацію емітованих облігацій на умовах, не вищих за середньоринкові [10, с. 306].

3. Вартість товарного кредиту оцінюється розміром знижки з ціни товару, при здійсненні наявного платежу [40, с. 345]. Практика свідчить, що в багатьох випадках вигідніше взяти банківський кредит для отримання відповідної цінової знижки, ніж користуватися такою формою товарного кредиту.

4. Вартість поточних зобов'язань підприємства за розрахунками при визначенні середньозваженої вартості капіталу враховується за нульовою ставкою, оскільки є безкоштовним фінансуванням підприємства за рахунок цього виду позикового капіталу [10, с. 308].

З урахуванням оцінки вартості окремих складових елементів позикового капіталу та питомої ваги кожного з цих елементів у загальній його сумі може бути визначено середньозважену вартість позикового капіталу підприємства [92, с. 259].

При прийнятті рішення про необхідність залучення грошових коштів менеджмент страховика повинен оцінювати співвідношення між власними і позиченими коштами у структурі капіталу. Можливі наступні ситуації: 1) позичені кошти значно перевищують власний капітал, така ситуація небезпечна тим, що у випадку несприятливих змін на ринку компанія-позичальник буде не в змозі обслуговувати свій борг; 2) частка позичених коштів у структурі власного капіталу є незначною, таке співвідношення може негативно вплинути на подальший розвиток компанії, зумовивши сповільнення темпів росту прибутку на одну акцію, що в свою чергу може призвести до поглинання компанії конкурентами.

Як бачимо, вартість кожного елемента капіталу страховика різна і формується під впливом різних факторів, а загальна вартість капіталу компанії представляє собою середнє значення одноелементних вартостей капіталу, зважених пропорційно кожному виду капіталу, що використовується [48]. Для розрахунку застосовується формула середньозваженої вартості капіталу (Weighted Average Cost of Capital (WACC)):

$$WACC = K_{BK} \frac{BK}{K} + (1 - S) K_{PK} \frac{PK}{K}, \quad (1.8)$$

де $WACC$ — середньозважена вартість капіталу;

K_{BK} — очікувана ставка вартості власного капіталу;

$K_{ПК}$ — очікувана ставка вартості залученого і позиченого капіталу;

K — сукупний капітал;

BK — власний капітал;

$ПК$ — сума залученого і позиченого капіталу;

S — ставка податку на прибуток.

Середньозважена вартість капіталу залежить від співвідношення окремих елементів капіталу (власного і залученого) та ціни залучення капіталу від його власників [70]. Збільшення власного і залученого капіталу свідчить про розвиток страховика, розширення його фінансових можливостей та дає змогу брати на страхування об'єкти більшої вартості, заощаджувати на витратах із залучення капіталу, отримувати більші інвестиційні доходи та підвищувати гарантії виплати страхових відшкодувань [51].

Одним з найважливіших та складних завдань фінансового менеджменту є оптимізація структури капіталу, зокрема страхових компаній, тобто, досягнення такого співвідношення між власним і залученим капіталом, за якого забезпечується оптимальне поєднання рентабельності власного капіталу та фінансової стійкості страховика. Оптимізація структури ресурсів страхової компанії сприяє максимізації її ринкової вартості [93].

Для збереження необхідних оптимальних пропорцій капіталу страховика та виконання законодавчо встановлених нормативів платоспроможності повинен збільшуватися і власний капітал страхової компанії. Основним джерелом такого збільшення є нерозподілений прибуток. Завдання фінансових менеджерів — знайти необхідні оптимальні співвідношення між виплатою дивідендів акціонерам та нерозподіленим прибутком, що спрямовується на розвиток підприємства [93].

У теорії дивідендів залежно від міри ризику для розвитку акціонерного товариства виділяють три стратегії формування дивідендної політики: консервативну, помірковану (компромісну), агресивну.

1. Консервативна дивідендна політика:

— Метод залишкових виплат передбачає, що фонд виплати дивідендів формується за залишковим принципом лише після того, як за рахунок чистого прибутку профінансовано інвестиційні потреби підприємства.

— Метод стабільного співвідношення дивідендних виплат полягає в тому, що задається пропорція розподілу чистого прибутку між акціонерами та акціонерним товариством, тобто фіксується коефіцієнт виплати дивідендів.

2. Поміркована дивідендна політика:

— Метод стабільної величини дивідендів полягає у встановленні фіксованої ставки доходу на оплачений акціонерний капітал.

— Метод постійної і змінної частки дивідендів передбачає регулярні стабільні невисокі дивіденди і додаткові виплати в сприятливі роки.

3. Агресивна дивідендна політика:

— Метод постійного зростання величини дивідендів. За використання цього методу встановлюється фіксований темп зростання дивідендів. За даного методу забезпечується висока ринкова вартість акцій, створення позитивного іміджу, але негативним є відсутність гнучкості і зростання фінансової напруги у випадку, коли фонд дивідендних виплат зростає швидше, ніж сума прибутку.

Суб'єкти господарювання можуть використовувати також форми не грошової виплати дивідендів: операції подрібнення й укрупнення акцій, виплата дивідендів акціями, політику викупу акцій [36].

1.3. Сутність та критерії ефективного розвитку страхової компанії

Поняття «розвиток» є одним із фундаментальних та надзвичайно поширених у різних галузях природничих, філософських, суспільних та економічних наук. З погляду філософії розвиток — незворотна, спрямована, закономірна зміна матеріальних (організм, екосистема, підприємство) та ідеальних (мова, культура, релігія) об'єктів. Тільки одночасна наявність трьох визначених властивостей виділяє процеси розвитку серед інших [54, с. 34].

Незворотність — це здатність процесів довільно протікати у певному напрямку без можливості природного повернення у висхідний стан. Система, в якій відбулися незворотні процеси, не може повернутись у висхідний стан без того, щоб у навколишньому середовищі не залишилось якихось змін. Спрямованість — здатність системи змінюватись в одних напрямках більшою мірою, ніж в інших. Закономірність — властивість системи відповідати певним законам. У свою чергу закон — це необхідний, істотний, постійно повторюваний взаємозв'язок явищ реального світу, що визначає етапи і форми процесу розвитку явищ природи, суспільства і духовної культури [43, с. 20].

Пономаренко В.С., Тридід О.М. визначають розвиток, як процес кількісно-якісних змін у системі, ускладнення структури і складу, в результаті чого підвищується її опірність дестабілізуючому впливу зовнішнього середовища й ефективність функціонування [64, с. 62].

Сам термін «розвиток» уже несе певне смислове навантаження і передбачає впорядкованість, певну долю стохастичності та невизначеності, розвиток системи за рахунок її внутрішньої діяльності. З урахуванням цього Л.Г.Мельник стверджує, що розвиток — це незворотна, спрямована, закономірна зміна системи на основі реалізації внутрішньо притаманних їй механізмів самоорганізації. Самоорганізація — це процес упорядкування внутрішньої структури і потоків речовин, енергії, інформації, що проходять через систему, який забезпечується механізмами регуляції самої системи [44]. Таким чином, основними властивостями розвитку є незворотність, спрямованість, закономірність, а також впорядкованість та активна роль внутрішніх механізмів самоорганізації.

Характеризуючи властивості розвитку, Л.Г. Мельник [44] зазначає, що незворотність зберігає систему від циклічного повторення, спрямованість забезпечує можливість накопичення змін і виникнення нової якості.

За відсутності закономірності відсутній і розвиток, а є тільки хаос — нев'язаний, безпричинний і нескінченний набір випадків.

Незворотність — властивість процесів довільно протікати у певному напрямку без можливості природного повернення у висхідний стан. Система, в якій відбулися незворотні процеси, не може повернутися у висхідний стан без того, щоб у навколишньому середовищі не залишилось якихось змін.

Спрямованість передбачає здатність системи змінюватися в одних напрямках більшою мірою ніж в інших. Може здатися, що незворотність і спрямованість — близькі за змістом поняття. Але це не так. Незворотність і

спрямованість мають різну функціональну дію. Незворотність забезпечує систему від довільного «скочування» в попередній стан, спрямованість надає змінам певного вектору. Незворотність у сполученні зі спрямованістю можуть значною мірою прискорити розвиток системи. Тобто сукупна взаємодія цих двох властивостей породжує синергетичний ефект і надає розвитку нову властивість — швидкість.

Закономірність — властивість системи відповідати певним законам. У свою чергу закон — це необхідний, істотний, постійно повторюваний зв'язок явищ реального світу, що визначає етапи і форми процесу розвитку явищ, природи, суспільства і духовної культури.

Закономірність забезпечує змінам відповідність причинно-наслідковим зв'язкам, коли за тих самих обставин зміни системи відбуватимуться певним чином, коли з одних і тих самих причин за тих самих умов (що істотно) завжди впливатиме той самий наслідок. Як такий наслідок може розглядатися стан системи. Однаковий ланцюг змін при однаковому вихідному стані повинен приводити до однакового кінцевого стану (результату).

Саме незворотність, спрямованість і закономірність можуть надати змінам системи характер розвитку. Зазначені властивості є формальними необхідними ознаками феномену розвитку. Але навіть їх наявність не дає достатніх причин кваліфікувати той чи інший процес як розвиток. Л.Г. Мельник [45] вважає, що значною мірою глибина цього явища, у тому числі сутність його суттєвих ознак, розкривається нашими суб'єктивними сприйняттями даного поняття.

Носії мови свідомо чи несвідомо закладають у термін «розвиток» певне значення не навантаження. По-перше «розвиток» передбачає впорядкованість. В цьому контексті варто згадати, що традиційно виокремлюють дві форми розвитку будь-яких систем, явищ, процесів — прогрес (розвиток від «нижчого» до «вищого») та регрес (розвиток від «вищого» до «нижчого»). Зазначимо, що в економічних відносинах розвиток володіє усіма перерахованими рисами. Як правило термін «розвиток» вживається у контексті прогресивних змін, що удосконалюють підприємницьку діяльність. Не слід забувати й про інші можливі напрями розвитку підприємництва — регресивні зміни, які цілком допустимі за певних обставин. У науковій літературі під розвитком найчастіше розуміють саме удосконалення діяльності, тобто зміни по висхідній траєкторії — від нижчого до вищого, від простого до складного. Але, на наш погляд, не можна однозначно вказувати на прогресивність таких змін для страхових компаній.

По-друге, поняття розвитку значною мірою передбачає певну стохастичність (тобто випадковість) і невизначеність, яка не знімається. Це зумовлюється головним чином тією обставиною, що зміни, які спричиняють розвиток, відбуваються у середовищі, стан якого не відомий заздалегідь і залежить від взаємодії значної кількості випадкових факторів.

По-третє, розвиток передбачає зміни системи внаслідок її внутрішньої діяльності. Таким чином, процеси розвитку систем передбачають, у першу чергу, активну роль внутрішніх механізмів самоорганізації систем під якою у наукових колах розуміють процес упорядкування внутрішньої структури і потоків через систему речовини, енергії та інформації, який забезпечується механізмами регуляції такої системи (механізми зворотного зв'язку).

З точки зору економіки розвиток — це сукупність прогресивних та регресивних, керованих та некерованих процесів, які відбуваються в економіці на мікро- та макrorівнях і результатом яких є закономірні, якісні, незворотні зміни в економічних системах та серед учасників таких систем [54]. Підходи вітчизняних і зарубіжних вчених до визначення категорії «розвиток підприємства» наведені в табл. 1.4.

Таблиця 1.4

ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ КАТЕГОРІЇ «РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВА»

Автор	Визначення
О.В. Василенко [15]	Це не разові перетворення з метою досягнення «найкращого» (а тому і споконвічного) стану системи, а процес, що не припиняється в часі, плин якого не завжди відбувається постійно і безупинно, найчастіше йде стрибкоподібно з подоланням різних по глибині й охопленню криз.
Ф.І. Хміль [94]	Довготермінова робота в організації щодо удосконалення процесів вирішення проблем і оновлення, пов'язана із проведенням змін в організації
Л.С. Запасна [33]	Процес сукупних змін у соціально-економічній системі підприємства, який направлений на його перехід в новий якісно-кількісний стан у часі під впливом факторів внутрішнього й зовнішнього середовища.
О.Д. Коршунова [39]	Процес формування, накопичення та використання стратегічних здатностей з метою забезпечення зовнішньої адаптації та внутрішньої інтеграції підприємства на ринках праці, капіталу та товарів відповідно до інтересів різних груп суб'єктів ринку
С.Г. Мельник [45]	Організований процес, що порушує динамічний розвиток структури організації і направлений на досягнення нового стану динамічної рівноваги, яка в оновленій структурі зберігатиметься відносно стабільно.
О.В. Шубравська [97]	Процес переходу системи з одного стану в інший, що супроводжується зміною її якісних і кількісних характеристик.

Таким чином під «розвитком підприємства» науковці розуміють процес сукупних змін в соціально-економічній системі підприємства, його перехід з одного стану в інший, підчас якого відбувається зміна його якісних та кількісних характеристик.

Вивчення наукових праць вітчизняних і зарубіжних науковців дало можливість побудувати комплексну класифікацію видових проявів процесів розвитку на рівні підприємств (табл. 1.5).

Піратовський Г.Л. вважає, що розвиток суб'єкта страхового бізнесу (підприємництва) — це процес перманентної та незворотної зміни (удосконалення) підсистем та параметрів (складових) його діяльності, що має суттєвий характер, певну форму і позитивні наслідки для його життєдіяльності [54, с. 38].

Отже, на нашу думку, розвиток суб'єкта страхового бізнесу — це незворотна, спрямована, закономірна зміна у його соціально-економічній системі, що відбувається під впливом зовнішніх та внутрішніх факторів і передбачає перехід страховика з одного стану в інший, що супроводжується зміною його кількісних та якісних характеристик.

Таблиця 1.5

КЛАСИФІКАЦІЯ ВИДОВИХ ПРОЯВІВ ПРОЦЕСІВ РОЗВИТКУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Видові прояви	Коротка характеристика	
1	2	
За масштабом змін у соціально-економічній системі підприємства	1.1. Загальнокорпоративний розвиток	Сукупність змін, що відбуваються у соціально-економічній системі підприємства внаслідок загальносистемних процесів; слід наголосити, що характер та інтенсивність розвитку окремих елементів системи не визначає розвиток усієї системи
	1.2. Внутрішньокорпоративний (локальний) розвиток	Сукупність змін, що відбуваються у соціально-економічній, структурно-функціональній та організаційно-функціональній складових: - розвиток структурних одиниць; - розвиток бізнес-процесів (бізнес-функцій)
За якістю змін у соціально-економічній системі підприємства	2.1. Прогресивний розвиток	Процеси, які забезпечують підвищення ефективності функціонування виробничо-комерційної системи підприємства, підвищення якості його діяльності; розвиток «від нижчого до вищого»
	2.2. Регресивний розвиток	Процеси, які призводять до погіршення чи незмінності ефективності функціонування виробничо-комерційної системи підприємства, зниження (фіксації) якості його діяльності, розвиток від «вищого до нижчого»
Залежно від об'єкту змін у соціально-економічній системі підприємства	3.1. Організаційний розвиток	Сукупність змін, які призводять до удосконалення (погіршення) системи управління діяльністю підприємства: Ссс-структурний розвиток; - функціональний розвиток
	3.2. Техніко-технологічний розвиток	Зміни техніко-технологічної системи підприємства, що призводять підвищення (пониження) рівня прогресивності технологічних процесів, рівня технічної ефективності функціонування виробництва
	3.3. Соціальний розвиток	Сукупність змін, які обумовлюють покращення (погіршення) соціально-психологічного клімату на підприємстві, а також його перехід на якісно новий рівень
	3.4. Економічний розвиток	Сукупність безперервних змін, які призводять до удосконалення (погіршення) методів, способів, форм економічних розрахунків та економічної роботи в цілому
Залежно від характеру змін	4.1. Спрямований розвиток	Сукупність змін, що виникають та впливають на соціально-економічну систему підприємства у одному напрямку (однаковим чином)
	4.2. Циклічний розвиток	Безперервно повторювана послідовність змін, що характеризуються коливанням ефективності діяльності, розміру витрат та інших показників
	4.3. Спіральний розвиток	діяльності підприємства Безперервно повторювана послідовність змін, що характеризуються не тільки циклічним і коливаннями показників (параметрів) діяльності підприємства, але й їх переходом на якісно новий рівень
Залежно від типу тренду	5.1. Лінійний розвиток	Сукупність змін, загальний напрямок яких може бути апроксимований у лінійну функцію
	5.2. Нелінійний розвиток	Сукупність змін, загальний напрямок яких не може бути апроксимований у лінійну функцію

Продовження табл. 1.5

Видові прояви	Коротка характеристика	
1	2	
Залежно від динаміки змін у соціально-економічній системі підприємства	6.1.Рівномірний розвиток (еволюційний)	Зміни у соціально-економічній системі, що відбуваються з однаковою швидкістю або з однаковим прискоренням: • рівноприскорений розвиток; • рівноуповільнений розвиток
	6.2. Нерівномірний розвиток (революційний)	Зміни у соціально-економічній системі, що відбуваються із змінною швидкістю або із змінним прискоренням: • нерівно прогресуючий розвиток; • стрибкоподібний розвиток та інше.
За природою ключового критерію	7.1. Абсолютний розвиток	Сукупність змін у соціально-економічній системі, що можуть бути виміряні у вартісних, натуральних чи умовних одиницях та призводять до абсолютного зростання чи зменшення показників (зв'язків, параметрів)
	7.2. Відносний розвиток	Сукупність змін у соціально-економічній системі, що можуть бути виміряні відносно інших показників
Залежно від рівня невідзначеності	8.1. Прогнозований (достовірний) розвиток	Зміни у соціально-економічній системі підприємства, що можуть бути передбачені керівництвом підприємства з достатньою ймовірністю
	8.2. Випадковий розвиток	Зміни у соціально-економічній системі підприємства, що не можуть бути передбачені керівництвом підприємства з достатньою ймовірністю
Залежно від основи змін у соціально-економічній системі підприємства	9.1. екстенсивний (кількісний) розвиток	Зміни у соціально-економічній системі підприємства та ефективності його функціонування, що досягаються за рахунок кількісного збільшення (зменшення) обсягів факторів виробництва
	9.2. Інтенсивний (якісний) розвиток	Зміни у соціально-економічній системі підприємства та ефективності його функціонування, що досягаються за рахунок покращання (погіршення) способів, методів чи технологій використання факторів виробництва (підвищення їх якісного розвитку)
Залежно від можливості управління зміними	10.1.Керований розвиток	Зміни у соціально-економічній системі, що відбуваються під впливом осмислених дій менеджерів підприємства чи спеціально створених зв'язків
	10.2.Спонтанний розвиток	Зміни у соціально-економічній системі підприємства, які не є результатом осмислених дій менеджерів підприємства, а виникають випадковим чином
Залежно від корпоративних стратегій	11.1. Адаптивний розвиток	Зміни, які мають на меті пристосування характеру функціонування підприємства до поточних умов діяльності (внутрішнього, зовнішнього) характеру
	11.2. реактивний розвиток	Зміни, що відбуваються у соціально-економічній системі підприємства і мають своєю причиною зміни першого рівня аналізу
	11.3.Випереджаючий розвиток	Зміни соціально-економічної системи підприємства, що передують іншим змінам другого рівня аналізу

Видові прояви		Коротка характеристика	
1		2	
Залежно від складності змін у соціально-економічній системі підприємства		12.1 Елементний розвиток	Зміни, які відбуваються і протікають в рамках одного структурного елементу, бізнес-процесу т.д. та не справляють істотний вплив на інші характеристики соціально-економічної системи підприємства
		12.2. Інтегральний розвиток	Сукупність змін, які виникають, протікають та впливають на декілька структурних елементів, бізнес-процесів і т.д., впливаючи на аналогічні процеси
		12.3. Системний розвиток	Сукупність змін, які виникають, протікають та впливають на декілька структурних елементів, бізнес-процесів і т.д., впливаючи на усі характеристики соціально-економічної системи підприємства
13	Залежно від мети змін	13.1 Простий розвиток	Зміни, які не забезпечують перехід соціально-економічної системи підприємства на якісно новий рівень функціонування
		13.2. Розширений розвиток	Зміни, які забезпечують перехід соціально-економічної системи підприємства на якісно новий рівень функціонування

Проблема ефективності — це вічна проблема, яка органічно притаманна будь-якій суспільно-економічній формації [2, с. 5]. Категорія «ефект» у перекладі з латинської означає «результат». Якщо провести математичну аналогію, то ефект — це дельта, приріст змінної або різниця її попереднього і наступного значень [25, с. 513]. У «Глумачному словнику економіста» дана категорія визначається, як «досягнутий результат у його матеріальному, грошовому, соціальному вираженні». Що стосується категорії «ефективність», то вона на відмінну від «ефекту» є значно ширшим поняттям і враховує не лише отриманий результат, але й витрати, які були затрачені на його отримання. За визначенням, наведеним в «Економічній енциклопедії», ефективність — це «здатність приносити ефект, результативність процесу, проекту тощо, які визначаються як відношення ефекту, результату до витрат, що забезпечили цей результат» [26, с. 508]. Тобто за своєю суттю зазначене визначення є досить широким, оскільки може стосуватися різноманітних сфер і напрямків діяльності [35]. В.А.Коноплицький визначає ефективність як «співвідношення між результатами і витратами, що понесені для досягнення цих результатів». В ідеалі очікується максимум продукції при мінімумі витрат. В реальності більша кількість продукту, що отримується при даному об'ємі витрат означає підвищення ефективності [27]. В.Г.Андрійчук визначає дану категорію, як «результативність певного процесу дії, яка вимірюється співвідношенням між результатами і витратами (ресурсами), що його спричинили» [2, с. 9], а М.І. Бухалков характери-

зує, як співвідношення отриманого ефекту з витратами на його здійснення і є свого роду платою за досягнення даного результату. Якщо результат (задана ціль) не досягнутий, то й ефективність втрачає своє позитивне значення [12, с.342].

Поняття економічної ефективності в «Економічній енциклопедії» визначається наступним чином: «досягнення найбільших результатів за найменших витрат живої та уречевленої праці» [26, с. 508]. В.Г.Андрійчук не погоджується з таким визначенням, оскільки досягнення такого максимуму за мінімуму витрат через дію закону спадної дохідності практично неможливо, тому він вважає, що більш розширено категорію ефективності можна тлумачити, як досягнення максимального ефекту за фіксованих наперед у визначених обсягах ресурсів, або ж досягти заданого результату (ефекту) за мінімальних витрат ресурсів [2, с. 11]. В.В. Кулішов визначає економічну ефективність, як засіб дій, що забезпечує в результаті здійснюваних зусиль і витрат ресурсів одержання максимального (найкращого) результату [26, с. 508]. В.Г. Андрійчук з таким визначенням не погоджується, оскільки ефективність за визначенням автора з результатуючої складової діяльності підприємства перетворюється лише на засіб дій, який покликаний забезпечити одержання максимального результату [2, с. 12]. А.Б. Борисов наводить таке визначення економічної ефективності «результат економічної діяльності, економічних програм і заходів, що характеризується відношенням отриманого економічного ефекту до витрат факторів, ресурсів, причетних до отримання цього результату, досягнення найбільшого обсягу виробництва із залученням ресурсів визначеної вартості» [11, с. 858]. А.В. Шегда визначає економічну ефективність, як відносний показник, що є результатом співвідношення між отриманим ефектом та витратами [25, с. 606].

Отже, економічна ефективність — це результативність діяльності суб'єктів господарювання, яка вимірюється співвідношенням між результатами і витратами (ресурсами), що зумовили отримання цього результату.

Розвиток — це довгострокова категорія, тому і показники, що характеризують ефективний розвиток, повинні визначатись через методи стратегічного аналізу. В дослідженні вимірювання результативності в стратегічному аспекті розглядається через теорію зацікавлених сторін.

Одним із перших ідею враховувати інтереси зацікавлених сторін в управлінні компанією сформулював відомий економіст Фрімен у 1984 році, який доводив, що управління на майбутнє приватною фірмою може бути набагато ефективнішим і результативнішим, якщо менеджери почнуть враховувати інтереси зацікавлених сторін (споживачів, постачальників, власників, держави тощо). На думку Фрімена тільки у злагодженій багатовекторній політиці управління власною справою можна знайти відповідь на загрози, які створює сучасне ринкове середовище, що прямує до глобалізації та невизначеності.

Економісти, які були причетні до розробки теорії зацікавлених сторін у своїх працях звертають увагу на досить значну кількість груп (табл. 1.6):

Таблиця 1.6

ГРУПИ ЗАЦІКАВЛЕНИХ СТОРІН

№ пп	Зацікавлені сторони	Р. Фрімен	С. Бреннер, П. Кохрейн	К. Хілл, Т. Джонс	М. Кларсон	Т. Дональдсон, Л. Престон
1	2	3	4	5	6	7
1	Власники	+	+	+	+	
2	Постачальники	+	+	+	+	+
3	Споживачі	+	+	+	+	+
4	Гуртовики		+			
5	Роздрібні торговці		+			
6	Саме підприємство		+		+	+
7	Менеджери		+	+		
8	Працівники		+	+		
9	Фінансові організації	+				
10	Кредитори			+		
11	Інвестори					+
12	Конкуренти	+	+			
13	Торговельні асоціації	+				+
14	Спілки захисту прав споживачів					
15	Уряд	+	+			+
16	Політичні групи та об'єднання	+				

Очевидно, що серед найбільш вагомих груп зацікавлених сторін слід виділити власників бізнесу, покупців продукції, безпосередньо підприємство і державу. Інтереси інших зацікавлених сторін можуть бути враховані вибірково.

Зручним способом упровадження теорії зацікавлених сторін у практичну сферу є використання системи показників відповідальності (Accountability Scorecard — ASC), яка вперше була описана відомим консультантом Ф. Ніколсом у 2000 р. [60].

Система показників відповідальності (ASC) призначена для пошуку своєрідного «балансу інтересів» між різними зацікавленими сторонами. Взаємовідносини у системі зацікавлених сторін називаються «зв'язком контрактів». Ці «контракти» (або взаємозв'язки) розглядаються як внески різних зацікавлених сторін взамін вигід та стимулів, які забезпечує підприємство.

Взагалі зацікавлені сторони залишаються зацікавленими лише доти, поки підприємство забезпечує такі стимули, цінність яких перевищує, або,

як мінімум, компенсує зроблені внески. В той же час внески і стимули у більшості випадків мають двосторонній характер.

Розглянемо зміст моделі ASC, у якій суб'єкт підприємницької діяльності та зацікавлені сторони поєднуються двома типами зв'язків — внесками і стимулами. Процес практичного впровадження цієї моделі здійснюється в декілька етапів:

1. Ідентифікація зацікавлених сторін;
2. Визначення внесків, отриманих від кожної зацікавленої групи осіб, і стимулів, наданих підприємством цим групам;
3. Ранжування внесків і стимулів за пріоритетом (важливістю);
4. Визначення показників для кожного внеску (стимулу);
5. Практичне застосування вибраних показників для підготовки і прийняття стратегічних управлінських рішень.

Ключові показники у моделі ASC, адаптовані для страхових компаній, представлені в табл. 1.7.

Внесками акціонерів до страхової компанії є капітал, показником якого є розмір статутного капіталу. Стимулами для акціонерів є окупність інвестицій та в перспективі зростання вартості фірми. Індикаторами, що виражають дані стимули є ринкова вартість акцій, розмір прибутку на одну акцію. Внесками персоналу є їх праця, яка оцінюється за допомогою показника продуктивності праці. Стимулами для персоналу є високий рівень життя та сприятливі умови праці, а показником даного стимулу — величина і рівень оплати праці.

Таблиця 1.7

КЛЮЧОВІ ПОКАЗНИКИ У МОДЕЛІ ASC ДЛЯ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

Зацікавлені сторони	Внески	Показники	Стимули	Показники
Акціонери	Капітал	Величина статутного капіталу	Зростання вартості фірми, окупність інвестицій	Ринкова вартість акцій, прибуток на одну акцію
Персонал	Праця	Продуктивність праці	Відповідний рівень життя та умови праці	Величина і рівень оплати праці
Страховальники	Прихильність до фірми	Обсяг страхових платежів (премій, внесків)	Своєчасне врегулювання збитків, фінансова стійкість та платоспроможність	Обсяг страхових відшкодувань
Держава	Надання ліцензій на провадження видів обов'язкового та добровільного страхування	Кількість виданих ліцензій	Дотримання чинного законодавства	Обсяг сплачених податків за період

Внесками страховальників є прихильність до фірми, що виражається в показнику обсягу страхових платежів за період. Обравши конкретну страхову компанію страховальники розраховують на своєчасне врегулювання збитків при настанні страхових випадків, тобто на платоспроможність

страховика. Показником для страхувальників є обсяг страхових відшкодувань за період. Оскільки страхова діяльність досить широко регулюється з боку держави, то серед зацікавлених сторін необхідно виділяти також державу в особі уповноважених органів, внесками яких є видача ліцензій на провадження видів обов'язкового та добровільного страхування. Стимулом для даної зацікавленої сторони є дотримання з боку страховика норм чинного законодавства, що визначається показником обсягу сплачених податків за період.

Вище було зазначено, що страхувальники зацікавлені у фінансовій надійності та стійкості страховика, гарантії спроможності страхової компанії виконувати свої зобов'язання. Н.В.Ткаченко визначає фінансову стійкість страхової компанії, як «такий стан організації її грошових потоків (вхідних і вихідних), при якому страхова компанія здатна своєчасно та в повному обсязі виконувати зобов'язання за негативного впливу як зовнішніх так і внутрішніх чинників відносно всіх суб'єктів ринку впродовж визначеного часу за рахунок залучених і власних ресурсів, забезпечувати відновлення своїх фінансові показників за будь-якого несприятливого впливу до бажаного і/або оптимального рівня, адаптуватися до постійно змінюваного ризикового економічного середовища, використовувати нові обставини, власності та відносини для власного цілеспрямованого і динамічного розвитку на основі зростання обсягів прибутку й капіталу в даний час та прогнозований перспективі» [77, с. 25], Ю.А.Сплетухов — як збереження оптимального кількісного та якісного стану активів і зобов'язань, яке дозволяє страховій організації забезпечити безперебійне забезпечення своєї діяльності і її розвиток [65, с. 283]. М.М.Александрова розуміє під даною категорією «постійне переважання доходів над витратами в межах розрахунків за страховим фондом, яке забезпечується платоспроможністю страховика» [1, с. 171].

Ткаченко Н.В. виділяє три ознаки фінансової стійкості страхових компаній: надійність, платоспроможність та ліквідність, які спроможні впливати на формування рівня довіри до страховика і є підґрунтям для визначення рівня його фінансової стійкості [77, с. 25]. Дослідник вважає, що фінансова надійність виявляється лише в момент урегулювання фінансових зобов'язань страховиком, за умов стабільного середовища, в якому внутрішні та зовнішні фактори впливу заздалегідь відомі й не змінюються впродовж певного проміжку часу. Поняття «фінансова надійність» підпорядковане поняттю (або, іншими словами, включене у поняття) «фінансова стійкість», тобто є вужчим за нього [78]. С.С. Осадець визначає фінансову надійність страховика, як спроможність страховика виконати страхові зобов'язання, прийняті за договорами страхування та перестрахування у випадку впливу несприятливих чинників [68, с. 521].

Сплетухов Ю.А. головним показником фінансової стійкості вважає її платоспроможність, яку визначає, як здатність страхової організації своєчасно і в повному обсязі виконувати свої грошові обов'язки наявними активами [65, с. 283].

Ткаченко Н.В. термін «ліквідність» щодо страхової компанії визначає, як «здатність забезпечувати своєчасне трансформування активів у гроші для виконання з мінімальними затратами зобов'язань, які виникають». Щодо поняття

«платоспроможність», то автор визначає його, як «здатність страхової компанії виконувати свої зобов'язання на конкретну дату» [77, с.15]. Ліквідність — основоположний фактор платоспроможності, яка, у свою чергу, є найбільш значущим критерієм надійності страхової компанії [77, с. 25].

Фахівці виокремлюють, здебільшого, шість головних чинників, які у сукупності забезпечують фінансову надійність страхової компанії: достатній власний капітал, формування збалансованого страхового портфеля, достатні страхові резерви, ефективна тарифна політика, ефективне управління активами, перестраховування [18, с. 192].

Н.В.Ткаченко виокремлює серед показників, що впливають на фінансову надійність ще дотримання нормативу платоспроможності [78].

Законом України «Про страхування» встановлено наступні вимоги до забезпечення платоспроможності страховиків:

- наявності сплаченого статутного фонду та наявності гарантійного фонду страховика;

- створення страхових резервів, достатніх для майбутніх виплат страхових сум і страхових відшкодувань;

- перевищення фактичного запасу платоспроможності страховика над розрахунковим нормативним запасом платоспроможності [31].

Фактичний запас платоспроможності можна обчислити на основі даних балансу страхової організації таким чином (для розрахунку використовуються відповідні показники на кінець звітного періоду):

$$\text{ФЗП} = A - A_H - 3, \quad (1.9)$$

де ФЗП — фактичний запас платоспроможності (нетто-активи);

A — загальна сума активів;

A_H — сума нематеріальних активів;

3 — загальна сума зобов'язань, у тому числі страхових [18, с. 203].

Нормативний запас платоспроможності страховика, який здійснює страхування життя, на будь-яку дату дорівнює величині, яка визначається шляхом множення загальної величини резерву довгострокових зобов'язань (математичного резерву) на 0,05.

Нормативний запас платоспроможності страховика, який здійснює види страхування інші, ніж страхування життя, на будь-яку дату дорівнює більшій з визначених величин, а саме:

1) підрахованої шляхом множення суми страхових премій за попередні 12 місяців на 0,18 (останній місяць буде складатися із кількості днів на дату розрахунку). При цьому сума страхових премій зменшується на 50 відсотків страхових премій, належних перестраховикам [31]; Формалізовано це виглядає так:

$$\text{НЗПІ} = 0,18 * (\text{СП} - 0,5 * \text{СПП}), \quad (1.10)$$

де НЗПІ — нормативний розрахунковий запас платоспроможності на основі страхових премій;

СП — сума надходжень страхових премій протягом звітного періоду;

СПП — сума страхових премій, переданих у перестраховування протягом звітного періоду [18, с. 204].

2) підрахованої шляхом множення суми страхових виплат за попередні 12 місяців на 0,26 (останній місяць буде складатися із кількості днів на дату розрахунку). При цьому сума страхових виплат зменшується на 50 відсотків виплат, що компенсуються перестраховиками згідно з укладеними договорами перестрахування [31]. Формалізовано це виглядає так:

$$НЗП2=0,26*(СВ-0,5*СВП), \quad (1.11)$$

де НЗП2 — нормативний розрахунковий запас платоспроможності на основі страхових виплат;

СВ — сума страхових виплат, здійснених протягом звітного періоду;

СВП — сума страхових виплат, компенсованих перестраховиками протягом звітного періоду.

Після розрахунку обох передбачених законодавством показників нормативного запасу платоспроможності обирається більший з них і порівнюється з фактичним запасом платоспроможності [18, с. 204]. На будь-яку дату фактичний запас платоспроможності страховика повинен перевищувати розрахунковий нормативний запас платоспроможності [31].

Економічний смисл такого порівняння полягає в тому, щоб визначити, наскільки обороти за страховими операціями даного конкретного страховика відповідають його фінансовим можливостям. Якщо страхова компанія має недостатній рівень платоспроможності, то це може загрожувати їй прийняттям зі сторони органу нагляду за страховою діяльністю передбачених законодавством санкцій аж до відкликання ліцензії на право здійснення компанією страхової діяльності [18, с. 205].

Законом України «Про страхування» передбачено, якщо страхова сума за окремим предметом договору страхування перевищує 10 відсотків суми сплаченого статутного фонду і сформованих вільних резервів та страхових резервів, страховик зобов'язаний укласти договір перестрахування. Страховики, які прийняли на себе страхові зобов'язання в обсягах, що перевищують можливість їх виконання за рахунок власних активів, повинні перестраховувати ризик виконання зазначених зобов'язань у перестраховиків резидентів або нерезидентів [31].

Отже, ефективний розвиток страхової компанії з позицій власників бізнесу визначається у зростанні її фінансового результату та ринкової вартості. При цьому необхідно забезпечувати достатній рівень фінансової стійкості та платоспроможності з огляду на тягар соціальної відповідальності страхової компанії та вимоги діючого законодавства.

Розділ 2

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПАТ СК «Скайд»

2.1. ПАТ «СК «Скайд» як суб'єкт страхового ринку

Публічне акціонерне товариство «Страхова компанія «Скайд» є однією з перших страхових організацій України, засноване 23 жовтня 1991 року в місті Києві. З перших днів свого існування компанія приймає активну участь в становленні та розвитку страхового ринку України. ПАТ «СК «Скайд» є одним з активних організаторів Першого Всеукраїнського з'їзду підприємців та промисловців України, 1-го з'їзду страховиків України, на якому вперше страховики обговорили проект майбутнього Закону України «Про страхування». Страхова компанія «Скайд» працює на страховому ринку України вже 19 років.

Компанія володіє регіональною мережею, що нараховує 14 філій 6 представництв в різних містах України та шість пунктів продажу в місті Києві і пропонує споживачам широкий спектр високоякісних послуг з різних видів страхування.

ПАТ «СК «Скайд» є універсальною страховою компанією з високим ступенем мобільності, що дає змогу розробити та запропонувати потрібну клієнту послугу з страхування або перестрахування. Партнерами ПАТ «СК «Скайд» з перестрахування є більше 50 Українських страхових компаній.

Умови страхування розроблені співробітниками на основі закордонних аналогів з врахуванням особливостей вітчизняного страхового ринку та побажаннями клієнтів. Для врегулювання збитків ПАТ «СК «Скайд» залучає досвідчених спеціалістів з експертних та юридичних фірм.

Страхова компанія надає своїм клієнтам пільги та знижки за:

- беззбитковість;
- за додаткові заходи по забезпеченню збереження та безпеки застрахованого майна;
- за постійне співробітництво з компанією;
- за комплексність страхування.

За період 2006-2009 рр. Страхова компанія «Скайд» зробила вагомий внесок в покращення матеріально-технічної бази вищих навчальних закладів України, що позитивно вплинуло на якість підготовки спеціалістів для страхової системи нашої держави.

ПАТ «СК «Скайд» утворено десять навчально-практичних центрів страхового бізнесу — це комп'ютеризована аудиторія для поглибленого вивчення страхових дисциплін, електронний читальний зал з нормативно-правовою та інформаційно-статистичною базою, в якій проводяться практичні заняття, самостійна робота, виконуються індивідуальні завдання, де студенти навчаються також елементам страхового бізнесу. Студенти вищих навчальних закладів беруть активну участь в роботі центрів, співпра-

чують в розробці страхових програм, готуються до олімпіад та до роботи в страховому бізнесі.

ПАТ «СК «Скайд» діє на підставі Закону України «Про акціонерні товариства», Закону України «Про цінні папери і фондовий ринок», Закону України «Про страхування», інших законодавчих актів України та Статуту.

Основним законом, який регламентує правовий статус і діяльність ПАТ «СК «Скайд» є Закон України «Про страхування», який регулює відносини у сфері страхування і спрямований на розвиток ринку страхових послуг, посилення надійності страхового захисту юридичних і фізичних осіб.

Відповідно до Статуту ПАТ «СК «Скайд» метою Товариства є діяльність в сфері страхування, перестрахування та фінансова діяльність, пов'язана з формуванням, розміщенням страхових резервів та їх управлінням, з метою одержання прибутку.

Цілями діяльності Товариства є:

- сприяння розвитку добровільних та обов'язкових видів страхування;
- формування страхового інтересу населення;
- насичення ринку страхових послуг та охоплення широкого кола фізичних та юридичних осіб;
- посилення страхового захисту майнових інтересів фізичних та юридичних осіб.

Предметом безпосередньої діяльності ПАТ «СК «Скайд» є страхування, перестрахування та фінансова діяльність, пов'язана з формуванням, розміщенням страхових резервів та їх управлінням.

Товариство несе відповідальність за своїми зобов'язаннями усім своїм майном, згідно чинного законодавства України. Товариство не несе відповідальності за зобов'язаннями акціонерів. Акціонери не відповідають за зобов'язаннями Товариства і несуть ризик збитків пов'язаних з діяльністю Товариства, у межах вартості акцій, що їм належать.

Органами управління ПАТ «СК «Скайд» є:

1. Загальні Збори Акціонерів Товариства — вищий орган Товариства;
2. Правління Товариства;
3. Наглядова рада Товариства;
4. Ревізійна комісія (ревізор).

1. Загальні збори є вищим органом Товариства. Товариство зобов'язане щороку скликати Загальні збори (річні загальні збори). Річні Загальні збори проводяться не пізніше 30 квітня наступного за звітним року. У Загальних зборах Товариства можуть брати участь особи, включені до переліку акціонерів, які мають право на таку участь, або їх представники.

Головує на Загальних зборах голова Наглядової ради, член Наглядової ради чи інша особа, уповноважена Наглядовою радою.

Загальні збори можуть вирішувати будь-які питання діяльності Товариства. До виключної компетенції Загальних зборів належить:

- 1) визначення основних напрямів діяльності Товариства;
- 2) внесення змін до статуту Товариства;
- 3) прийняття рішення про анулювання викуплених акцій;
- 4) прийняття рішення про зміну типу Товариства;
- 5) прийняття рішення про розміщення акцій;
- 6) прийняття рішення про збільшення статутного капіталу Товариства;

7) прийняття рішення про зменшення статутного капіталу Товариства;
8) прийняття рішення про дроблення або консолідацію акцій;
9) обрання та відкликання Голови Правління — Президента Товариства та членів Правління.

10) обрання членів Наглядової ради, затвердження умов цивільно-правових або трудових договорів, що укладатимуться з ними, встановлення розміру їх винагороди, обрання особи, яка уповноважується на підписання цивільно-правових договорів з членами Наглядової ради;

11) прийняття рішення про припинення повноважень членів Наглядової ради;

12) обрання голови та членів ревізійної комісії (ревізора), прийняття рішення про дострокове припинення їх повноважень;

13) затвердження висновків ревізійної комісії (ревізора), прийняття рішення про дострокове припинення їх повноважень та інші повноваження.

2. Правління Товариства є виконавчим органом, який здійснює управління поточною та оперативною діяльністю. Роботою Правління керує Голова Правління — Президент, який обирається загальними зборами акціонерів терміном на 5 років.

До компетенції правління належить вирішення всіх питань, пов'язаних з керівництвом поточною діяльністю Товариства, крім питань, що належать до виключної компетенції Загальних зборів та Наглядової ради.

3. Наглядова рада Товариства є органом, що здійснює захист прав акціонерів товариства, і в межах компетенції, визначеної статутом та законодавством, контролює та регулює діяльність Правління Товариства.

До виключної компетенції Наглядової ради належить:

1) затвердження в межах своєї компетенції положень, якими регулюються питання, пов'язані з діяльністю Товариства;

2) підготовка порядку денного Загальних зборів, прийняття рішення про дату їх проведення та про включення пропозицій до порядку денного, крім скликання акціонерами позачергових Загальних зборів;

3) прийняття рішення про проведення чергових та позачергових Загальних зборів на вимогу акціонерів або за пропозицією Голови Правління — Президента;

4) прийняття рішення про анулювання акцій чи продаж раніше викуплених Товариством акцій;

5) прийняття рішення про розміщення Товариством інших цінних паперів, крім акцій;

6) прийняття рішення про викуп розміщених Товариством інших, крім акцій, цінних паперів;

7) прийняття рішення про відсторонення Голови Правління — Президента від виконання його повноважень та обрання особи, яка тимчасово здійснюватиме повноваження Голови Правління — Президента;

8) вирішення інших питань, що належать до виключної компетенції Наглядової ради згідно із законодавством або статутом Товариства.

4. Ревізійна комісія (ревізор) — орган Товариства, що здійснює перевірку фінансово-господарської діяльності Товариства. Ревізійна комісія обирається із числа акціонерів, або здійснюється аудиторською фірмою. Не можуть бути членами ревізійної комісії (ревізором): члени наглядової

ради; члени Правління Товариства; особа, яка не має повної цивільної дієздатності;

До органів ПАТ «СК «Скайд», що безпосередньо займаються поточною та оперативною діяльністю, відносяться Департаменти страхування майна та цивільної відповідальності, майнового, міжвузівського страхування, Департамент перестрахування, Департамент правової та кадрової роботи, Департамент перспективного розвитку страхування, Департамент продажу страхових продуктів і розвитку регіональної мережі, Департаменти розвитку страхування в інших областях та містах України, Навчально-практичні центри страхового бізнесу, а також бухгалтерія, відділ по врегулюванню збитків та загальний відділ.

Статутний капітал Товариства утворюється у розмірі та в порядку, встановленому Законом України «Про страхування», Закону України «Про акціонерні товариства», та Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку.

Статутний капітал ПАТ «СК «Скайд» становить 60 000 000,00 (шістдесят мільйонів) гривень 00 копійок. Статутний капітал Товариства поділений на 6 000 000 (шість мільйонів) штук простих іменних акцій, номінальною вартістю 10 (десять) гривень 00 копійок за 1 (одну) акцію.

Усі акції товариства є іменними. Акції Товариства випускаються та існують в бездокументарній формі. Товариство користується послугами незалежного зберігача з метою забезпечення права акціонерів на надійне та ефективне ведення, зберігання і підтвердження права власності на акції.

В Товаристві формується резервний капітал у розмірі 15 відсотків від статутного капіталу. Резервний капітал формується шляхом щорічних відрахувань від чистого прибутку Товариства або за рахунок нерозподіленого прибутку.

ПАТ «СК «Скайд» на основі ліцензій, виданих Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України, пропонує широкий асортимент страхових послуг у сфері як добровільного, так і обов'язкового страхування.

В обов'язковій формі :

1) особисте страхування працівників відомчої та сільської пожежної охорони і членів добровільних пожежних дружин (команд).

2) особисте страхування від нещасних випадків на транспорті;

3) авіаційне страхування цивільної авіації.

4) страхування цивільної відповідальності суб'єктів господарювання за шкоду, яку може бути заподіяно пожежами та аваріями на об'єктах підвищеної небезпеки, включаючи пожежовибухонебезпечні об'єкти та об'єкти, господарська діяльність на яких може призвести до аварій екологічного та санітарно-епідеміологічного характеру.

5) страхування відповідальності суб'єктів перевезення небезпечних вантажів на випадок настання негативних наслідків при перевезенні небезпечних вантажів;

6) обов'язкове страхування цивільної відповідальності громадян України, що мають у власності чи іншому законному володінні зброю, за шкоду, яка може бути заподіяна третій особі або її майну внаслідок володіння, зберігання чи використання цієї зброї;

В добровільній формі:

- 1) страхування від нещасних випадків;
- 2) медичне страхування (безперервне страхування здоров'я);
- 3) страхування здоров'я на випадок хвороби;
- 4) страхування наземного транспорту (крім залізничного);
- 5) страхування вантажів та багажу;
- 6) страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ;
- 7) страхування цивільної відповідальності власників наземного транспорту (включаючи відповідальність перевізника);
- 8) страхування відповідальності перед третіми особами (крім цивільної відповідальності власників наземного транспорту, відповідальності власників повітряного транспорту, відповідальності власників водного транспорту (включаючи відповідальність перевізника).
- 9) страхування кредитів (у тому числі відповідальності позичальника за непогашення кредиту).
- 10) страхування фінансових ризиків;
- 11) страхування медичних витрат;
- 12) Страхування майна (крім залізничного, наземного, повітряного, водного транспорту (морського внутрішнього та інших видів водного транспорту), вантажів та багажу (вантажобагажу).

2.2. Аналіз основних фінансово-економічних показників страхової компанії

Основні техніко-економічні показники діяльності ПАТ «СК «Скайд» за період 2008-2010 рр. представлені в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

ОСНОВНІ ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНІ ПОКАЗНИКИ ДІЯЛЬНОСТІ ПАТ «СК «СКАЙД»

Показник	2008 рік	2009 рік	2010 рік	Абсолютне відхилення			Темп приросту, %		
				2009р.- 2008р.	2010р.- 2009р.	2010р.- 2008р.	2009р.- 2008р.	2010р.- 2009р.	2010р.- 2008р.
Дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	22350,0	19602,0	8145,0	-2748,0	-11457,0	-14205,0	-12,3	-58,4	-63,6
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис.грн.	22350,0	19602,0	8145,0	-2748,0	-11457,0	-14205,0	-12,3	-58,4	-63,6
Чисельність персоналу, чол.	50,0	43,0	34,0	-7,0	-9,0	-16,0	-14,0	-20,9	-32,0
Фонд оплати праці, тис.грн.	1459,0	825,0	729,0	-634,0	-96,0	-730,0	-43,5	-11,6	-50,0
Продуктивність праці, тис.грн/чол.	447,0	455,9	239,6	8,9	-216,3	-207,4	2,0	-47,4	-46,4

Закінчення табл. 2.1

Показник	2008 рік	2009 рік	2010 рік	Абсолютне відхилення			Темп приросту, %		
				2009р.- 2008р.	2010р.- 2009р.	2010р.- 2008р.	2009р.- 2008р.	2010р.- 2009р.	2010р.- 2008р.
Середньорічна оплата праці, тис.грн/чол.	29,2	19,2	21,4	-10,0	2,3	-7,7	-34,2	11,8	-26,5
Середньорічна вартість основних засобів, тис.грн.	755,4	794,0	454,5	38,7	-339,5	-300,9	5,1	-42,8	-39,8
Фондовіддача, грн./грн.	29,6	24,7	17,9	-4,9	-6,8	-11,7	-	-	-
Середньорічні залишки обігових коштів, тис.грн.	30306,2	37587,5	27662,0	7281,4	-9925,5	-2644,2	24,0	-26,4	-8,7
Коефіцієнт оборотності обігових коштів, оборотів	0,7	0,5	0,3	-0,2	-0,2	-0,4	-	-	-
Середньорічна вартість активів, тис.грн.	88560,2	87562,0	76562,5	-998,1	-10999,5	-11997,7	-1,1	-12,6	-13,5
Середньорічна вартість власного капіталу, тис.грн.	70485,7	69956,5	66199,0	-529,1	-3757,5	-4286,6	-0,8	-5,4	-6,1
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), тис.грн.	2118,0	2062,0	1891,0	-56,0	-171,0	-227,0	-2,6	-8,3	-10,7
Витрати на 1 грн. реалізованої послуги, грн.	0,1	0,1	0,2	0,0	0,1	0,1	-	-	-
Валовий прибуток, тис.грн.	20232,0	17540,0	6254,0	-2692,0	-11286,0	-13978,0	-13,3	-64,3	-69,1
Прибуток від операційної діяльності, тис.грн.	17146,0	21816,0	2500,0	4670,0	-19316,0	-14646,0	27,2	-88,5	-85,4
Чистий прибуток (збиток), тис.грн.	15021,0	-16055,0	-1436,0	-31076,0	14619,0	-16457,0	-206,9	-91,1	-109,6
Рентабельність продукції за валовим прибутком, %	955,2	850,6	330,7	-104,6	-519,9	-624,5	-	-	-
Рентабельність власного капіталу (за чистим прибутком),%	21,3	-22,9	-2,2	-44,3	20,8	-23,5	-	-	-

Так, в аналізованому періоді спостерігається негативна тенденція до зниження показників доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) та чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) у 2010 році

порівняно з 2009 роком на 11457 тис.грн. (58,4%) та на 14295 тис. грн. (63,6%) порівняно з 2008 роком, що свідчить про скорочення обсягів діяльності страховика. Зниження показника собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) відбувається нижчими темпами ніж чистого доходу, значення якого у 2010 році було на 8,3% нижчим ніж у 2009 році та на 10,7% порівняно з 2008 роком. Це вплинуло на зростання показника витрат на 1 грн. реалізованої послуги на 0,1 грн. у 2010 році порівняно з 2009 роком.

Спостерігається також скорочення чисельності персоналу на 20,9% порівняно з 2009 роком та на 32% порівняно з 2008 роком, зі скороченням чисельності персоналу скорочується і фонд оплати праці на 11,6% у 2010 році порівняно з 2009 роком та на 50% порівняно з 2008 роком. У 2009 році спостерігалось зростання продуктивності праці на 2% порівняно з 2008 роком, однак у 2010 році цей показник знизився на 47,4% порівняно з 2009 роком та на 46,4% порівняно з 2008 роком.

В аналізованому періоді спостерігається тенденція до зниження показника фондовіддачі внаслідок зниження чистого доходу та середньорічної вартості основних засобів, який у 2010 році мав значення на 6,8 грн./грн. менше ніж у 2009 році та на 11,7 грн./грн. менше ніж у 2008 році, що є негативним. Показник середньорічного залишку обігових коштів у 2009 році зріс на 24% порівняно з 2008 роком, однак у 2010 році спостерігається зниження показника на 26,4% порівняно з 2009 роком або на 8,7% порівняно з 2008 роком. Значення показника оборотності оборотних коштів перебуває на досить низькому рівні, а саме 0,3 обороти у 2010 році, що на 0,4 обороти менше ніж у 2008 році. Негативним є зниження показника середньорічної вартості активів у аналізований період на 13,5% (у 2010 році порівняно з 2008 роком), середньорічної вартості власного капіталу — на 6,1%, що пов'язано з наявністю чистого збитку у 2009-2010рр., який покривається за рахунок нерозподіленого прибутку.

Спостерігається також зниження обсягу валового прибутку у 2010 році порівняно з 2009 роком на 64,3% та на 69,1% порівняно з 2008 роком; прибутку від операційної діяльності на 88,5% порівняно з 2009 роком та на 85,4% порівняно з 2008 роком. Наявність прибутку від операційної діяльності свідчить, що основна діяльність страхової компанії є прибутковою, що є позитивним. У 2010 році спостерігається зниження обсягу чистого збитку порівняно з 2009 роком на 14619 тис.грн., або на 91,1%, що свідчить про покращення ситуації. Показник рентабельності продукції за валовим прибутком має негативну тенденцію до зниження (у 2010 році показник на 624,5% менше ніж у 2008 році), однак залишається на високому рівні та у 2010 році показник склав 330,7%. У 2010 році збитковість власного капіталу знизилась на 20,8% порівняно з 2009 роком, однак даний показник на 23,5% має менше значення ніж у 2008 році.

ПАТ «СК «Скайд» пропонує широкий асортимент страхових послуг у сфері як добровільного, так і обов'язкового страхування.

За даними табл. 2.2, де представлена динаміка страхових платежів з видів добровільного страхування, в цілому в аналізований період спостерігається зниження обсягу страхових платежів на 19,3% порівняно з 2009 роком та на 42,3% порівняно з 2008 роком, що є негативним. У 2010 році спостерігається зниження обсягу страхових платежів за такими видами страхування, як:

- страхування наземного транспорту (крім залізничного) на 1385,8 тис. грн. або на 17% порівняно з 2009 роком;

– страхування вантажів та багажу — на 2454,6 тис. грн. або на 47 % порівняно з 2009 роком та на 86,8% порівняно з 2008 роком;
– страхування відповідальності перед третіми особами — на 162 тис. грн. або на 35,8% порівняно з 2009 роком та на 50,7% порівняно з 2008 роком;
– страхування кредитів (у тому числі відповідальності позичальника за непогашення кредиту) — на 3139,7 тис. грн. або на 29,1% порівняно з 2009 роком та на 64,5% порівняно з 2008 роком;
– обсяг страхових платежів зі страхування фінансових ризиків знизився на 30,3% порівняно з 2009 роком, а страхування медичних витрат — на 57,1%.

Таблиця 2.2

**АНАЛІЗ ДИНАМІКИ СТРАХОВИХ ПЛАТЕЖІВ
З ВИДІВ ДОБРОВІЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ**

Показник	2008 рік	2009 рік	2010 рік	Абсолютне відхилення, тис.грн			Темп приросту, %		
				2009р.- 2008р.	2010р.- 2009р.	2010р.- 2008р.	2009р.- 2008р.	2010р.- 2009р.	2010р.- 2008р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Страховання від нещасних випадків	253,8	349,8	784,3	96,0	434,5	530,5	37,8	124,2	209,0
Медичне страхування (безперервне страхування здоров'я)	19,6	10,7	10,7	-8,9	0,0	-8,9	-45,4	0,0	-45,4
Страховання здоров'я на випадок хвороби	388,5	554,8	719,8	166,3	165,0	331,3	42,8	29,7	85,3
Страховання наземного транспорту (крім залізничного)	7154,8	8164,0	6778,2	1009,2	-1385,8	-376,6	14,1	-17,0	-5,3
Страховання вантажів та багажу (вантажобагажу)	20981,6	5219,4	2764,8	-15762,2	-2454,6	-18216,8	-75,1	-47,0	-86,8
Страховання від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ	16202,8	12296,5	14112,3	-3906,3	1815,8	-2090,5	-24,1	14,8	-12,9
Страховання майна	11685,7	5168,9	6958,4	-6516,8	1789,5	-4727,3	-55,8	34,6	-40,5
Страховання цивільної відповідальності власників наземного транспорту (включаючи відповідальність перевізника)	6,0	3,3	7,5	-2,7	4,2	1,5	-45,0	127,3	25,0
Страховання відповідальності перед третіми особами	588,7	452,4	290,4	-136,3	-162,0	-298,3	-23,2	-35,8	-50,7

Закінчення табл. 2.2

Показник	2008 рік	2009 рік	2010 рік	Абсолютне відхилення, тис.грн			Темп приросту, %		
				2009р.- 2008р.	2010р.- 2009р.	2010р.- 2008р.	2009р.- 2008р.	2010р.- 2009р.	2010р.- 2008р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Страховання кредитів (у тому числі відповідальності позичальника за непогашення кредиту)	21572,6	10794,2	7654,5	-10778,4	-3139,7	-13918,1	-50,0	-29,1	-64,5
Страховання фінансових ризиків	48954,0	48408,3	33766,4	-545,7	-14641,9	-15187,6	-1,1	-30,2	-31,0
Страховання медичних витрат	284,1	264,8	113,6	-19,3	-151,2	-170,5	-6,8	-57,1	-60,0
Всього	128092,2	91687,1	73960,9	-36405,1	-17726,2	-54131,3	-28,4	-19,3	-42,3

Найбільше за абсолютною величиною знизився обсяг страхових платежів за страхуванням фінансових ризиків та страхуванням кредитів, що пов'язано із зниженням обсягів кредитування з боку банків.

Водночас спостерігається позитивна динаміка зростання надходжень страхових платежів зі страхування від нещасних випадків на 124,2% порівняно з 2009 роком та на 209% порівняно з 2008 роком, зі страхування здоров'я на випадок хвороби відповідно на 29,7% та 85,3% порівняно з 2009 роком та 2008 роком, зі страхування цивільної відповідальності власників наземного транспорту (включаючи відповідальність перевізника) — на 127,3 % та 25%.

Таблиця 2.3

АНАЛІЗ СТРУКТУРИ СТРАХОВИХ ПЛАТЕЖІВ З ВИДІВ ДОБРОВОЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ

Показник	2008 рік		2009 рік		2010 рік		Відхилення за питомою вагою, %		
	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	2009р.- 2008р.	2010р.- 2009р.	2010р.- 2008р.
Страховання від нещасних випадків	253,80	0,20	349,80	0,38	784,30	1,06	0,18	0,68	0,86
Медичне страхування (безперервне страхування здоров'я)	19,60	0,02	10,70	0,01	10,70	0,01	0,00	0,00	0,00
Страховання здоров'я на випадок хвороби	388,50	0,30	554,80	0,61	719,80	0,97	0,30	0,37	0,67

Закінчення табл. 2.3

Показник	2008 рік		2009 рік		2010 рік		Відхилення за питомою вагою, %		
	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	2009р.- 2008р.	2010р.- 2009р.	2010р.- 2008р.
Страховання наземного транспорту (крім залізничного)	7154,80	5,59	8164,00	8,90	6778,20	9,16	3,32	0,26	3,58
Страховання вантажів та багажу (вантажобагажу)	20981,60	16,38	5219,40	5,69	2764,80	3,74	-10,69	-1,95	-12,64
Страховання від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ	16202,80	12,65	12296,50	13,41	14112,30	19,08	0,76	5,67	6,43
Страховання майна	11685,70	9,12	5168,90	5,64	6958,40	9,41	-3,49	3,77	0,29
Страховання цивільної відповідальності власників наземного транспорту (включаючи відповідальність перевізника)	6,00	0,00	3,30	0,00	7,50	0,01	0,00	0,01	0,01
Страховання відповідальності перед третіми особами	588,70	0,46	452,40	0,49	290,40	0,39	0,03	-0,10	-0,07
Страховання кредитів (у тому числі відповідальності позичальника за непогашення кредиту)	21572,60	16,84	10794,20	11,77	7654,50	10,35	-5,07	-1,42	-6,49
Страховання фінансових ризиків	48954,00	38,22	48408,30	52,80	33766,40	45,65	14,58	-7,14	7,44
Страховання медичних витрат	284,10	0,22	264,80	0,29	113,60	0,15	0,07	-0,14	-0,07
Всього	128092,20	100,00	91687,10	100,00	73960,90	100,00	-	-	-

За даними табл. 2.3, в якій представлена структура страхових платежів з видів добровільного страхування, найбільша питома вага в структурі страхових платежів з видів добровільного страхування за період 2008-2010 рр. припадає на страхування фінансових ризиків, яка у 2010 році склала 45,65%, що на 7,14% менше ніж у 2009 році, але на 7,44% більше ніж у

2008 році. Спостерігається тенденція до зростання питомої ваги страхових платежів зі страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ, яка у 2010 році склала 19,08%, що на 6,43% більше ніж у 2008 році.

Також незважаючи на негативну динаміку до зниження в аналізований період значною залишається питома вага страхових платежів зі страхування кредитів (у тому числі відповідальності позичальника за непогашення кредиту), яка у 2010 році склала 10,35%, однак цей показник на 6,49% менше ніж у 2008 році. Позитивним є зростання в аналізованому періоді частки надходжень зі страхування наземного транспорту (крім залізничного), яка зросла до 9,16% у 2010 році, що на 3,58% більше ніж у 2008 році, та страхування майна до 9,41% в структурі страхових платежів, що на 3,77% більше ніж у 2009 році.

Найменша питома вага у 2010 році припадає на надходження страхових платежів від медичного страхування (0,01%), страхування цивільної відповідальності власників наземного транспорту (включаючи відповідальність перевізника) (0,01%), страхування медичних витрат (0,15%), страхування відповідальності перед третіми особами (0,39%).

Страхова компанія ПАТ «СК «Скайд» також надає широкий спектр послуг з видів обов'язкового страхування. Аналіз динаміки страхових платежів з видів обов'язкового страхування представлена в табл. 2.4.

Таблиця 2.4

АНАЛІЗ ДИНАМІКИ СТРАХОВИХ ПЛАТЕЖІВ З ВИДІВ ОБОВ'ЯЗКОВОГО СТРАХУВАННЯ

Показник	2008 рік	2009 рік	2010 рік	Абсолютне відхилення, тис.грн			Темп приросту, %		
				2009р. - 2008р.	2010р. - 2009р.	2010р. - 2008р.	2009р. - 2008р.	2010р. - 2009р.	2010р. - 2008р.
Особисте страхування працівників відомчої та сільської пожежної охорони і членів добровільних пожежних дружин	100,4	189,7	1189,4	89,3	999,7	1089,0	88,9	527,0	1084,7
Особисте страхування від нещасних випадків на транспорті	105,0	286,7	477,0	181,7	190,3	372,0	173,0	66,4	354,3
Авіаційне страхування цивільної авіації	1157,4	2160,8	0,0	1003,4	-2160,8	-1157,4	86,7	-100,0	-100,0
Страхування цивільної відповідальності суб'єктів господарювання за шкоду, яку може бути заподіяно пожежами та аваріями на об'єктах підвищеної небезпеки, включаючи пожежовибухонебезпечні об'єкти та об'єкти, господарська діяльність на яких може призвести до аварій екологічного та санітарно-епідеміологічного характеру	0,0	76,1	104,1	76,1	28,0	104,1	100,0	36,8	100,0

Закінчення табл. 2.4

Показник	2008 рік	2009 рік	2010 рік	Абсолютне відхилення, тис.грн			Темп приросту, %		
				2009р. - 2008р.	2010р. - 2009р.	2010р. - 2008р.	2009р. - 2008р.	2010р. - 2009р.	2010р. - 2008р.
Страхування відповідальності суб'єктів перевезення небезпечних вантажів на випадок настання негативних наслідків при перевезенні небезпечних вантажів	187,0	23,0	14,0	-164,0	-9,0	-173,0	-87,7	-39,1	-92,5
Страхування цивільної відповідальності громадян України, що мають у власності чи іншому законному володінні зброю, за шкоду, яка може бути заподіяна третій особі або її майну внаслідок володіння, зберігання чи використання цієї зброї	7,5	44,7	124,0	37,2	79,3	116,5	496,0	177,4	1553,3
Всього	1557,3	2781,0	1908,5	1223,7	-872,5	351,2	78,6	-31,4	22,6

В цілому обсяг страхових платежів із видів обов'язкового страхування знизився на 872,5 тис.грн. або на 31,4% порівняно з 2009 роком, але даний показник на 22,6% більший, ніж у 2008 році. В аналізований період спостерігається позитивна динаміка до зростання обсягів страхових платежів за договорами особистого страхування працівників відомчої та сільської пожежної охорони і членів добровільних пожежних дружин на 1089 тис.грн або на 1084,7% порівняно з 2008 роком, особистого страхування від нещасних випадків на транспорті — на 372 тис.грн. або на 354,3% порівняно з 2008 роком, страхування цивільної відповідальності громадян, що мають у власності чи іншому законному володінні зброю — на 116,5 тис.грн. або на 1553,3%.

Однак у 2010 році відсутні надходження страхових платежів від авіаційного страхування цивільної авіації, які були досить значними у 2008-2009рр. Спостерігається динаміка до зниження надходжень від страхування відповідальності суб'єктів перевезення небезпечних вантажів на випадок настання негативних наслідків при перевезенні небезпечних вантажів, що на 92,5% менші ніж у 2008 році.

Проаналізуємо структуру страхових платежів з видів обов'язкового страхування за даними табл. 2.5.

У 2008 та 2009 роках найбільша питома вага в структурі страхових платежів із видів обов'язкового страхування припадала на авіаційне страхування цивільної авіації, відповідно 74,32% та 77,70%. Однак у 2010 році надходження від даного виду страхування були відсутні і найбільша питома вага припадала на особисте страхування працівників відомчої та сільсь-

кої пожежної охорони і членів добровільних пожежних дружин (команд), яка склала 62,32%, що на 55,55% більше ніж у 2009 році та на 55,87% ніж у 2008 році. Також спостерігається тенденція до зростання питомої ваги страхових платежів із особистого страхування від нещасних випадків на транспорті, які у 2010 році склали 24,99%, що на 14,68% більше ніж у 2009 році та на 18,5% ніж у 2008 році. Надходження страхових платежів зі страхування цивільної відповідальності суб'єктів господарювання за шкоду, яку може бути заподіяно пожежами та аваріями на об'єктах підвищеної небезпеки у 2010 році склали 5,45%, що на 2,72% більше ніж у 2009 році, що є позитивним.

Таблиця 2.5

**АНАЛІЗ СТРУКТУРИ СТРАХОВИХ ПЛАТЕЖІВ
З ВИДІВ ОБОВ'ЯЗКОВОГО СТРАХУВАННЯ**

Показник	2008 рік		2009 рік		2010 рік		Відхилення за питомою вагою, %		
	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн..	питома вага, %	2009р.- 2008р.	2010р.- 2009р.	2010р.- 2008р.
Особисте страхування працівників відомчої та сільської пожежної охорони і членів добровільних пожежних дружин	100,40	6,45	189,70	6,82	1189,40	62,32	0,37	55,50	55,87
Особисте страхування від нещасних випадків на транспорті	105,00	6,74	286,70	10,31	477,00	24,99	3,57	14,68	18,25
Авіаційне страхування цивільної авіації	1157,40	74,32	2160,80	77,70	0,00	0,00	3,38	-77,70	-74,32
Страхування цивільної відповідальності суб'єктів господарювання за шкоду, яку може бути заподіяно пожежами та аваріями на об'єктах підвищеної небезпеки, включаючи пожежовибухонебезпечні об'єкти та об'єкти, господарська діяльність на яких може призвести до аварій екологічного та санітарно-епідеміологічного характеру	0,00	0,00	76,10	2,74	104,10	5,45	2,74	2,72	5,45
Страхування відповідальності суб'єктів перевезення небезпечних вантажів на випадок настання негативних наслідків при перевезенні небезпечних вантажів	187,00	12,01	23,00	0,83	14,00	0,73	-11,18	-0,09	-11,27

Закінчення табл. 2.5

Показник	2008 рік		2009 рік		2010 рік		Відхилення за питомою вагою, %		
	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	2009р.-2008р.	2010р.-2009р.	2010р.-2008р.
Страхування цивільної відповідальності громадян України, що мають у власності чи іншому законному володінні зброю, за шкоду, яка може бути заподіяна третій особі або її майну внаслідок володіння, зберігання чи використання цієї зброї	7,50	0,48	44,70	1,61	124,00	6,50	1,13	4,89	6,02
Всього	1557,30	100,00	2781,00	100,00	1908,50	100,00	-	-	-

Зростає питома вага страхових платежів із страхування цивільної відповідальності громадян України, що мають у власності чи іншому законному володінні зброю, яка у 2010 році склала 6,5% від всього обсягу страхових платежів із видів обов'язкового страхування, що на 4,89% більше ніж у 2009 році та на 6,02% ніж у 2008 році. Однак значно знизилась питома вага страхових платежів зі страхування відповідальності суб'єктів перевезення небезпечних вантажів на випадок настання негативних наслідків при перевезенні небезпечних вантажів, яка у 2010 році склала лише 0,73%, що на 11,27% менше порівняно з 2008 роком.

При аналізі фінансового стану страхової компанії важливе місце посідає вивчення складу і структури майна за даними балансу. Побудуємо порівняльний аналітичний баланс і з його допомогою проаналізуємо загальний обсяг капіталу страхової компанії (табл.2.6).

За даними порівняльного аналітичного балансу на кінець 2010 року спостерігалось зростання валюти балансу на 9443 тис.грн або на 13,1% порівняно з кінцем 2009 року, однак цей показник є на 21,3 % нижчим ніж на кінець 2008 року. В структурі активів на кінець 2010 року 80,1% припадає на необоротні активи та 19,9 % на оборотні активи. В складі необоротних активів на інші фінансові інвестиції припадає 79,6 % активу балансу, обсяг яких зріс на 102,4% порівняно з 2009 роком, що свідчить про зростання активності страхової компанії на фінансовому ринку.

На оборотні активи припадає 19,9% всіх активів, в т.ч. на грошові кошти в національній валюті 8,6%, дебіторську заборгованість за товари, роботи, послуги за чистою реалізаційною вартістю — 7,4%, іншу поточну дебіторську заборгованість — 3,9%. Спостерігається зміна структури активів в бік збільшення частки необоротних активів за рахунок зростання інших фінансових інвестицій та зниження порівняно з 2009 роком за абсолютною величиною оборотних активів на 23042 тис.грн або на 58,8%.

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІТИЧНИЙ БАЛАНС ПАТ «СК «СКАЙД»

Показник	На кінець 2008 року		На кінець 2009 року		На кінець 2010 року		абсолютне відхилення, тис. грн				Темп приросту, %				Відхилення за питомою вагою, %			
	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	2008р.	2009р.	2010р.	2008р.	2009р.	2010р.	2008р.	2009р.	2010р.	2008р.	2009р.	2010р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16			
Актив																		
I. Необоротні активи																		
Нематеріальні активи:																		
- залишкова вартість	0,0	0,0	93,0	0,1	74,0	0,1	93,0	-19,0	74,0	100,0	-20,4	100,0	0,1	0,0	0,1			
- первісна вартість	1,0	-	94,0	-	94,0	-	93,0	0,0	93,0	9300,0	0,0	9300,0	-	-	-			
- накопичена амортизація	1,0	-	1,0	-	20,0	-	0,0	19,0	19,0	0,0	1900,0	1900,0	-	-	-			
Основні засоби:																		
- залишкова вартість	1008,0	1,0	580,0	0,8	329,0	0,4	-428,0	-251,0	-679,0	-42,5	-43,3	-67,4	-0,2	-0,4	-0,6			
- первісна вартість	1289,0	-	1072,0	-	736,0	-	-217,0	-336,0	-553,0	-16,8	-31,3	-42,9	-	-	-			
- знос	281,0	-	492,0	-	407,0	-	211,0	-85,0	126,0	75,1	-17,3	44,8	-	-	-			
інші фінансові інвестиції	66283,0	64,2	31985,0	44,5	64740,0	79,6	-34298,0	32755,0	-1543,0	-51,7	102,4	-2,3	-19,7	35,1	15,5			
Усього за розділом I	67291,0	65,2	32658,0	45,5	65143,0	80,1	-34633,0	32485,0	-2148,0	-51,5	99,5	-3,2	-19,7	34,7	15,0			
II. Оборотні активи																		
Виробничі запаси	3,0	0,0	3,0	0,0	3,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0			
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:																		
- чиста реалізаційна вартість	23858,0	23,1	22796,0	31,7	6011,0	7,4	-1062,0	-16785,0	-17847,0	-4,5	-73,6	-74,8	8,6	-24,3	-15,7			

Закінчення табл. 2.6

Показник	На кінець 2008 року		На кінець 2009 року		На кінець 2010 року		абсолютні відхилення, тис. грн			Темп приросту, %			Відхилення за питомою вагою, %		
	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	2009р.	2010р.	2008р.	2009р.	2010р.	2008р.	2009р.	2010р.	2008р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
- первісна вартість	23963,0	-	22796,0	-	6011,0	-	-1167,0	-16785,0	-17952,0	-4,9	-73,6	-74,9	-	-	-
- резерв сумнівних боргів	105,0	-	0,0	-	0,0	-	-105,0	0,0	-105,0	-100,0	-	-100,0	-	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками:															
- з бюджетом	4,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-4,0	0,0	-4,0	-100,0	-	-100,0	0,0	0,0	0,0
- за виданими авансами	92,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	-92,0	0,0	-92,0	-100,0	-	-100,0	-0,1	0,0	-0,1
Інша поточна дебіторська заборгованість	6056,0	5,9	8353,0	11,6	3166,0	3,9	2297,0	-5187,0	-2890,0	37,9	-62,1	-47,7	5,8	-7,7	-2,0
Грошові кошти та їх еквіваленти:															
- в національній валюті	5978,0	5,8	8030,0	11,2	6960,0	8,6	2052,0	-1070,0	982,0	34,3	-13,3	16,4	5,4	-2,6	2,8
- в іноземній валюті	1,0	0,0	1,0	0,0	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Усього за розділом II	35992,0	34,8	39183,0	54,5	16141,0	19,9	3191,0	-23042,0	-19851,0	8,9	-58,8	-55,2	19,7	-34,7	-15,0
Баланс	103283,0	100,0	71841,0	100,0	81284,0	100,0	-31442,0	9443,0	-21999,0	-30,4	13,1	-21,3	-	-	-
Пасив															
I. Власний капітал															
Статутний капітал	50000,0	48,4	50000,0	69,6	60000,0	73,8	0,0	10000,0	10000,0	0,0	20,0	20,0	21,2	4,2	25,4
Інший додатковий капітал	24,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-24,0	0,0	-24,0	-100,0	-	-100,0	0,0	0,0	0,0
Резервний капітал	243,0	0,2	243,0	0,3	243,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	27729,0	26,8	11674,0	16,2	10238,0	12,6	-16055,0	-1436,0	-17491,0	-57,9	-12,3	-63,1	-10,6	-3,7	-14,3

Усього за розділом I	77996,0	75,5	61917,0	86,2	70481,0	86,7	-16079,0	8564,0	-7515,0	-20,6	13,8	-9,6	10,7	0,5	11,2
II. Забезпечення наступних витрат і платежів															
Страхові резерви	44906,0	-	33655,0	-	28616,0	-	-11251,0	-5039,0	-16290,0	-25,1	-15,0	-36,3	-	-	-
Частка перестраховиків у страхових резервах	31920,0	-	32793,0	-	22194,0	-	873,0	-10599,0	-9726,0	2,7	-32,3	-30,5	-	-	-
Усього за розділом II	12986,0	12,6	862,0	1,2	6422,0	7,9	-12124,0	5560,0	-6564,0	-93,4	645,0	-50,5	-11,4	6,7	-4,7
III. Довгострокові зобов'язання															
Інші довгострокові зобов'язання	182,0	0,2	25,0	0,0	0,0	0,0	-157,0	-25,0	-182,0	-86,3	-100,0	-100,0	-0,1	0,0	-0,2
Усього за розділом III	182,0	0,2	25,0	0,0	0,0	0,0	-157,0	-25,0	-182,0	-86,3	-100,0	-100,0	-0,1	0,0	-0,2
IV. Поточні зобов'язання															
Короткострокові кредити банків	1050,0	1,0	840,0	1,2	290,0	0,4	-210,0	-550,0	-760,0	-20,0	-65,5	-72,4	0,2	-0,8	-0,7
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	12,0	0,0	16,0	0,0	53,0	0,1	4,0	37,0	41,0	33,3	231,3	341,7	0,0	0,0	0,1
Поточні зобов'язання за розрахунками:															
- з одержаних авансів	14,0	0,0	15,0	0,0	17,0	0,0	1,0	2,0	3,0	7,1	13,3	21,4	0,0	0,0	0,0
- з бюджетом	62,0	0,1	98,0	0,1	61,0	0,1	36,0	-37,0	-1,0	58,1	-37,8	-1,6	0,1	-0,1	0,0
- з учасниками	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-1,0	0,0	-1,0	-100,0	-	-100,0	0,0	0,0	0,0
Інші поточні зобов'язання	10980,0	10,6	8068,0	11,2	3960,0	4,9	-2912,0	-4108,0	-7020,0	-26,5	-50,9	-63,9	0,6	-6,4	-5,8
Усього за розділом IV	12119,0	11,7	9037,0	12,6	4381,0	5,4	-3082,0	-4656,0	-7738,0	-25,4	-51,5	-63,9	0,8	-7,2	-6,3
Баланс	103283,0	100,0	71841,0	100,0	81284,0	100,0	-31442,0	9443,0	-21999,0	-30,4	13,1	-21,3	-	-	-

В структурі пасивів страхової компанії найбільша питома вага на кінець 2010 року припадала на власний капітал і склала 86,7%, що на 0,5% більше ніж на кінець 2009 року або на 11,3% більше ніж на кінець 2008 року. На забезпечення наступних витрат і платежів припадає 7,9%, а на поточні зобов'язання — 5,4%. У звітному періоді відбулося зростання за абсолютною величиною власного капіталу на 13,8% порівняно з кінцем 2009 року за рахунок поповнення статутного капіталу на 10000 тис.грн, але показник власного капіталу на 9,6% має менше значення, ніж на кінець 2008 року у зв'язку з наявністю чистого збитку у 2009-2010 р.р. В складі забезпечень наступних витрат і платежів спостерігається зниження обсягу страхових резервів на 15% порівняно з кінцем 2009 року та на 36,3% порівняно з кінцем 2008 роком, що свідчить про зниження обсягу надходження страхових платежів. Позитивним є зниження обсягу короткострокових кредитів в складі поточних зобов'язань на 65,5% порівняно з кінцем 2009 року або на 72,4% порівняно з кінцем 2008 року, що свідчить про погашення кредитів з боку страховика. В цілому обсяг поточних зобов'язань знизився на 51,5% порівняно з кінцем 2009 року та на 63,9% порівняно з кінцем 2008 року.

Отже, можна зробити висновок, що у фінансуванні діяльності страхової компанії переважає власний капітал, що з одного боку забезпечує високу фінансову стійкість, але свідчить про недостатнє залучення страхових резервів та коштів кредиторів до фінансування діяльності страховика.

2.3. Аналіз фінансового стану ПАТ «СК «Скайд»

Розпочнемо аналіз фінансового стану страхової компанії з аналізу складу майна. За даними табл.2.7 спостерігається зростання загального обсягу майна страховика на кінець 2010 року на 9443 тис.грн. або на 13,1% порівняно з кінцем 2009 року, однак даний показник має значення на 21,3% менше, ніж на кінець 2008 року. Зростання обсягу активів на кінець 2010 року порівняно з 2009 року відбулося за рахунок значного зростання необоротних активів (на 32485 тис.грн. або на 99,5%), незважаючи на зниження загальної величини оборотних активів на 23042 тис.грн. або на 58,8%.

В складі необоротних активів найбільше за абсолютною величиною спостерігається зростання показника довгострокових фінансових інвестицій, а саме на 32755 тис.грн. або на 102,4% на кінець 2010 року порівняно з 2009 роком.

Поряд з аналізом складу майна структура вартості майна дає загальне уявлення про фінансовий стан страхової компанії. Вона показує частку кожного елемента в активах. Відповідно до даних табл. 2.7 в структурі активів найбільша питома вага припадає в аналізованій період на необоротні активи, питома вага яких склала 80,1% на кінець 2010 року, що на 34,7% більше ніж у 2009 році та на 15,0% ніж у 2008 році.

Таблиця 2.7

АНАЛІЗ СКЛАДУ МАЙНА ПАТ «СК «СКАЙД»

Показник	На кінець 2008 року	На кінець 2009 року	На кінець 2010 року	Абсолютне відхилення, тис.грн			Темп приросту, %		
				2009р. 2008р.	2010р. 2009р.	2010р. 2008р.	2009р. 2008р.	2010р. 2009р.	2010р. 2008р.
I. Необоротні активи									
Нематеріальні активи	0,0	93,0	74,0	93,0	-19,0	74,0	100,0	-20,4	100,0
Основні засоби	1008,0	580,0	329,0	-428,0	-251,0	-679,0	-42,5	-43,3	-67,4
Довгострокові фінансові інвестиції	66283,0	31985,0	64740,0	-34298,0	32755,0	-1543,0	-51,7	102,4	-2,3
Усього за розділом I	67291,0	32658,0	65143,0	-34633,0	32485,0	-2148,0	-51,5	99,5	-3,2
II. Оборотні активи									
Виробничі запаси	3,0	3,0	3,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Дебіторська заборгованість	30010,0	31149,0	9177,0	1139,0	-21972,0	-20833,0	3,8	-70,5	-69,4
Грошові кошти та їх еквіваленти	5979,0	8031,0	6961,0	2052,0	-1070,0	982,0	34,3	-13,3	16,4
Усього за розділом II	35992,0	39183,0	16141,0	3191,0	-23042,0	-19851,0	8,9	-58,8	-55,2
Всього	103283,0	71841,0	81284,0	-31442,0	9443,0	-21999,0	-30,4	13,1	-21,3

Таблиця 2.7

АНАЛІЗ СТРУКТУРИ МАЙНА ПАТ «СК «СКАЙД»

Показник	На кінець 2008 року		На кінець 2009 року		На кінець 2010 року		Відхилення за питомою вагою, %		
	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	2009р.- 2008р.	2010р.- 2009р.	2010р.- 2008р.
I. Необоротні активи									
Нематеріальні активи	0,0	0,0	93,0	0,1	74,0	0,1	0,1	0,0	0,1
Основні засоби	1008,0	1,0	580,0	0,8	329,0	0,4	-0,2	-0,4	-0,6
Довгострокові фінансові інвестиції	66283,0	64,2	31985,0	44,5	64740,0	79,6	-19,7	35,1	15,5
Усього за розділом I	67291,0	65,2	32658,0	45,5	65143,0	80,1	-19,7	34,7	15,0
II. Оборотні активи									
Виробничі запаси	3,0	0,0029	3,0	0,004	3,0	0,0037	0,001 3	-0,0005	0,0008
Дебіторська заборгованість	30010,0	29,1	31149,0	43,4	9177,0	11,3	14,3	-32,1	-17,8
Грошові кошти та їх еквіваленти	5979,0	5,8	8031,0	11,2	6961,0	8,6	5,4	-2,6	2,8
Усього за розділом II	35992,0	34,8	39183,0	54,5	16141,0	19,9	19,7	-34,7	-15,0
Всього	103283,0	100,0	71841,0	100,0	81284,0	100,0	-	-	-

На оборотні активи на кінець 2010 року припадало лише 19,9%. Серед статей необоротних активів найбільша питома вага до підсумку балансу припадає в аналізований період на довгострокові фінансові інвестиції (79,6% на кінець 2010 року), що свідчить про значні обсяги вкладень коштів в цінні папери інших емітентів і пов'язано зі специфікою страхової діяльності. На дебіторську заборгованість припадає 11,3%, що на 32,1% менше ніж на кінець 2009 року. Це свідчить про виконання зобов'язань з боку дебіторів страховика, але також пов'язано зі зниженням надходжень страхових платежів.

Таблиця 2.8

АНАЛІЗ СТРУКТУРИ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ

Показник	На кінець 2008 року		На кінець 2009 року		На кінець 2010 року		Відхилення за питомою вагою, %		
	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	2009р.-2008р.	2010р.-2009р.	2010р.-2008р.
Нематеріальні активи	0,0	0,0	93,0	0,3	74,0	0,1	0,3	-0,2	0,1
Основні засоби	1008,0	1,5	580,0	1,8	329,0	0,5	0,3	-1,3	-1,0
Довгострокові фінансові інвестиції	66283,0	98,5	31985,0	97,9	64740,0	99,4	-0,6	1,4	0,9
Всього необоротних активів	67291,0	100,0	32658,0	100,0	65143,0	100,0	-	-	-

За даними табл. 2.8 в структурі необоротних активів найбільша питома вага в аналізований період припадає на довгострокові фінансові інвестиції, які складають 99,4% необоротних активів на кінець 2010 року, що на 1,4% більше ніж у 2009 році. Питома вага нематеріальних активів (0,1%) та основних засобів (0,5%) залишається порівняно незначною в структурі необоротних активів.

Аналіз показників майнового стану ПАТ «СК «Скайд» представлені в табл. 2.8.

Таблиця 2.8

АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ МАЙНОВОГО СТАНУ

Показник	Нормативне значення	2008 рік	2009 рік	2010 рік	Абсолютне відхилення		
					2009р.-2008р.	2010р.-2009р.	2010р.-2008р.
Коефіцієнт зносу нематеріальних активів, %	зменшення	100,00	1,06	21,28	-98,94	20,21	-78,72
Коефіцієнт зносу основних засобів, %	зменшення	21,80	45,90	55,30	24,10	9,40	33,50
Коефіцієнт придатності основних засобів, %	збільшення	78,20	54,10	44,70	-24,10	-9,40	-33,50
Коефіцієнт оновлення основних засобів, %	збільшення	53,65	1,49	8,56	-52,15	7,07	-45,09

Закінчення табл. 2.8

Показник	Нормативне значення	2008 рік	2009 рік	2010 рік	Абсолютне відхилення		
					2009р.- 2008р.	2010р.- 2009р.	2010р.- 2008р.
Коефіцієнт вибуття основних засобів, %	зменшення	28,42	18,08	37,22	-10,34	19,14	8,80
Фондовіддача, грн/грн	збільшення	29,59	24,69	17,92	-4,90	-6,77	-11,67
Фондомісткість, грн/грн	зменшення	0,03	0,04	0,06	0,01	0,02	0,02
Індекс постійного акти- тиву	зменшення	0,86	0,53	0,92	-0,34	0,40	0,06

Так, коефіцієнт зносу нематеріальних активів у 2010 році склав 21,28%, що на 20,28% більше ніж у 2009 році. У 2008 році нематеріальні активи були повністю з амортизовані, коефіцієнт зносу склав 100%. Спостерігається тенденція до зростання коефіцієнту зносу основних засобів, який у 2010 році склав 55,3%, що на 33,5% більше ніж у 2008 році, відповідно коефіцієнт придатності основних засобів у 2010 році склав 44,7%, що свідчить про необхідність оновлення основних засобів.

Коефіцієнт оновлення основних засобів у 2009 році склав лише 1,49%, а у 2010 році 8,56%, що на 7,07% більше ніж у 2009 році, однак на 45,09% менше ніж у 2008 році. Водночас коефіцієнт вибуття основних засобів має тенденцію до зростання, зокрема у 2010 році показник склав 37,22%, що на 19,14% більше ніж у 2009 році. Значення показників оновлення і вибуття основних засобів свідчать про їх недостатнє оновлення. Негативним є зниження показника фондовіддачі, який у 2010 році склав 17,92 грн./грн., що на 11,67 грн/грн. менше ніж у 2008 році та зростання фондомісткості до 0,06 грн/грн., що на 0,02 грн/грн. більше ніж у 2009 році. Індекс постійного активу показує, що у 2010 році питома вага необоротних активів у джерелах власних засобів склала 92%, що на 40% більше ніж у 2009 році.

Таблиця 2.9

АНАЛІЗ СКЛАДУ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ

Показник	На кінець 2008 року	На кінець 2009 року	На кінець 2010 року	Абсолютне відхилення, тис.грн			Темп приросту, %		
				2009р.- 2008р.	2010р.- 2009р.	2010р.- 2008р.	2009р.- 2008р.	2010р.- 2009р.	2010р.- 2008р.
Виробничі запаси	3,0	3,0	3,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Дебіторська заборгова- ність	30010,0	31149,0	9177,0	1139,0	-21972,0	-20833,0	3,8	-70,5	-69,4
Грошові кош- ти та їх екві- валенти	5979,0	8031,0	6961,0	2052,0	-1070,0	982,0	34,3	-13,3	16,4
Всього	35992,0	39183,0	16141,0	3191,0	-23042,0	-19851,0	8,9	-58,8	-55,2

Аналіз складу оборотних активів представлений в табл. 2.9. На кінець 2010 року загальна величина оборотних активів знизилась на 58,8% порівняно з 2009 роком та на 55,2% порівняно з 2008 роком, що в цілому є негативним. Величина виробничих запасів залишилась незмінною і склала 3 тис.грн. Дебіторська заборгованість значно знизилась в аналізованому періоді і на кінець 2010 року склала 9177 тис.грн., що на 70,5% менше ніж у 2009 році та на 69,4% ніж у 2008 році, що з одного боку свідчить про виконання зобов'язань з боку дебіторів, але може бути пов'язано і зі зменшенням надходжень страхових платежів, скороченням обсягів діяльності. Обсяг грошових коштів та їх еквівалентів на кінець 2010 року знизився на 13,3% порівняно з 2009 роком, але значення показника на 16,4% більше ніж у 2008 році.

При аналізі оборотних активів важливе місце займає аналіз їх структури, який представлений в табл. 2.10.

В структурі оборотних активів найбільша питома вага в аналізований період припадає на дебіторську заборгованість, яка має тенденцію до зниження, так на кінець 2010 року показник склав 56,86%, що на 26,52% менше ніж у 2008 році. Значною є також питома вага грошових коштів та їх еквівалентів, яка на кінець 2010 року склала 43,13%, що на 26,51% більше ніж у 2008 році, тобто спостерігається тенденція до зниження питомої ваги дебіторської заборгованості та зростання питомої ваги грошових коштів в структурі оборотних активів, що в цілому є позитивним.

Таблиця 2.10

АНАЛІЗ СТРУКТУРИ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ

Показник	На кінець 2008 року		На кінець 2009 року		На кінець 2010 року		Відхилення за питомою вагою, %		
	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	2009р.-2008р.	2010р.-2009р.	2010р.-2008р.
Виробничі запаси	3,00	0,01	3,00	0,01	3,00	0,02	0,00	0,01	0,01
Дебіторська заборгованість	30010,00	83,38	31149,00	79,50	9177,00	56,86	-3,88	-22,64	-26,52
Грошові кошти та їх еквіваленти	5979,00	16,61	8031,00	20,50	6961,00	43,13	3,88	22,63	26,51
Всього	35992,00	100,00	39183,00	100,00	16141,00	100,00	-	-	-

Частка виробничих запасів в структурі активів залишається незначною (0,02% на кінець 2010 року), що пов'язано зі специфікою страхової діяльності.

Оскільки дебіторська заборгованість займає найбільшу питому вагу в структурі оборотних активів, то її аналізу необхідно приділити значну увагу.

За даними табл. 2.11 загальний обсяг дебіторської заборгованості на кінець 2010 року знизився на 21972 тис.грн. або 70,5% порівняно з 2009 роком, в т.ч. дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги знизилась на 16785 тис.грн. або на 73,6% порівняно з 2009 роком, інша поточна дебі-

торська заборгованість знизилась на 5187 тис.грн. або на 62,1%. На кінець 2010 року дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом та за виданими авансами була відсутня.

Таблиця 2.11

АНАЛІЗ СКЛАДУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

Показник	На кінець 2008 року	На кінець 2009 року	На кінець 2010 року	Абсолютне відхилення, тис.грн			Темп приросту, %		
				2009р.-2008р.	2010р.-2009р.	2010р.-2008р.	2009р.-2008р.	2010р.-2009р.	2010р.-2008р.
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	23858,0	22796,0	6011,0	-1062,0	-16785,0	-17847,0	-4,5	-73,6	-74,8
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	4,0	0,0	0,0	-4,0	0,0	-4,0	-100,0	0,0	-100,0
Дебіторська заборгованість за розрахунками за виданими авансами	92,0	0,0	0,0	-92,0	0,0	-92,0	-100,0	0,0	-100,0
Інша поточна дебіторська заборгованість	6056,0	8353,0	3166,0	2297,0	-5187,0	-2890,0	37,9	-62,1	-47,7
Всього	30010,0	31149,0	9177,0	1139,0	-21972,0	-20833,0	3,8	-70,5	-69,4

Таблиця 2.12

АНАЛІЗ СТРУКТУРИ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

Показник	На кінець 2008 року		На кінець 2009 року		На кінець 2010 року		Відхилення за питомою вагою, %		
	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	2009р.-2008р.	2010р.-2009р.	2010р.-2008р.
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	23858,0	79,5	22796,0	73,2	6011,0	65,5	-6,3	-7,7	-14,0
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	4,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Дебіторська заборгованість за розрахунками за виданими авансами	92,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,3	0,0	-0,3
Інша поточна дебіторська заборгованість	6056,0	20,2	8353,0	26,8	3166,0	34,5	6,6	7,7	14,3
Всього	30010,0	100,0	31149,0	100,0	9177,0	100,0	-	-	-

За даними табл. 2.12 в структурі дебіторської заборгованості найбільша питома вага в аналізований період припадає на дебіторську заборгованість за товари, роботи, послуги, яка на кінець 2010 року склала 65,5% загально-

го обсягу дебіторської заборгованості, що на 5,7% менше ніж у 2009 році та на 14% менше ніж у 2008 році. Натомість спостерігається зростання питомої ваги іншої поточної дебіторської заборгованості, яка на кінець 2010 року склала 34,5%, що на 14,3% більше ніж у 2008 році.

Таблиця 2.13

АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНИХ КОШТІВ

Показник	Нормативне значення	2008 рік	2009 рік	2010 рік	Абсолютне відхилення		
					2009р.- 2008р.	2010р.- 2009р.	2010р.- 2008р.
Коефіцієнт оборотності оборотних коштів, оборотів	збільшення	0,74	0,52	0,29	-0,22	-0,23	-0,44
Тривалість одного обороту оборотних коштів, днів	зменшення	494,93	699,90	1239,61	204,97	539,71	744,68
Коефіцієнт оборотності виробничих запасів, оборотів	збільшення	1451,30	6534,00	2715,00	5082,70	-3819,00	1263,70
Тривалість одного обороту виробничих запасів, днів	зменшення	0,25	0,06	0,13	-0,20	0,08	-0,12
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, оборотів	збільшення	1,24	0,64	0,40	-0,59	-0,24	-0,83
Тривалість одного обороту дебіторської заборгованості, днів	зменшення	295,39	569,41	903,56	274,02	334,15	608,17
Коефіцієнт оборотності робочого капіталу, оборотів	збільшення	1,06	0,73	0,39	-0,33	-0,34	-0,67
Тривалість одного обороту робочого капіталу, днів	зменшення	344,50	502,93	938,96	158,43	436,03	594,46

Розрахуємо показники ефективності використання оборотних коштів ПАТ «СК «Скайд» (табл. 2.13).

Так, коефіцієнт оборотності оборотних коштів у 2010 році склав 0,29 оборотів, що на 0,44 обороти менше ніж у 2008 році, тривалість одного обороту оборотних коштів зросла до 1239,61 днів у 2010 році, що на 744,68 днів більше ніж у 2008 році. Коефіцієнт оборотності виробничих запасів має досить високе значення (2715 оборотів у 2010 році), що пов'язано з невеликим обсягом виробничих запасів страховика.

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості компанії також має тенденцію до зниження до 0,4 оборотів у 2010 році, що на 0,83 обороти менше ніж у 2008 році, тривалість одного обороту дебіторської заборгованості у 2010 році склала 903,56 днів, що на 608,17 днів більше ніж у 2008 році. Коефіцієнт оборотності робочого капіталу має досить низьке значення, яке у 2010 році складало 0,39 обороти, що на 0,67 оборотів менше ніж у 2008

році, тривалість одного обороту робочого капіталу у 2010 році зросла на 594,46 днів порівняно з 2008 роком. Отже, в цілому страхова компанія має досить низькі показники оборотності, які мають тенденцію до зниження у зв'язку зі зниженням обсягу чистого доходу, що є негативним.

Наступним етапом в аналізі фінансового стану ПАТ «СК «Скайд» є аналіз фінансових результатів та рентабельності.

Таблиця 2.14

АНАЛІЗ ДИНАМІКИ ДОХОДІВ ПАТ «СК «СКАЙД»

Показник	2008 рік	2009 рік	2010 рік	Абсолютне відхилення, тис. грн			Темп приросту, %		
				2009р.- 2008р.	2010р.- 2009р.	2010р.- 2008р.	2009р.- 2008р.	2010р.- 2009р.	2010р.- 2008р.
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	22350,0	19602,0	8145,0	-2748,0	-11457,0	-14205,0	-12,3	-58,4	-63,6
Інші операційні доходи	1168,0	8144,0	848,0	6976,0	-7296,0	-320,0	597,3	-89,6	-27,4
Інші фінансові доходи	123,0	540,0	97,0	417,0	-443,0	-26,0	339,0	-82,0	-21,1
Інші доходи	55724,0	24,0	37535,0	-55700,0	37511,0	-18189,0	-100,0	15629 5,8	-32,6
Всього	79365,0	28310,0	46625,0	-51055,0	18315,0	-32740,0	-64,3	64,7	-41,3

За даними табл. 2.14, в якій проведено аналіз динаміки доходів ПАТ «СК «Скайд», у 2010 році показник загальної величини доходів склав 46625 тис.грн., що на 64,7% більше ніж у 2009 році, однак на 41,3% менше за рівень 2008 року. В аналізований період спостерігається негативна тенденція до зниження величини чистого доходу від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг, який за 2010 рік склав 8145 тис.грн., що на 58,4% менше ніж у 2009 році та на 63,6% ніж у 2008 році. Знизився також показник інших операційних доходів на 89,6% порівняно з 2009 роком та на 27,4% порівняно з 2008 роком, інших фінансових доходів — на 82% та на 21,1% відповідно. Позитивна динаміка до зростання спостерігається лише у показника інших доходів, який за 2010 рік склав 37535 тис.грн., що на 37511 тис.грн більше ніж за 2009 рік, але на 32,6% менше ніж за 2008 рік.

Проаналізуємо структуру доходів страхової компанії за даними табл. 2.15.

Найбільша питома вага в структурі доходів страхової компанії за 2008 та 2010 роки припадала на інші доходи (відповідно 70,21% та 80,5%), однак у 2009 році структура доходів змінилась у зв'язку зі значним зменшенням інших доходів і найбільша питома вага припадала на чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)(69,24%).

В структурі доходів страховика за 2010 рік переважають інші доходи, на які припадає 80,5% всіх доходів страховика, на чистий дохід (виручку) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) припадає 17,47%, інші операційні доходи — 1,82%, інші фінансові доходи — 0,21%. Інші доходи включають доходи від реалізації фінансових інвестицій, необоротних активів, майнових комплексів, не операційні курсові різниці, безоплатне одержання активів.

Таблиця 2.15

АНАЛІЗ СТРУКТУРИ ДОХОДІВ ПАТ «СК «СКАЙД»

Показник	2008 рік		2009 рік		2010 рік		Відхилення за питомою вагою, %		
	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	2009р.-2008р.	2010р.-2009р.	2010р.-2008р.
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	22350,00	28,16	19602,00	69,24	8145,00	17,47	41,08	-51,77	-10,69
Інші операційні доходи	1168,00	1,47	8144,00	28,77	848,00	1,82	27,30	-26,95	0,35
Інші фінансові доходи	123,00	0,15	540,00	1,91	97,00	0,21	1,75	-1,70	0,05
Інші доходи	55724,00	70,21	24,00	0,08	37535,00	80,50	-70,13	80,42	10,29
Всього	79365,00	100,00	28310,00	100,00	46625,00	100,00	-	-	-

Аналіз динаміки витрат ПАТ «СК «Скайд» представлений в табл. 2.16.

Таблиця 2.16

АНАЛІЗ ДИНАМІКИ ВИТРАТ ПАТ «СК «СКАЙД»

Показник	2008 рік	2009 рік	2010 рік	Абсолютне відхилення, тис.грн			Темп приросту, %		
				2009р.-2008р.	2010р.-2009р.	2010р.-2008р.	2009р.-2008р.	2010р.-2009р.	2010р.-2008р.
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2118,0	2062,0	1891,0	-56,0	-171,0	-227,0	-2,6	-8,3	-10,7
Адміністративні витрати	2778,0	2412,0	2230,0	-366,0	-182,0	-548,0	-13,2	-7,5	-19,7
Витрати на збут	800,0	911,0	2351,0	111,0	1440,0	1551,0	13,9	158,1	193,9
Інші операційні витрати	676,0	545,0	21,0	-131,0	-524,0	-655,0	-19,4	-96,1	-96,9
Фінансові витрати	235,0	176,0	283,0	-59,0	107,0	48,0	-25,1	60,8	20,4
Інші витрати	57023,0	38049,0	41050,0	-18974,0	3001,0	-15973,0	-33,3	7,9	-28,0
Податок на прибуток від звичайної діяльності	714,0	210,0	235,0	-504,0	25,0	-479,0	-70,6	11,9	-67,1
Всього	64344,0	44365,0	48061,0	-19979,0	3696,0	-16283,0	-31,1	8,3	-25,3

Так, загальний обсяг витрат страхової компанії за 2010 рік становив 48061 тис.грн., що на 8,3% більше ніж у 2009 році та на 25,3% менше ніж у 2008 році. За 2010 рік відбулося зниження собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) на 8,3% порівняно з 2009 роком та на 10,7% порівняно з 2008 роком, що разом зі зменшенням чистого доходу свідчить про скорочення обсягів діяльності страховика. Адміністративні витрати

мають динаміку до зниження і за 2010 рік мали значення на 7,5% менше ніж у 2009 році та на 19,7% ніж у 2008 році. Інші операційні витрати за 2010 рік знизились на 96,9% порівняно з 2008 роком, однак витрати на збут навпаки мають динаміку до зростання і за 2010 рік мали значення на 158,1% більше ніж у 2009 році та на 193,9% ніж у 2008 році. Фінансові витрати зросли на 60,8% порівно з 2009 роком, що свідчить про виконання фінансових зобов'язань з боку страховика. Інші витрати зрости на 7,9% порівняно з 2009 роком, а податок на прибуток від звичайної діяльності — на 11,9%. Тобто, за 2010 рік порівняно з 2009 роком спостерігається зниження таких статей витрат, як собівартість реалізованої продукції, адміністративні витрати, інші операційні витрати та зростання витрат на збут, фінансових витрат, інших витрат.

Проаналізуємо структуру витрат ПАТ «СК «Скайд» за даними табл. 2.17. В структурі витрат страхової компанії найбільша питома вага в аналізований період припадала на інші витрати (85,41% у 2010 році, що на 3,21% менше ніж у 2008 році).

Таблиця 2.17

АНАЛІЗ СТРУКТУРИ ВИТРАТ ПАТ «СК «СКАЙД»

Показник	2008 рік		2009 рік		2010 рік		Відхилення за пито- мою вагою, %		
	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	2009р.- 2008р.	2010р.- 2009р.	2010р.- 2008р.
Собівартість реалі- зованої продукції (товарів, робіт, по- слуг)	2118,00	3,29	2062,00	4,65	1891,00	3,93	1,36	-0,71	0,64
Адміністративні витрати	2778,00	4,32	2412,00	5,44	2230,00	4,64	1,12	-0,80	0,32
Витрати на збут	800,00	1,24	911,00	2,05	2351,00	4,89	0,81	2,84	3,65
Інші операційні ви- трати	676,00	1,05	545,00	1,23	21,00	0,04	0,18	-1,18	-1,01
Фінансові витрати	235,00	0,37	176,00	0,40	283,00	0,59	0,03	0,19	0,22
Інші витрати	57023,00	88,62	38049,00	85,76	41050,00	85,41	-2,86	-0,35	-3,21
Податок на прибу- ток від звичайної діяльності	714,00	1,11	210,00	0,47	235,00	0,49	-0,64	0,02	-0,62
Всього	64344,00	100,00	44365,00	100,00	48061,00	100,00	-	-	-

У 2010 році порівняно з 2009 роком дещо змінилась структура витрат, так, знизилась питома вага інших витрат на 0,35%, адміністративних ви-
трат — на 0,8%, собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)
— на 0,71%. Натомість спостерігається динаміка до зростання питомої ваги
витрат на збут, яка порівняно з 2008 роком зросла на 3,65%.

Аналіз динаміки фінансових результатів ПАТ «СК «Скайд» представ-
лений в табл. 2.18.

Таблиця 2.18

АНАЛІЗ ДИНАМІКИ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПАТ «СК «СКАЙД»

Показник	2008 рік	2009 рік	2010 рік	Абсолютне відхилення, тис.грн			Темп приросту, %		
				2009р - 2008р.	2010р - 2009р.	2010р - 2008р.	2009р - 2008р.	2010р - 2009р.	2010р - 2008р.
Валовий прибуток	20232,0	17540,0	6254,0	-2692,0	-11286,0	-13978,0	-13,3	-64,3	-69,1
Фінансовий результат від операційної діяльності	17146,0	21816,0	2500,0	4670,0	-19316,0	-14646,0	27,2	-88,5	-85,4
Фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування	15735,0	-15845,0	-1201,0	-31580,0	14644,0	-16936,0	-200,7	-92,4	-107,6
Фінансовий результат від звичайної діяльності	15021,0	-16055,0	-1436,0	-31076,0	14619,0	-16457,0	-206,9	-91,1	-109,6
Чистий прибуток (збиток)	15021,0	-16055,0	-1436,0	-31076,0	14619,0	-16457,0	-206,9	-91,1	-109,6

В аналізований період спостерігається зниження валового прибутку у 2010 році на 64,3% порівняно з 2009 роком. Фінансовий результат від операційної діяльності у 2009 році зріс на 27,2% порівняно з 2008 роком, однак у 2010 році спостерігається падіння даного показника на 88,5% порівняно з 2009 роком та на 85,4% порівняно з 2008 роком, що пов'язано зі зниженням валового прибутку, інших операційних доходів та значним зростанням витрат на збут (на 158,1% порівняно з 2009 роком). У 2010 році мав місце збиток від звичайної діяльності до оподаткування, який склав 1201 тис.грн, що на 92,4% менше ніж у 2009 році. В цілому чистий збиток за 2010 рік склав 1436 тис.грн., однак позитивним є скорочення збитків на 14619 тис.грн. порівняно з минулим роком, що свідчить про покращення результатів діяльності.

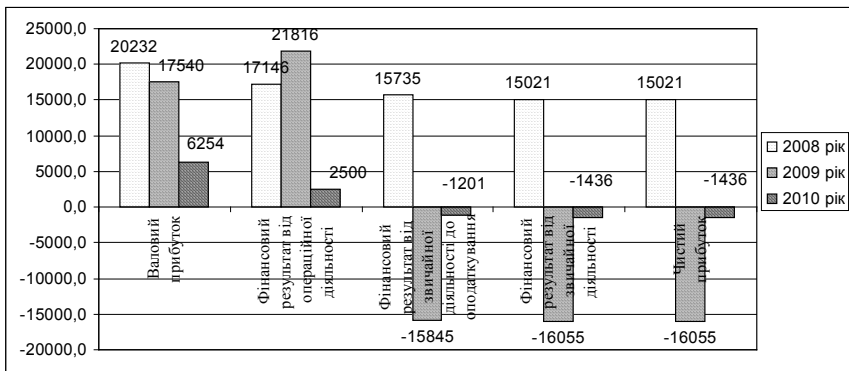

Рис. 2.1. Динаміка фінансових результатів ПАТ «СК «Скайд» за період 2008-2010рр.

На рис. 2.3 представлена динаміка фінансових результатів страховика за період 2008-2010рр., з якої видно, що у 2009 році незважаючи на досить високі показники валового прибутку та фінансового результату від операційної діяльності компанія мала збиток від звичайної діяльності до оподаткування та чистий збиток в обсязі 16055 тис.грн. У 2010 році значно знизились показники валового прибутку, фінансового результату від операційної діяльності, але основна діяльність компанії є прибутковою. Чистий збиток склав 1436 тис.грн.

Розрахуємо показники рентабельності ПАТ «СК «Скайд» (табл. 2.19).

Таблиця 2.19

ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ПАТ «СК «СКАЙД»

Показник	Нормативне значення	2008 рік	2009 рік	2010 рік	Абсолютне відхилення		
					2009р.-2008р.	2010р.-2009р.	2010р.-2008р.
Рентабельність активів за валовим прибутком, %	збільшення	22,8	20,0	8,2	-2,8	-11,9	-14,7
Рентабельність активів за прибутком від операційної діяльності, %	збільшення	19,4	24,9	3,3	5,6	-21,6	-16,1
Рентабельність (збитковість) активів за прибутком (збитком) від звичайної діяльності, %	збільшення	17,0	-18,3	-1,9	-35,3	16,5	-18,8
Рентабельність(збитковість) активів за чистим прибутком (збитком), %	збільшення	17,0	-18,3	-1,9	-35,3	16,5	-18,8
Рентабельність (збитковість) власного капіталу, %	збільшення	21,3	-22,9	-2,2	-44,3	20,8	-23,5
Рентабельність реалізованої послуги за прибутком від реалізації, %	збільшення	74,5	72,5	20,5	-2,0	-52,0	-54,0
Рентабельність реалізованої послуги за прибутком від операційної діяльності, %	збільшення	76,7	111,3	30,7	34,6	-80,6	-46,0
Рентабельність (збитковість) реалізованої послуги за чистим прибутком (збитком), %	збільшення	67,2	-81,9	-17,6	-149,1	64,3	-84,8
Рентабельність оборотного капіталу за фінансовим результатом від операційної діяльності, %	збільшення	56,6	58,0	9,0	1,5	-49,0	-47,5
Рентабельність (збитковість) вкладеного капіталу, %	збільшення	30,0	-32,1	-2,6	-62,2	29,5	-32,7

За даними табл. 2.19 у 2010 році спостерігається зниження всіх показників рентабельності. Так, рентабельність активів за валовим прибутком має динаміку до зниження і у 2010 році склала лише 8,2%, що на 11,9% менше ніж у 2009 році. Рентабельність активів за прибутком від операційної діяльності склала 3,3%, що на 21,6% менші ніж у 2009 році і спричинене значним зниженням фінансових результатів від операційної діяльності. Збитковість активів за чистим збитком склала 1,9%, що на 16,5% більше ніж у 2009 році, збитковість власного капіталу — 2,2%. Рентабельність ре-

алізованої послуги за прибутком від реалізації знизилась до 20,5%, що на 54% менше ніж у 2008 році, за прибутком від операційної діяльності — до 30,7%, що на 46% менше ніж у 2008 році, однак показники залишаються на досить високому рівні. Збитковість реалізованої послуги за чистим збитком склала 17,6%, що на 64,3% більше ніж у 2009 році. Знизилась також рентабельність оборотного капіталу на 49% порівняно з 2009 роком. Збитковість вкладеного капіталу склала 2,6%, однак позитивним є зростання даного показника на 29,5% порівняно з 2009 роком.

Для поглибленого аналізу фінансових результатів ПАТ «СК «Скайд», враховуючи специфіку страхової діяльності, проведемо оцінку звіту про доходи і витрати страховика за період 2008-2010рр. (табл. 2.20).

Таблиця 2.20

АНАЛІЗ ЗВІТУ ПРО ДОХОДИ І ВИТРАТИ СТРАХОВИКА

Показник	2008 рік	2009 рік	2010 рік	Абсолютне відхилення, тис.грн			Темп приросту, %		
				2009р - 2008р.	2010р - 2009р.	2010р - 2008р.	2009р - 2008р.	2010р - 2009р.	2010р - 2008р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
I. Визначення доходу від реалізації послуг з видів страхування, інших, ніж страхування життя									
Страхові платежі, усього	129569,1	94365,2	63410,0	-35203,9	-30955,2	-66159,1	-27,2	-32,8	-51,1
від філій	281,3	0,0	0,0	-281,3	0,0	-281,3	-100,0	0,0	-100,0
від страховальників — фізичних осіб	2881,1	2841,5	2500,7	-39,6	-340,8	-380,4	-1,4	-12,0	-13,2
від перестраховальників	19387,4	17152,8	8105,4	-2234,6	-9047,4	-11282,0	-11,5	-52,7	-58,2
Частки страхових платежів (премій, внесків), належні перестраховикам	98666,1	86889,0	49582,1	-11777,1	-37306,9	-49084,0	-11,9	-42,9	-49,7
Дохід від реалізації послуг з видів страхування, інших, ніж страхування життя (зароблені страхові платежі)	22350,5	19602,4	8144,9	-2748,1	-11457,5	14205,6	-12,3	-58,4	-63,6
IV. Інші операційні доходи, інші та надзвичайні доходи									
Частки страхових виплат і відшкодувань, компенсовані перестраховиками	1042,2	928,1	531,2	-114,1	-396,9	-511,0	-10,9	-42,8	-49,0
Суми, що отримуються в результаті реалізації переданого страховальником або іншою особою права вимоги до особи, відповідальної за заподіяні збитки	25,2	88,7	29,2	63,5	-59,5	4,0	252,0	-67,1	15,9
Інші операційні доходи	100,6	7127,4	287,2	7026,8	-6840,2	186,6	6984,9	-96,0	185,5

Продовження табл. 2.20

Показник	2008 рік	2009 рік	2010 рік	Абсолютне відхилення, тис.грн			Темп приросту, %		
				2009р.- 2008р.	2010р.- 2009р.	2010р.- 2008р.	2009р.- 2008р.	2010р.- 2009р.	2010р.- 2008р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Фінансові доходи	123,1	540,0	97,0	416,9	-443,0	-26,1	338,7	-82,0	-21,2
в тому числі доходи від депозитів	123,0	539,9	96,1	416,9	-443,8	-26,9	338,9	-82,2	-21,9
Інші доходи	55724,4	24,3	37535,2	-55700,1	37510,9	-18189,2	-100,0	154366	-32,6
V. Страхові виплати і страхові відшкодування та викупні суми									
Страхові виплати та страхові відшкодування	2118,4	2062,4	1891,3	-56,0	-171,1	-227,1	-2,6	-8,3	-10,7
у тому числі, що здійснюються за договорами страхування, термін дії яких на дату прийняття рішення про здійснення страхової виплати/страхового відшкодування закінчився	365,5	19,0	195,6	-346,5	176,6	-169,9	-94,8	929,5	-46,5
VI. Операційні витрати, інші та надзвичайні витрати									
Відрахування у технічні резерви, інші, ніж резерви незароблених премій	-151,0	1,8	123,0	152,8	121,2	274,0	-101,2	6733,3	-181,5
Витрати, пов'язані з укладанням та пролонгацією договорів страхування (аквізичні витрати)	182,8	0,0	0,0	-182,8	0,0	-182,8	-100,0	0,0	-100,0
у тому числі на агентські винагороди	17,8	0,0	0,0	-17,8	0,0	-17,8	-100,0	0,0	-100,0
Інші адміністративні витрати	2778,1	2411,6	2230,2	-366,5	-181,4	-547,9	-13,2	-7,5	-19,7
Інші витрати на збут послуг	617,0	911,3	2351,2	294,3	1439,9	1734,2	47,7	158,0	281,1
Інші операційні витрати	524,8	542,9	143,8	18,1	-399,1	-381,0	3,4	-73,5	-72,6
Фінансові витрати	236,4	176,2	283,1	-60,2	106,9	46,7	-25,5	60,7	19,8
Інші витрати	57023,2	38049,8	41049,8	-18973,4	3000,0	-15973,4	-33,3	7,9	-28,0
VII. Фінансові результати звичайної діяльності та надзвичайних подій (до оподаткування)									
Результат основної діяльності	17146,4	21816,6	2499,4	4670,2	-19317,2	-14647,0	27,2	-88,5	-85,4
Результат фінансових операцій	-113,3	363,8	-186,1	477,1	-549,9	-72,8	-421,1	-151,2	64,3
Результат іншої звичайної діяльності	-1298,8	-38025,5	-3514,6	-36726,7	34510,9	-2215,8	2827,7	-90,8	170,6

Закінчення табл. 2.20

Показник	2008 рік	2009 рік	2010 рік	Абсолютне відхилення, тис.грн			Темп приросту, %		
				2009р.- 2008р.	2010р.- 2009р.	2010р.- 2008р.	2009р.- 2008р.	2010р.- 2009р.	2010р.- 2008р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
VIII. Податки на прибуток від звичайної діяльності та на прибуток від надзвичайних подій									
Податок на прибуток від звичайної діяльності	713,7	209,9	234,7	-503,8	24,8	-479,0	-70,6	11,8	-67,1
у тому числі на валові доходи від діяльності з видів страхування, інших, ніж страхування життя	713,2	91,1	195,1	-622,1	104,0	-518,1	-87,2	114,2	-72,6
IX. Чистий									
Прибуток	15020,6	9399,0	5691,0	-5621,6	-3708,0	-9329,6	-37,4	-39,5	-62,1
Збиток	0,0	-25454,0	-7127,0	-25454,0	18327,0	-7127,0	-	-72,0	-

За даними табл. 2.20 в аналізований період спостерігається негативна динаміка до зниження надходжень загального обсягу страхових платежів, зокрема за 2010 рік страхові платежі склали 63410 тис.грн, що на 32,8% менше за рівень 2009 року та на 51,1% за рівень 2008 року, що в цілому є негативним, оскільки свідчить про скорочення обсягів діяльності страховика. Надходження від страхувальників-фізичних осіб знизились на 12% порівняно з 2009 роком, а від перестраховальників — на 58,2%. Страхова компанія активно використовує перестраховування ризиків у своїй діяльності, однак спостерігається тенденція до зниження частки страхових платежів, належних перестраховикам на 49,7% порівняно з рівнем 2008 року. Зароблені страхові платежі за 2010 рік склали 8144,9 тис.грн., що на 58,4% менше ніж у 2009 році.

Щодо інших операційних доходів страховика, то частки страхових виплат і відшкодувань, компенсовані перестраховиками за 2010 рік порівняно з 2008 роком знизились на 49%. У 2010 році порівняно з 2009 роком знизився обсяг інших операційних доходів на 96%, фінансових доходів — на 82%, доходів від депозитів — на 82,2%, однак спостерігається значне зростання інших доходів.

Страхові виплати і відшкодування в аналізований період також знижуються, так даний показник за 2010 рік мав значення на 83% менше ніж у 2009 році та на 10,7% ніж у 2008 році. Значними за обсягом є інші адміністративні витрати, які у 2010 році знизились на 19,7% порівняно з 2008 роком, однак значно зросли інші витрати на збут послуг, які у 2010 році мали значення на 281,1% більше ніж у 2008 році, фінансові витрати зросли на 60,7% порівняно за рівень 2009 року та на 19,8% за рівень 2008 року. Інші витрати зросли на 7,9% порівняно з рівнем 2009 року.

Результат основної діяльності страховика за 2010 рік знизився на 88,5% порівняно з рівнем 2009 року, однак позитивний результат свідчить, що діяльність у сфері страхування залишається прибутковою. Результат фінансових операцій склав -186,1 тис.грн, що свідчить про неефективність фінансових операцій. Результат іншої звичайної діяльності в аналізованій період також мав від'ємне значення, однак у 2010 році даний показник де-що покращився. В цілому на кінець 2010 року чистий збиток склав 1436 тис.грн.

Таблиця 2.21

АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ

Показник	Нормативне значення	2008 рік	2009 рік	2010 рік	абсолютне відхилення, тис.грн		
					2009р.-2008р.	2010р.-2009р.	2010р.-2008р.
Коефіцієнт оборотності всіх активів, оборотів	збільшення	0,38	0,39	0,17	0,01	-0,23	-0,22
Тривалість одного обороту всіх активів, днів	зменшення	951,35	930,55	2191,37	-20,80	1260,81	1240,02
Коефіцієнт оборотності оборотних коштів, оборотів	збільшення	0,74	0,52	0,29	-0,22	-0,23	-0,44
Тривалість одного обороту оборотних коштів, днів	зменшення	494,93	699,90	1239,61	204,97	539,71	744,68
Рентабельність обігових коштів, %	збільшення	56,58	58,04	9,04	1,46	-49,00	-47,54
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, оборотів	збільшення	1,24	0,64	0,40	-0,59	-0,24	-0,83
Тривалість одного обороту дебіторської заборгованості, днів	зменшення	295,39	569,41	903,56	274,02	334,15	608,17
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості, оборотів	збільшення	153,50	179,83	62,65	26,33	-117,18	-90,85
Тривалість одного обороту кредиторської заборгованості, днів	зменшення	2,38	2,03	5,83	-0,35	3,80	3,45
Фондовіддача необоротних активів, грн/грн	збільшення	0,38	0,39	0,17	0,01	-0,23	-0,22
Фондовіддача основних засобів, грн/грн	збільшення	29,59	24,69	17,92	-4,90	-6,77	-11,67
Коефіцієнт оборотності власного капіталу, оборотів	збільшення	0,32	0,28	0,12	-0,04	-0,16	-0,19
Тривалість одного обороту власного капіталу, днів	зменшення	1151,11	1302,63	2966,56	151,52	1663,93	1815,45
Продуктивність праці, тис. грн./чол.	збільшення	447,00	455,86	239,56	8,86	-216,30	-207,44
Оборотність фіксованих активів, оборотів	збільшення	0,38	0,39	0,17	0,01	-0,23	-0,22
Тривалість одного обороту фіксованих активів, днів	зменшення	951,34	929,69	2187,62	-21,65	1257,94	1236,28

Наступним етапом в аналізі фінансового стану страхової компанії є аналіз показників ділової активності, які представлені в табл. 2.21.

В цілому у 2010 році спостерігається зниження показників ділової активності, значення яких є досить низькими в аналізований період. Так коефіцієнт оборотності всіх активів у 2010 році склав 0,17 оборотів, що на 0,23 обороти менше ніж у 2009 році, тривалість одного обороту всіх активів склала 2191,37 днів; коефіцієнт оборотності оборотних коштів склав 0,29 оборотів, що на 0,23 оборотів менше ніж у 2009 році, тривалість одного обороту зросла до 1239,61 днів. Негативним є зниження рентабельності обігових коштів до 9,04%, що на 49% менше ніж у 2009 році. Також негативну динаміку до зниження має коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, який склав лише 0,4 обороти у 2010 році, коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості у 2010 році склав 62,65 оборотів, що на 117,18 оборотів менше рівня 2009 року, тривалість одного обороту кредиторської заборгованості зросла на 3,8 днів.

Показник фондоддачі необоротних активів у 2010 році склав 0,17 грн/грн., що на 0,23 грн/грн. менше ніж у 2009 році. Фондовіддача основних засобів має тенденцію до зниження, але залишається на досить високому рівні, так у 2010 році на 1 грн. основних засобів припадає 17,92 грн. чистого доходу. Негативним є зниження коефіцієнта оборотності власного капіталу до 0,12 оборотів, що відповідає тривалості одного обороту в 2966,56 днів. Оборотноість фіксованих активів є теж досить низькою (0,17 оборотів у 2010 році). Спостерігається також зниження продуктивності праці на 216,3 тис.грн/чол. порівняно з 2009 роком, однак показник залишається на досить високому рівні.

Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України розробила рекомендації щодо аналізу діяльності страхових компаній з метою стандартизації процедур здійснення аналізу діяльності страховиків, своєчасного виявлення ризиків у їх діяльності. Відповідно до Рекомендацій здійснюється аналіз капіталу, активів, перестрахування, страхових резервів, доходності, ліквідності і надається відповідна оцінка фінансового стану страхової компанії. На основі проведених тестів раннього попередження страховики можуть отримати такі оцінки: стійка, задовільна, гранична, незадовільна [61].

В табл. 2.22 представлені дані для розрахунку показників тестів раннього попередження.

Чистий капітал на кінець 2010 року зріс на 13,9% порівняно з 2009 роком, обсяг високоліквідних активів знизився на 13,3% порівняно з 2009 роком. Зросла на 8,9% загальна сума зобов'язань, дебіторська заборгованість знизилась на 70,55, що свідчить про виконання зобов'язань з боку дебіторів. Позитивним є зростання суми чистих премій на 85% порівняно з 2009 роком, яка визначається як валовий обсяг зібраних премій за вирахуванням частки, належної перестраховикам. Спостерігається тенденція до зниження обсягу зароблених страхових платежів, які у 2010 році склали 8144,9 тис.грн., що на 58,4% менше ніж у 2009 році та на 63,6% ніж у 2008 році. Показник виплат і витрат також знижується в аналізований період та у 2010 році склав на 16,5% менше рівня 2008 року. Негативним є наявність збитку від фінансової діяльності в розмірі 3701 тис.грн. Середній обсяг фі-

нансових інвестицій в аналізований період має тенденцію до зниження. Чисті страхові резерви зросли на 645% порівняно з 2009 роком.

Таблиця 2.22

ДАНІ ДЛЯ РОЗРАХУНКУ ПОКАЗНИКІВ ТЕСТІВ РАНЬОГО ПОПЕРЕДЖЕННЯ

Показник	2008 рік	2009 рік	2010 рік	Абсолютне відхилення, тис.грн			Темп приросту, %		
				2009р.- 2008р.	2010р.- 2009р.	2010р.- 2008р.	2009р.- 2008р.	2010р.- 2009р.	2010р.- 2008р.
Чистий капітал	77996,0	61824,0	70407,0	-16172,0	8583,0	-7589,0	-20,7	13,9	-9,7
Високоліквідні активи	5979,0	8031,0	6961,0	2052,0	-1070,0	982,0	34,3	-13,3	16,4
Загальна сума зобов'язань	25287,0	9924,0	10803,0	-15363,0	879,0	-14484,0	-60,8	8,9	-57,3
Дебіторська заборгованість	30010,0	31149,0	9177,0	1139,0	-21972,0	-20833,0	3,8	-70,5	-69,4
Сума чистих премій	30903,0	7476,2	13827,9	-23426,8	6351,7	-17075,1	-75,8	85,0	-55,3
Зароблені страхові платежі	22350,5	19602,4	8144,9	-2748,1	-11457,5	-14205,6	-12,3	-58,4	-63,6
Чистий прибуток (збиток)	15021,0	-16055,0	-1436,0	-31076,0	14619,0	-16457,0	-206,9	-91,1	-109,6
Виплати і витрати	2118,4	2064,2	1768,3	-54,2	-295,9	-350,1	-2,6	-14,3	-16,5
Прибуток (збиток) від фінансової діяльності	-1411,0	-37661,0	-3701,0	-36250,0	33960,0	-2290,0	2569,1	-90,2	162,3
Середній обсяг фінансових інвестицій протягом року	57492,4	49134,0	48362,5	-8358,4	-771,5	-9129,9	-14,5	-1,6	-15,9
Чисті страхові резерви	12986,0	862,0	6422,0	-12124,0	5560,0	-6564,0	-93,4	645,0	-50,5

Результати тесту раннього попередження представлені в табл. 2.23.

За даними табл. 2.23 оцінка наступних показників страхової компанії знаходиться на високому рівні у 2010 році: показник дебіторської заборгованості, який показує що співвідношення між дебіторською заборгованістю і чистим капіталом страховика складає 13,03%; показник ризику страхування, який визначається як співвідношення суми чистих премій страховика і чистого капіталу (19,64%); зворотній показник платоспроможності, який показує що співвідношення між загальною сумою зобов'язань і можливістю їх покриття власними активами, вільними від зобов'язань складає 15,34%; показник обсягів страхування (андеррайтингу), який показує, що співвідношення між витратами страхової компанії на відшкодування збитків і сумою чистих зароблених премій складає 21,71%; показник змін у капіталі, (13,88%); показник змін у сумі чистих премій за всіма полісами (84,96%); показник відношення чистих страхових резервів до капіталу показує, що співвідношення між страховими зобов'язаннями страховика і величиною чистого капіталу складає 1,22%.

Таблиця 2.23

ПОКАЗНИКИ ТЕСТІВ РАНЬОГО ПОПЕРЕДЖЕННЯ

Показник	Розраховане значення, %			Оціночна шкала				Коефіцієнт	Фактична оцінка		
	2008 рік	2009 рік	2010 рік	Норматив	2008 рік	2009 рік	2010 рік		2008 рік	2009 рік	2010 рік
Показник дебіторської заборгованості (ПДЗ)	38,48	50,38	13,03	$1.0 \leq \text{ПДЗ} \leq 50$ $2.5 \leq \text{ПДЗ} \leq 75$ $3.75 \leq \text{ПДЗ} \leq 100$ $4.100 \leq \text{ПДЗ}$	1,00	2,00	1,00	0,04	0,04	0,08	0,04
Показник ліквідності активів (ПЛА)	23,64	80,93	64,44	$1.95 \leq \text{ПЛА}$ $2.80 \leq \text{ПЛА} \leq 95$ $3.65 \leq \text{ПЛА} \leq 80$ $4. \text{ПЛА} \leq 65$	4,00	2,00	4,00	0,10	0,40	0,20	0,40
Показник ризику страхування (ПРС)	39,62	12,09	19,64	$1. \text{ПРС} \leq 100$ $2. 100 \leq \text{ПРС} \leq 200$ $3. 200 \leq \text{ПРС} \leq 300$ $4. 300 \leq \text{ПРС}$	1,00	1,00	1,00	0,06	0,06	0,06	0,06
Зворотній показник платоспроможності (ЗПП)	32,42	16,05	15,34	$1. 0 < \text{ЗПП} \leq 20$ $2. 20 < \text{ЗПП} \leq 50$ $3. 50 < \text{ЗПП} \leq 75$ $4. 75 < \text{ЗПП}, \text{ЗПП} \leq 0$	2,00	1,00	1,00	0,18	0,36	0,18	0,18
Показник доходності (ПД)	19,26	-25,97	-2,04	$1. 50 < \text{ПД}$ $2. 25 < \text{ПД} \leq 50$ $3. 0 \leq \text{ПД} \leq 25$ $4. \text{ПД} < 0$	3,00	4,00	4,00	0,06	0,18	0,24	0,24
Показник обсягів страхування (андеррайтинг) (ПА)	9,48	10,53	21,71	$1. \text{ПА} \leq 50$ $2. 50 < \text{ПА} \leq 100$ $3. 100 < \text{ПА} \leq 110$ $4. 110 < \text{ПА}$	1,00	1,00	1,00	0,06	0,06	0,06	0,06
Показник змін у капіталі (ПЗК)	23,85	-20,73	13,88	$1. 10 < \text{ПЗК}$ $2. 5 < \text{ПЗК} \leq 10$ $3. 0 < \text{ПЗК} \leq 5$ $4. \text{ПЗК} \leq 0$	1,00	4,00	1,00	0,06	0,06	0,24	0,06
Показник змін у сумі чистих премій за всіма полісами (ПЗЧП)	85,55	-75,81	84,96	$1. 40 \leq \text{ПЗЧП}$ $2. 33 \leq \text{ПЗЧП} < 40$ $3. 10 \leq \text{ПЗЧП} < 33$ $4. \text{ПЗЧП} < 10$	1,00	4,00	1,00	0,06	0,06	0,24	0,06
Показник незалежності від перестрахування (ПНП)	23,85	7,92	21,81	$1. 50 \leq \text{ПЗП}$ $2. 40 \leq \text{ПЗП} < 50$ $3. 30 \leq \text{ПЗП} < 40$ $4. \text{ПЗП} < 30, 85 \leq \text{ПЗП}$	4,00	4,00	4,00	0,18	0,72	0,72	0,72
Показник відношення чистих страхових резервів до капіталу (ПВРК)	16,65	1,39	9,12	$1. 0 < \text{ПВРК} \leq 50$ $2. 50 < \text{ПВРК} \leq 75$ $3. 75 < \text{ПВРК} \leq 100$ $4. 100 < \text{ПВРК}, \text{ПВРК} \leq 0$	1,00	1,00	1,00	0,16	0,16	0,16	0,16
Показник доходності інвестицій (ПДІ)	-2,45	-76,65	-7,65	$1. 10 \leq \text{ПДІ}$ $2. 5 \leq \text{ПДІ} < 10$ $3. 0 \leq \text{ПДІ} < 5$ $4. \text{ПДІ} < 0$	4,00	4,00	4,00	0,04	0,16	0,16	0,16
Загальна оцінка									2,26	2,34	2,14

Водночас оцінка наступних показників може бути визначена, як незадовільна: показник ліквідності активів, який показує, що лише 64,44% зобов'язань страховика покривається високоліквідними активами; показник доходності, який становить -2,04% та показує суму чистого збитку на одиницю чистого капіталу страховика; показник незалежності від перестраховування мав незадовільне значення у 2008-2010рр., що свідчить про значну залежність від перестраховиків; показник доходності інвестицій свідчить, що інвестиції страховика були збитковими в аналізований період (-7,65% у 2010 році).

В цілому загальна оцінка фінансового стану страховика в кожен з аналізованих періодів за тестами раннього попередження може бути визначена, як задовільна, що свідчить про відсутність серйозних проблем у страхової компанії і про те, що фінансові показники знаходяться на середньому рівні. Необхідно відзначити, що у 2010 році фінансовий стан страховика покращився за даними тестів раннього попередження порівняно з 2009 роком, що є позитивним.

Розділ 3

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПАТ «СК «СКАЙД»

3.1. Аналіз складу, структури і динаміки фінансових ресурсів

Власний капітал — це капітал, який належить страховій компанії на праві власності та представлений статутним, додатковим, резервним капіталом і включає нерозподілений прибуток. Аналіз складу власного капіталу страхової компанії за період 2008-2010 років представлений в табл. 3.1.

Таблиця 3.1

АНАЛІЗ СКЛАДУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ

Показник	На кінець 2008 року	На кі- нець 2009 року	На кі- нець 2010 року	Абсолютне відхилення, тис.грн			Темп приросту, %		
				2009р.- 2008р.	2010р.- 2009р.	2010р.- 2008р.	2009р.- 2008р.	2010р.- 2009р.	2010р.- 2008р.
Статутний капітал	50000,0	50000,0	60000,0	0,0	10000,0	10000,0	0,0	20,0	20,0
Інший додатковий капітал	24,0	0,0	0,0	-24,0	0,0	-24,0	-100,0	0,0	-100,0
Резервний капітал	243,0	243,0	243,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Нерозподілений прибуток (непо- критий збиток)	27729,0	11674,0	10238,0	-16055,0	-1436,0	-17491,0	-57,9	-12,3	-63,1
Всього	77996,0	61917,0	70481,0	-16079,0	8564,0	-7515,0	-20,6	13,8	-9,6

На кінець 2009 року порівняно з кінцем 2008 року спостерігалось зниження загального обсягу власного капіталу на 20,6%, що спричинено зниженням нерозподіленого прибутку 57,9% у зв'язку з покриттям чистого збитку звітного періоду за рахунок нерозподіленого прибутку та іншого додаткового капіталу.

Загальний обсяг власного капіталу на кінець 2010 року зріс на 13,8% порівняно з кінцем 2009 року однак даний показник на 9,6% менший за рівень кінця 2008 року. Зростання обсягу власного капіталу пов'язано із поповненням статутного капіталу на 10000 тис.грн., що складає 20% обсягу статутного капіталу на кінець 2009 року та зниження обсягу нерозподіленого прибутку на 12,3% порівняно з рівнем кінця 2009 року у зв'язку з покриттям непокритого збитку звітного періоду.

Аналіз структури власного капіталу представлений в табл. 3.2.

В структурі власного капіталу найбільша питома вага припадає на статутний капітал, яка склала 64,11-85,13% в аналізований період з позитивною динамікою до зростання. Негативним є зниження частки нерозподіленого прибутку в аналізований період з 35,55% в структурі пасивів до 14,53%, тобто на 21,03% на кінець 2010 року порівняно з кінцем 2009 року. Частка резервного капіталу знизилась на 0,05% порівняно з кінцем 2009 року.

Таблиця 3.2

АНАЛІЗ СТРУКТУРИ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ

Показник	На кінець 2008 року		На кінець 2009 року		На кінець 2010 року		Відхилення за питомою вагою, %		
	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	2009р.-2008р.	2010р.-2009р.	2010р.-2008р.
Статутний капітал	50000,00	64,11	50000,00	80,75	60000,00	85,13	16,65	4,38	21,02
Інший додатковий капітал	24,00	0,03	0,00	0,00	0,00	0,00	-0,03	0,00	-0,03
Резервний капітал	243,00	0,31	243,00	0,39	243,00	0,34	0,08	-0,05	0,03
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	27729,00	35,55	11674,00	18,85	10238,00	14,53	-16,70	-4,33	-21,03
Всього	77996,00	100,00	61917,00	100,00	70481,00	100,00	-	-	-

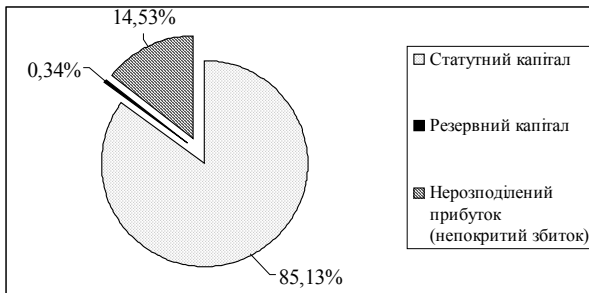

Рис. 3.1. Структура власного капіталу на кінець 2010 року

Структура власного капіталу на кінець 2010 року представлена на рис.3.1. Так, на кінець 2010 року найбільша питома вага припадала на статутний капітал, частка якого в пасивах складала 85,14%, на нерозподілений прибуток припадало 14,53%. Найменша питома вага (0,34%) припадала на резервний капітал.

До складу фінансових ресурсів страхової компанії крім власного капіталу входить залучений та позиковий капітал. Аналіз складу залученого та позикового капіталу ПАТ «СК «Скайд» представлений в табл. 3.3.

За даними табл. 3.3 загальний обсяг залученого та позикового капіталу на кінець 2010 року зріс на 8,9% порівняно з кінцем 2009 року, однак даний показник є на 57,3% менший ніж на кінець 2008 року. Забезпечення наступних витрат і платежів зросли на 5560 тис.грн, що складає 645% порівняно з рівнем кінця 2009 року, однак даний показник на 50,5% має нижче значення ніж на кінець 2008 року. Довгострокові зобов'язання страхової компанії на кінець 2010 року були повністю погашені. Спостерігається тенденція до зниження обсягу короткострокових кредитів, що свідчить про виконання страховиком своїх зобов'язань перед банками щодо повернення кредиту. Так, на кінець 2010 року обсяг короткострокових кредитів знизився на 72,4% порівняно з кінцем 2008 року. Кредиторська заборгованість

ПАТ «СК «Скайд» має тенденцію до зростання в аналізований період. Зокрема на кінець 2010 року обсяг кредиторської заборгованості зріс на 47,2% порівняно з кінцем 2008 року. Інші поточні зобов'язання мають тенденцію до зниження, зокрема на кінець 2010 року показник знизився на 63,9% порівняно з кінцем 2008 року, що свідчить про виконання зобов'язань з боку страхової компанії.

Таблиця 3.3

АНАЛІЗ СКЛАДУ ЗАЛУЧЕНОГО ТА ПОЗИКОВОГО КАПІТАЛУ

Показник	На кінець 2008 року	На кінець 2009 року	На кінець 2010 року	Абсолютне відхилення, тис.грн			Темп приросту, %		
				2009р.-2008р.	2010р.-2009р.	2010р.-2008р.	2009р.-2008р.	2010р.-2009р.	2010р.-2008р.
Забезпечення наступних витрат і платежів	12986,0	862,0	6422,0	-12124,0	5560,0	-6564,0	-93,4	645,0	-50,5
Довгострокові зобов'язання	182,0	25,0	0,0	-157,0	-25,0	-182,0	-86,3	-100,0	-100,0
Короткострокові кредити банків	1050,0	840,0	290,0	-210,0	-550,0	-760,0	-20,0	-65,5	-72,4
Кредиторська заборгованість	89,0	129,0	131,0	40,0	2,0	42,0	44,9	1,6	47,2
Інші поточні зобов'язання	10980,0	8068,0	3960,0	-2912,0	-4108,0	-7020,0	-26,5	-50,9	-63,9
Всього залучених коштів	25287,0	9924,0	10803,0	-15363,0	879,0	-14484,0	-60,8	8,9	-57,3

При аналізі залученого та позикового капіталу важливим є аналіз його структури, що дає змогу визначити складові, що мають найбільшу питому вагу з метою ефективного управління ними.

Таблиця 3.4

АНАЛІЗ СТРУКТУРИ ЗАЛУЧЕНОГО ТА ПОЗИКОВОГО КАПІТАЛУ

Показник	На кінець 2008 року		На кінець 2009 року		На кінець 2010 року		Відхилення за питомою вагою, %		
	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	2009р.-2008р.	2010р.-2009р.	2010р.-2008р.
Забезпечення наступних витрат і платежів	12986,00	51,35	862,00	8,69	6422,00	59,45	-42,67	50,76	8,09
Довгострокові зобов'язання	182,00	0,72	25,00	0,25	0,00	0,00	-0,47	-0,25	-0,72
Короткострокові кредити банків	1050,00	4,15	840,00	8,46	290,00	2,68	4,31	-5,78	-1,47
Кредиторська заборгованість	89,00	0,35	129,00	1,30	131,00	1,21	0,95	-0,09	0,86
Інші поточні зобов'язання	10980,00	43,42	8068,00	81,30	3960,00	36,66	37,88	-44,64	-6,77
Всього залучених коштів	25287,00	100,00	9924,00	100,00	10803,00	100,00	-	-	-

За даними табл. 3.4 найбільша питома вага в структурі залученого та позикового капіталу на кінець 2008 року та 2010 року припадала на забезпечення наступних витрат і платежів (відповідно 51,35% та 59,45%). Однак на кінець 2009 року обсяг забезпечень наступних витрат і платежів знизився на 93,4% порівняно з кінцем 2008 року та їх питома вага склала лише 8,69%. На кінець 2009 року 81,3% залучених коштів припадало на інші поточні зобов'язання. На кінець 2010 року порівняно з кінцем 2009 року спостерігається зростання питомої ваги забезпечень наступних витрат і платежів на 50,76% та зниження питомої ваги короткострокових кредитів банку на 5,78%, кредиторської заборгованості — на 0,09%, інших поточних зобов'язань — на 44,64%.

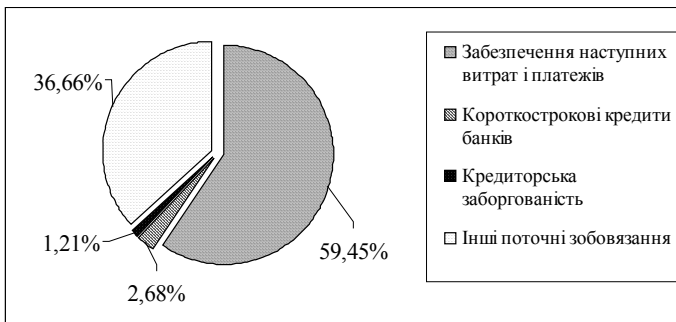

Рис. 3.2. Структура залученого і позикового капіталу на кінець 2010 року

З даних рис. 3.2, де представлена структура залученого та позиченого капіталу на кінець 2010 року, видно що більша половина, а саме 59,45% залучених коштів припадає на забезпечення наступних витрат і платежів, що пов'язано зі специфікою страхової діяльності, 36,66% припадає на інші поточні зобов'язання, а на короткострокові кредити банків — 2,68%. Найменша питома вага спостерігається у кредиторській заборгованості, яка становить 1,21% залучених коштів.

Таблиця 3.5

АНАЛІЗ СКЛАДУ КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

Показник	На кінець 2008 року	На кінець 2009 року	На кінець 2010 року	Абсолютне відхилення, тис.грн			Темп приросту, %		
				2009р. - 2008р.	2010р. - 2009р.	2010р. - 2008р.	2009р. - 2008р.	2010р. - 2009р.	2010р. - 2008р.
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	12,0	16,0	53,0	4,0	37,0	41,0	33,3	231,3	341,7
Поточні зобов'язання за розрахунками:									
з одержаних авансів	14,0	15,0	17,0	1,0	2,0	3,0	7,1	13,3	21,4
з бюджетом	62,0	98,0	61,0	36,0	-37,0	-1,0	58,1	-37,8	-1,6
з учасниками	1,0	0,0	0,0	-1,0	0,0	-1,0	-100,0	0,0	-100,0
Всього	89,0	129,0	131,0	40,0	2,0	42,0	44,9	1,6	47,2

В табл. 3.5 представлений аналіз складу кредиторської заборгованості. Так, в аналізований період спостерігається зниження загального обсягу кредиторської заборгованості на 47,2%. Однак спостерігається тенденція до зростання обсягу кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги на 41 тис.грн на кінець 2010 року порівняно з кінцем 2008 року, що складає 341,7%. Поточні зобов'язання за розрахунками з одержаних авансів зросли на 21,4% порівняно з кінцем 2008 року. Позитивним є зниження обсягу поточних зобов'язань за розрахунками з бюджетом на 37,8% порівняно з кінцем 2009 року та на 1,6% порівняно з кінцем 2008 року. Поточні зобов'язання за розрахунками з учасниками на кінець 2009 та 2010 років були відсутні у зв'язку з відсутністю виплат з чистого прибутку.

Таблиця 3.6

АНАЛІЗ СТРУКТУРИ КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

Показник	На кінець 2008 року		На кінець 2009 року		На кінець 2010 року		Відхилення за питомою вагою, %		
	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	2009р.-2008р.	2010р.-2009р.	2010р.-2008р.
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	12,00	13,48	16,00	12,40	53,00	40,46	-1,08	28,05	26,97
Поточні зобов'язання за розрахунками:									
з одержаних авансів	14,00	15,73	15,00	11,63	17,00	12,98	-4,10	1,35	-2,75
з бюджетом	62,00	69,66	98,00	75,97	61,00	46,56	6,31	-29,40	-23,10
з учасниками	1,00	1,12	0,00	0,00	0,00	0,00	-1,12	0,00	-1,12
Всього	89,00	100,00	129,00	100,00	131,00	100,00	-	-	-

За даними табл. 3.6 в структурі кредиторської заборгованості найбільша питома вага в аналізований період припадає на поточні зобов'язання за розрахунками з бюджетом, яка на кінець 2010 року склала 46,56%, що на 29,4% менше ніж на кінець 2009 року. Натомість зросла питома вага кредиторської заборгованості за товари, робот, послуги до 40,46%, що на 28,05% більше ніж на кінець 2009 року. На поточні зобов'язання з одержаних авансів припадає 12,98% кредиторської заборгованості на кінець 2010 року.

3.2. Аналіз фінансової стійкості і платоспроможності

Проаналізуємо показники фінансової стійкості ПАТ «СК «Скайд», які включають як загальні показники, що характеризують діяльність підприємств незалежно від галузевої приналежності, так і показники, які враховують специфіку страхової діяльності.

Так, за даними табл. 3.8 коефіцієнт маневреності власного капіталу має значення 0,08, що нижче нормативного, та на 0,4 менше ніж у 2009 році, що свідчить про те, що лише 8% власного капіталу знаходиться в обігу для

фінансування поточної діяльності страхової компанії, тобто в тій формі, яка дає змогу вільно маневрувати цими засобами. Індекс постійного активу має тенденцію до зростання, що є негативним, і у 2010 році питома вага основних засобів і поза оборотних активів у джерелах власних коштів склала 92%, що є досить високим показником. Коефіцієнт мобільності у 2010 році склав 0,25 (на 0,95 менше ніж у 2009 році) та не відповідає нормативному значенню, що свідчить про значне перевищення необоротних активів над оборотними. Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів у 2010 році зріс на 0,07 порівняно з 2009 роком і склав 0,08, що свідчить про незначну залежність страховика від зовнішніх інвесторів. Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами знизився на 0,42 порівняно з 2009 роком та склав 0,33, що відповідає нормативному значенню, та свідчить, що оборотні активи покриті власними коштами і не потребують залучення позикових на 33%.

Таблиця 3.8

АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПАТ «СК «СКАЙД»

Показник	Нормативне значення	2008 рік	2009 рік	2010 рік	Абсолютне відхилення		
					2009р.-2008р.	2010р.-2009р.	2010р.-2008р.
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	>0,3	0,14	0,47	0,08	0,34	-0,40	-0,06
Індекс постійного активу	зменшення	0,86	0,53	0,92	-0,34	0,40	0,06
Коефіцієнт мобільності	>0,5	0,53	1,20	0,25	0,66	-0,95	-0,29
Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів	зменшення	0,14	0,01	0,08	-0,13	0,07	-0,06
Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами	>0,1	0,30	0,75	0,33	0,45	-0,42	0,03
Коефіцієнт фінансової незалежності	>0,5	0,76	0,86	0,87	0,11	0,01	0,11
Коефіцієнт фінансової залежності	<0,5	0,24	0,14	0,13	-0,11	-0,01	-0,11
Коефіцієнт фінансової стабільності	>0,8	3,08	6,24	6,52	3,15	0,29	3,44
Коефіцієнт фінансового ризику	<0,2	0,32	0,16	0,15	-0,16	-0,01	-0,17
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,75-0,9	0,76	0,86	0,87	0,11	0,00	0,11
Коефіцієнт перестрахування	<0,5	0,76	0,92	0,78	0,16	-0,14	0,02
Частка чистих страхових резервів у пасивах, %	збільшення	12,57	1,20	7,90	-11,37	6,70	-4,67
Частка страхових зобов'язань, яка забезпечена власним капіталом, %	>28%	57,57	54,36	40,60	-3,22	-13,75	-16,97
Частка статутного капіталу у власному капіталі, %	збільшення	64,11	80,75	85,13	16,65	4,38	21,02
Достатність величини страхових резервів, %	>100%	34,66	35,66	45,13	1,01	9,46	10,47

Досить високе значення коефіцієнта фінансової незалежності (0,76-0,87) в аналізований період та відповідно низьке значення коефіцієнта фінансової залежності (0,13-0,24) свідчить про переважання в структурі пасивів ПАТ «СК «Скайд» джерел власних фінансових ресурсів і фінансування більшої частини активів за рахунок власних коштів. Значення коефіцієнта фінансової

стабільності (показник становить 3,08-6,52 із динамікою до зростання) та низьке значення коефіцієнта фінансового ризику (0,15-0,32 із динамікою до зниження) також свідчить про переваження власного капіталу над зобов'язаннями, високу фінансову стійкість, зростання фінансової незалежності. Коефіцієнт фінансової стійкості знаходиться в межах нормативного значення (у 2010 році показник склав 0,87) і має тенденцію до зростання.

Частка чистих страхових резервів у пасивах на кінець 2010 року склала 7,9%, що на 6,7% більше ніж у 2009 році. Низьке значення показника пов'язане із значним обсягом частки перестраховиків у страхових резервах. Значний вплив на фінансову стійкість страхової компанії має частка страхових премій, що передана в перестраховання. Для обмеження залежності страховика від перестраховиків, з метою забезпечення платоспроможності, цей показник не повинен перевищувати 50% або 0,5. Коефіцієнт перестраховування, який у 2010 році склав 0,78, вказує на те, що більшість договорів страхування ПАТ «СК «Скайд» мають перестраховий захист. Перевищення нормативного значення є негативним для діяльності компанії, оскільки ставить її в залежність від фінансової стійкості перестраховиків.

Частка страхових зобов'язань, яка забезпечена власним капіталом відповідно до нормативного значення, однак має динаміку до зниження і у 2010 році склала 40,6%, що на 16,97% менше за рівень 2008 року. Це означає, що страховик покриває свої зобов'язання перед страхувальниками приблизно в 2 рази. Тобто страхова компанія може приймати на власну відповідальність більше ризиків і зменшити загальний обсяг ризиків, що передаються на перестраховання, тим самим зменшити свою залежність від перестраховиків. Позитивним є зростання частки статутного капіталу у власному капіталі до 85,13%, тобто на 21,02% за аналізований період.

Показник достатності страхових резервів характеризує достатність страхових премій для формування цих резервів. Значення показника достатності величини страхових резервів нижче встановленого нормативного значення, однак спостерігається позитивна динаміка до зростання даного показника на 10,47% порівняно з 2008 роком, тобто показник склав 45,13%.

Оскільки на фінансову стійкість страхової компанії впливають операції перестраховування, то важливе місце займає аналіз показників залежності від перестраховиків, які характеризують їх участь у страховій діяльності, залежність від них страхової компанії та ефективність перестрахового захисту.

Таблиця 3.9

АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД ПЕРЕСТРАХОВИКІВ

Показник	Нормативне значення	2008 рік	2009 рік	2010 рік	Абсолютне відхилення		
					2009р.-2008р.	2010р.-2009р.	2010р.-2008р.
Коефіцієнт участі перестраховиків у страховій премії	0,05-0,5	0,76	0,92	0,78	0,16	-0,14	0,02
Коефіцієнт участі перестраховиків у виплатах страхового відшкодування	збільшення	0,49	0,45	0,28	-0,04	-0,17	-0,21
Коефіцієнт участі перестраховиків у страхових резервах	0,15-0,5	0,71	0,97	0,78	0,26	-0,20	0,06

В табл. 3.9 проведений аналіз показників залежності від перестраховиків. Необхідно зазначити, що жоден з показників не відповідає встановленому нормативному значенню. Так, значення коефіцієнта участі перестраховиків у страхових преміях у 2010 році складало 0,78 (на 0,14 менше ніж у 2009 році), що вказує на те, що 78% загальних страхових премій, що надходять до страхової компанії, передаються в перестраховування.

Натомість коефіцієнт участі перестраховиків у виплатах страхового відшкодування знижується в аналізований період з 0,49 до 0,28. Отже, спостерігається значне перевищення участі перестраховиків у страхових преміях над участю перестраховиків у страхових виплатах, що свідчить про неефективність перестрахового захисту, передачу в перестраховування менш ризикованих об'єктів порівняно з тими, що залишені на власне утримання.

Показник участі перестраховиків у страхових резервах відображає залежність здатності страхової компанії виконувати зобов'язання від надійності перестраховиків. Коефіцієнт участі перестраховиків у страхових резервах у 2010 році склав 0,78 при оптимальному значенні 0,15-0,5, однак позитивним є зниження показника на 0,2 порівняно з 2008 роком. Значення даного показника свідчить про надмірну залежність від перестраховиків.

Отже, проаналізовані показники свідчать про досить високий рівень залежності ПАТ «СК «Скайд» від перестраховиків.

Наступним етапом в аналізі діяльності страхової компанії є аналіз її ліквідності та платоспроможності. Законом України «Про страхування» встановлено наступні вимоги до забезпечення платоспроможності страховиків: наявності сплаченого статутного фонду та наявності гарантійного фонду страховика; створення страхових резервів, достатніх для майбутніх виплат страхових сум і страхових відшкодувань; перевищення фактичного запасу платоспроможності страховика над розрахунковим нормативним запасом платоспроможності [31].

Статутний капітал ПАТ «СК «Скайд» на кінець 2010 року становить 60 мільйонів гривень, що на 20% більше ніж у 2008р році. Статутний капітал Товариства поділений на 6 мільйонів штук простих іменних акцій, номінальною вартістю 10 гривень за 1 акцію.

В табл. 3.10 представлений аналіз динаміки страхових резервів страхової компанії.

Таблиця 3.10

АНАЛІЗ ДИНАМІКИ СТРАХОВИХ РЕЗЕРВІВ ПАТ «СК «СКАЙД»

Показник	2008 рік	2009 рік	2010 рік	Абсолютне відхилення, тис.грн.			Темп приросту, %		
				2009р.- 2008р.	2010р.- 2009р.	2010р.- 2008р.	2009р.- 2008р.	2010р.- 2009р.	2010р.- 2008р.
Величина сформованих страхових резервів на кінець звітного періоду, із них	44906,2	33655,0	28616,0	-11251,2	-5039,0	-16290,2	-25,1	-15,0	-36,3
технічних резервів	44906,2	33655,0	28616,0	-11251,2	-5039,0	-16290,2	-25,1	-15,0	-36,3
у тому числі резерви незароблених премій	44708,0	33455,0	28539,0	-11253,0	-4916,0	-16169,0	-25,2	-14,7	-36,2
резерв заявлених, але не виплачених збитків	198,2	200,0	77,0	1,8	-123,0	-121,2	0,9	-61,5	-61,2

За даними табл. 3.10 в досліджуваний період спостерігається зниження загального обсягу сформованих технічних резервів, які у 2010 році склали 28616 тис.грн., що на 14,97% менше ніж на кінець 2009 року та на 36,28% ніж на кінець 2008 року. Спостерігається зниження обсягу резерву незароблених премій на 4916 тис.грн. або на 14,69% порівняно з кінцем 2009 року та на 36,17% порівняно з кінцем 2008 року. Резерв заявлених, але не виплачених збитків зменшився на 123 тис.грн. або на 61,5% порівняно з кінцем 2009 року та на 61,15% порівняно з кінцем 2008 року. Необхідно зазначити, що страхова компанія формує лише ті резерви, які визначені обов'язковими для формування згідно чинного законодавства, тобто резерв незароблених премій, резерв заявлених, але не виплачених збитків.

Проаналізуємо структуру страхових резервів за даними табл. 3.11.

В структурі страхових резервів страхової компанії в аналізований період переважають резерви незароблених премій (99,73% на кінець 2010 року, що на 0,33% більше ніж на кінець 2009 року).

Резерв незароблених премій включає частки від сум надходжень страхових платежів (страхових внесків, страхових премій), що відповідають страховим ризикам, які не минули на звітну дату. На резерв заявлених, але не виплачених збитків припадає лише 0,27% сформованих технічних резервів на кінець 2010 року, що на 0,33% менше ніж на кінець 2009 року.

Таблиця 3.11

АНАЛІЗ СТРУКТУРИ СТРАХОВИХ РЕЗЕРВІВ ПАТ «СК «СКАЙД»

Показник	2008 рік		2009 рік		2010 рік		Відхилення за питомою вагою, %		
	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	2009р.- 2008р.	2010р.- 2009р.	2010р.- 2008р.
Величина сформованих страхових резервів на кінець звітного періоду, із них	44906,20	100,00	33655,00	100,00	28616,00	100,00	-	-	-
технічних резервів	44906,20	100,00	33655,00	100,00	28616,00	100,00	-	-	-
у тому числі резерви незароблених премій	44708,00	99,56	33455,00	99,41	28539,00	99,73	0,15	0,33	0,17
резерв заявлених, але не виплачених збитків	198,20	0,44	200,00	0,59	77,00	0,27	0,15	-0,33	0,17

Технічні резерви страхова компанія має право вкладати в дозволені законодавством активи, аналіз динаміки яких представлений в табл. 3.12.

ПАТ «СК «Скайд» кошти сформованих технічних резервів вкладає в такі види активів, як грошові кошти на поточних рахунках, банківські депозити, акції, права вимоги до перестраховиків. Грошові кошти на поточних рахунках склали 1430 тис.грн на кінець 2010 року, що на 79,8% менше ніж на кінець 2009 року та на 36,3% менше ніж на кінець 2008 року. Водночас спостерігається зростання обсягу коштів розміщених у вигляді бан-

ківських депозитів в обсязі 5531 тис.грн., що на 5320 тис.грн. більше ніж на кінець 2008 року.

Таблиця 3.12

АНАЛІЗ ДИНАМІКИ АКТИВІВ, В ЯКИХ ПРЕДСТАВЛЕНІ СТРАХОВІ РЕЗЕРВИ

Показник	На кінець 2008 року	На кінець 2009 року	На кінець 2010 року	Абсолютне відхилення, тис.грн.			Темп приросту, %		
				2009р.-2008р.	2010р.-2009р.	2010р.-2008р.	2009р.-2008р.	2010р.-2009р.	2010р.-2008р.
Всього технічних резервів, в т.ч.	44906,2	33655,0	28616,0	-11251,2	-5039,0	-16290,2	-25,1	-15,0	-36,3
1) грошові кошти на поточних рахунках	5766,8	7096,5	1430,0	1329,7	-5666,5	-4336,8	23,1	-79,8	-75,2
2) банківські вклади (депозити)	211,0	0,0	5531,0	-211,0	5531,0	5320,0	-100,0	100,0	2521,3
3) акції	7008,6	9731,0	7347,0	2722,4	-2384,0	338,4	38,8	-24,5	4,8
4) права вимоги до перестраховиків	31919,8	16827,5	14308,0	-15092,3	-2519,5	-17611,8	-47,3	-15,0	-55,2

Обсяг технічних резервів, що вкладені в акції знизився на 24,5% порівняно з кінцем 2009 року, однак цей показник на 4,8% більший за аналогічний період 2008 року. Права вимоги до перестраховиків знизилися на 15% порівняно з кінцем 2009 року та на 55,2 % порівняно з 2008 роком.

Проаналізуємо структуру активів, в яких представлені страхові резерви за даними табл. 3.13.

Таблиця 3.13

АНАЛІЗ СТРУКТУРИ АКТИВІВ, В ЯКИХ ПРЕДСТАВЛЕНІ СТРАХОВІ РЕЗЕРВИ

Показник	На кінець 2008 року		На кінець 2009 року		На кінець 2010 року		Відхилення за питомою вагою, %		
	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	2009р.-2008р.	2010р.-2009р.	2010р.-2008р.
Всього технічних резервів, в т.ч.	44906,20	100,00	33655,00	100,00	28616,00	100,00	-	-	-
1) грошові кошти на поточних рахунках	5766,80	12,84	7096,50	21,09	1430,00	5,00	8,24	-16,09	-7,84
2) банківські вклади (депозити)	211,00	0,47	0,00	0,00	5531,00	19,33	-0,47	19,33	18,86
3) акції	7008,60	15,61	9731,00	28,91	7347,00	25,67	13,31	-3,24	10,07
4) права вимоги до перестраховиків	31919,80	71,08	16827,50	50,00	14308,00	50,00	-21,08	0,00	-21,08

Найбільша питома вага в структурі технічних резервах припадає на права вимоги до перестраховиків та складає 50%, що на 21,1% менше ніж на кінець 2008 року. Спостерігається зниження частки грошових коштів на поточних рахунках, яка складає 5%, що на 16,1% менше, ніж на кінець 2009 року та на 7,8% ніж на кінець 2008 року. На банківські депозити при-

падає 19,3%, що на 18,9% більше ніж на кінець 2008 року. На кінець 2009 року кошти на банківських депозитних рахунках були відсутні.

Значна питома вага в структурі активів, в які вкладаються технічні резерви припадає на акції, а саме 25,7%, що на 3,2% менше ніж у 2009 році, але на 10,1% більше ніж у 2008 році.

Отже, більшу частину технічних резервів на кінець 2010 року складають права вимоги до перестраховиків (50%), 25,7% розміщено в акції, 19,3% — в банківські депозити, 5% складають грошові кошти на поточному рахунку.

Оцінка платоспроможності ПАТ «СК «Скайд» відповідно до Закону України «Про страхування» на основі оцінки фактичного та нормативного запасів платоспроможності представлена в табл. 3.14.

Так, фактичний запас платоспроможності на кінець 2010 року збільшився на 13,9% порівняно з 2009 роком, однак цей показник на 9,7% нижчий за рівень 2008 року. Нормативний запас платоспроможності має негативну динаміку до зниження в аналізований період, так порівняно з кінцем 2008 року показник знизився на 51,9%. Важливим показником в аналізі платоспроможності є перевищення фактичного запасу платоспроможності над розрахованим нормативним запасом.

Таблиця 3.14

ОЦІНКА ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

Показник	На кінець 2008 року	На кінець 2009 року	На кінець 2010 року	Абсолютне відхилення, тис.грн			Темп приросту, %		
				2009р.-2008р.	2010р.-2009р.	2010р.-2008р.	2009р.-2008р.	2010р.-2009р.	2010р.-2008р.
Фактичний запас платоспроможності (нетто-активи)	77996,0	61824,0	70407,0	-16172,0	8583,0	-7589,0	-20,7	13,9	-9,7
Нормативний запас платоспроможності для страховиків, які здійснюють види страхування, інші, ніж страхування життя, — більша із визначених величин	14442,5	9165,7	6951,4	-5276,8	-2214,3	-7491,1	-36,5	-24,2	-51,9
1. [сума надходжень страхових премій за попередні 12 місяців — (сума страхових премій, належних перестраховикам х 0,5)]/ х 0,18	14442,5	9165,7	6951,4	-5276,8	-2214,3	-7491,1	-36,5	-24,2	-51,9
2. [сума здійснених виплат протягом попередніх 12 місяців — (сума виплат, компенсованих перестраховиками х 0,5)]/ х 0,26	415,3	415,6	422,7	0,3	7,1	7,4	0,1	1,7	1,8
Величина перевищення фактичного запасу платоспроможності страховика над розрахованим нормативним запасом	63553,5	52658,3	63455,6	-10895,2	10797,3	-97,9	-17,1	20,5	-0,2

Необхідно зазначити, що в кожен з аналізованих періодів фактичний запас платоспроможності перевищував нормативний запас, що свідчить про високу платоспроможність страхової компанії. На кінець 2010 року фактичний запас платоспроможності перевищував нормативний на 63455,6 тис.грн, що на 20,5% більше порівняно з кінцем 2009 року.

Проаналізуємо ліквідність балансу шляхом порівняння статей активу і пасиву ПАТ «СК «Скайд».

Таблиця 3.15

АНАЛІЗ ЛІКВІДНОСТІ БАЛАНСУ ПАТ «СК «СКАЙД»

Актив	На кінець 2008 року	На кінець 2009 року	На кінець 2010 року	Пасив	На кінець 2008 року	На кінець 2009 року	На кінець 2010 року	Платіжний надлишок або нестача		
								2008 рік	2009 рік	2010 рік
Найбільш ліквідні активи (A1)	18427,6	5979,0	8031,0	Найбільш строкові зобов'язання (П1)	24055,0	9059,0	10513,0	-5627,4	-3080,0	-2482,0
Активи, що швидко реалізуються (A2)	30010,0	31149,0	9177,0	Коротко-строкові пасиви (П2)	1050,0	840,0	290,0	28960,0	30309,0	8887,0
Активи, що реалізуються повільно (A3)	3,0	3,0	3,0	Довго-строкові пасиви (П3)	182,0	25,0	0,0	-179,0	-22,0	3,0
Активи, що важко реалізуються (A4)	67291,0	32658,0	65143,0	Постійні пасиви (П4)	77996,0	61917,0	70481,0	-10705,0	-29259,0	-5338,0

З табл. 3.15 видно, що ліквідність балансу страхової компанії порушена. На кінець кожного з аналізованих періодів найбільш строкові зобов'язання значно перевищували найбільш ліквідні активи, однак спостерігається позитивна динаміка до зниження платіжної нестачі за даним показником. Також активи, що важко реалізуються перевищують суму постійних пасивів, однак позитивним є зменшення платіжної нестачі на кінець 2010 року. Також на кінець 2008 та 2009 років активи, що реалізуються повільно перевищували суму довгострокових пасивів. Необхідно зазначити, що активи, що реалізуються повільно, тобто запаси складають незначний обсяг порівняно з іншими статтями активів, що пов'язано зі специфікою страхової діяльності. Позитивним є покриття активів, що швидко реалізуються за рахунок короткострокових пасивів, тобто за даною позицією баланс є абсолютною ліквідним.

Проведемо аналіз показників ліквідності страхової компанії за даними табл.3.16.

За даними табл. 3.16 коефіцієнт абсолютної ліквідності в аналізований період знаходиться в межах 0,6-0,74, що перевищує рекомендоване нормативне значення даного показника. Так, на кінець 2010 року страхова компанія могла погасити в поточний момент 74% короткострокових боргів, що на 14% більше ніж на кінець 2009 року. Коефіцієнт швидкої ліквідності на

кінець 2010 року знаходився в межах нормативу, тобто за рахунок найбільш ліквідних активів та активів, що швидко реалізуються страхова компанія могла погасити 159% короткострокових зобов'язань у випадку її критичного стану. Коефіцієнт загальної ліквідності відповідає значенню коефіцієнта швидкої ліквідності у зв'язку із незначним обсягом запасів в структурі активів. Даний показник на кінець 2010 року складає 1,59, що на 2,16 менше ніж у 2009 році, але відповідає нормативному значенню.

Таблиця 3.16

АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ ЛІКВІДНОСТІ

Показник	Норматив	На кінець 2008 року	На кінець 2009 року	На кінець 2010 року	Абсолютне відхилення		
					2009р.-2008р.	2010р.-2009р.	2010р.-2008р.
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,2-0,35	0,73	0,60	0,74	-0,13	0,14	0,01
Коефіцієнт швидкої ліквідності	1-2	1,93	3,75	1,59	1,82	-2,16	-0,34
Коефіцієнт загальної ліквідності	1,5-2,5	1,93	3,75	1,59	1,82	-2,16	-0,34
Показник ліквідності страхових резервів	<1	1,25	0,86	1,77	-0,39	0,91	0,53
Показник терміновості	>0,03	0,13	0,24	0,24	0,11	0,00	0,11
Показник платоспроможності	зростання	5,40	6,75	10,13	1,34	3,38	4,73

Враховуючи що страхові резерви призначені для виплати страхового відшкодування при настанні страхових подій, страхова компанія повинна мати інформацію про ліквідність страхових резервів. Даний показник розраховують як відношення обсягу страхових резервів до ліквідних активів, тому він не повинен перевищувати 1 або 100%. На кінець 2010 року цей показник становив 1,77, що на 0,91 більше ніж на кінець 2009 року та не відповідає встановленому нормативному значенню і свідчить про недостатнє покриття страхових резервів високоліквідними коштами, що може спричинити не своєчасну виплату страхових сум та страхового відшкодування. Поряд із показником ліквідності страхових резервів важливе значення має показник терміновості, який характеризує можливість компанії миттєво виконати свої зобов'язання перед страхувальниками за страховими виплатами. Даний показник знаходиться в межах 0,13-0,24 та має позитивну динаміку до зростання, відповідає рекомендованому нормативному значенню. Тобто на кінець 2010 року страхова компанія могла миттєво виконати 24% зобов'язань перед страхувальниками за страховими виплатами. Показник платоспроможності знаходиться в межах 5,4-10,13 в аналізованому періоді та має позитивну динаміку до зростання, що свідчить про зростаюче перевищення фактичного запасу платоспроможності над нормативним запасом і про високий рівень платоспроможності страховика. Отже, в цілому страхова компанія має досить високий рівень ліквідності.

Оскільки категорія «розвиток» є довгостроковою, то і показники, що визначають ефективний розвиток повинні визначатись з використанням методів стратегічного аналізу. Адаптація показників відповідальності в моделі Accountability Scorecard — ASC до специфіки діяльності страхових компаній здійснено в першому розділі дипломної роботи.

Кількісні розрахунки показників, що характеризують внески та стимули чотирьох найважливіших зацікавлених сторін для страхової компанії представлено в табл. 3.17. Найважливішими зацікавленими сторонами для страхової компанії є акціонери, персонал, страхувальники, держава. Кожна із зацікавлених сторін має свої внески в діяльність страховика та стимули, які оцінюються по десятибальній шкалі від 0 до 10 балів.

Показником, що характеризує внески акціонерів є розмір статутного капіталу, а стимули — чистий прибуток на 1 акцію. Розмір статутного капіталу страховика постійно зростає, тому внески акціонерів у 2010 році оцінюються в 10 балів, однак за результатами звітного періоду мав місце непокритий збиток, що спричинило оцінювання стимулів в 0 балів. Отже, внески акціонерів перевищують стимули, тому страховій компанії необхідно здійснювати заходи зі збільшення розміру чистого прибутку та переглянути дивідендну політику, щоб краще задовольняти вимоги акціонерів.

Таблиця 3.17

ОЦІНКА ВНЕСКІВ І СТИМУЛІВ У МОДЕЛІ ASC ПАТ «СК «СКАЙД» ЗА 2010 РІК

Внески	Показники				Стимули	Показники			
	Мінімальне значення	Максимальне значення	Фактичне значення	Нормалізована оцінка, балів		Мінімальне значення	Максимальне значення	Фактичне значення	Нормалізована оцінка, балів
Акціонери									
Статутний капітал, тис.грн.	30000,0	60000,0	60000,0	10,0	Чистий прибуток на 1 акцію, грн.	0,0	2,5	0,0	0,0
Персонал									
Продуктивність праці, тис.грн/чол	141,3	455,9	239,6	4,0	Середньорічна оплата праці, тис.грн/чол	10,5	29,2	21,4	6,0
Страхувальники									
Страхові платежі, тис.грн	50675,0	129569,1	63410,0	2,0	Обсяг страхових відшкодувань, тис.грн.	1622,6	2118,4	1891,3	5,0
Держава									
Кількість виданих ліцензій на здійснення видів обов'язкового та добровільного страхування, штук	15,0	35,0	35,0	10,0	Податок на прибуток страховика, тис.грн.	210,0	714,0	235,0	2,0

Щодо персоналу, то його внески у вигляді продуктивності праці оцінюються в 4 бали, а середньорічна оплата праці в 6 балів. Тобто стимули перевищують внески персоналу, тому необхідно звернути увагу на зростання продуктивності праці.

Внески страхувальників можуть бути оцінені в 2 бали, оскільки надходження страхових платежів за 2010 рік дещо перевищує мінімальне значення, однак є значно меншим за бажане максимальне значення. Стимули для страхувальників у вигляді страхових платежів оцінюються в 5 балів. Отже, страховій компанії у наступному періоді необхідно здійснювати більш активні заходи із залучення страхових платежів.

Внески держави можуть бути оцінені за кількістю виданих ліцензій на провадження видів обов'язкового та добровільного страхування в 10 балів. Однак стимул для держави у вигляді сплати податку на прибуток оцінюються в 2 бали у зв'язку зі зниженням показників прибутковості в 2010 році.

Отже, страховику в наступному періоді для кращого задоволення інтересів зацікавлених сторін необхідно здійснювати заходи зі зростання продуктивності праці, залучення страхових платежів, що сприятиме зростанню прибутку, ринкової вартості фірми та обсягу податків, що сплачуються до бюджету.

3.3. Оцінка вартості страхової компанії

Важливим елементом оцінки вартості страхової компанії є визначення вартості капіталу, який є в її розпорядженні. Це поняття характеризує ціну залучення страховиком фінансових ресурсів, тобто винагороду, за яку капіталодавці погоджуються вкладати кошти в даний суб'єкт господарювання. Згідно із сучасними тенденціями в теорії і практиці фінансової діяльності вартість капіталу страхової компанії розраховують на основі використання моделі середньозваженої вартості капіталу (Weighted Average Cost of Capital = WACC).

Розрахуємо середньозважену вартість капіталу страхової компанії на кінець 2010 року, скориставшись даними про структуру капіталу і вартість окремих його складових.

За даними табл. 3.18 середньозважена вартість капіталу страхової компанії на кінець 2010 року склала 0,06%. Низьке значення середньозваженої вартості капіталу пов'язано зі специфікою страхової діяльності. Найбільша питома вага в структурі пасивів страховика припадає на власний капітал (86,71%), однак за результатами звітного періоду виплати акціонерам не проводились у зв'язку з наявністю чистого збитку, тому вартість власного капіталу рівна нулю. Питома вага чистих страхових резервів в структурі пасивів склала 7,9%. Страхові резерви також є безплатним джерелом фінансових ресурсів для страхової компанії.

Для фінансування своєї діяльності страхова компанія залучала короткостроковий кредит, на який припадає 0,36% в структурі пасивів. За даними кредитного договору ставка відсотка за кредит склала 22% річних. Вартість короткострокового банківського кредиту з врахуванням податкової економії склала 16,5%. За кредиторською заборгованістю за товари, роботи, по-

слуги страхової компанії знижок не передбачено, тому дане джерело коштів є безплатним. Вартість поточних зобов'язань страхової компанії за розрахунками при визначенні середньозваженої вартості капіталу враховується за нульовою ставкою, оскільки є безкоштовним джерелом фінансування. Таким чином із видів джерел фінансування платним для страхової компанії у 2010 році був лише короткостроковий кредит, питома вага якого склала 0,36% в структурі пасивів. З урахуванням цього середньозважена вартість капіталу страхової компанії на кінець 2010 року склала 0,06%.

Таблиця 3.18

РОЗРАХУНОК СЕРЕДНЬОЗВАЖЕНОЇ ВАРТОСТІ КАПІТАЛУ ПАТ «СК «СКАЙД»

№ п/п	Показник	На кінець 2010 року
1	Власний капітал, тис.грн	70481,00
1.1	Питома вага власного капіталу в пасиві балансу, %	86,71
1.2	Сума чистого прибутку, виплачена власникам підприємства в процесі її розподілу за звітний період, тис.грн	0,00
2	Позиковий капітал, тис.грн	10803,00
3	Чисті страхові резерви, тис.грн	6422,00
3.1	Вартість чистих страхових резервів, %	0,00
3.2	Питома вага чистих страхових резервів в пасиві балансу, %	7,90
4	Короткостроковий банківський кредит, тис.грн.	290,00
4.1	Ставка відсотку, %	22,00
4.2	Ставка податку на прибуток, частки одиниць	0,25
4.3	Питома вага банківського кредиту в пасиві балансу, %	0,36
4.4	Вартість короткострокового банківського кредиту, %	16,50
5	Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги та інші поточні зобов'язання, тис.грн,	4013,00
5.1	Вартість кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги, %	0,00
5.2	Питома вага поточної кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги та інших поточних зобов'язань в пасиві балансу, %	4,94
6	Поточні зобов'язання за розрахунками, тис.грн.	78,00
6.1	Вартість поточних зобов'язань за розрахунками, %	0,00
6.2	Питома вага поточних зобов'язань за розрахунками в пасиві балансу, %	0,10
7	Середньозважена вартість капіталу (WACC),%	0,06

Показник середньозваженої вартості капіталу має важливе значення при оцінці вартості страхової компанії, оскільки він може використовуватися як ставка дисконтування для приведення майбутніх доходів до теперішньої вартості.

У зарубіжній та вітчизняній практиці існують наступні підходи до оцінки вартості підприємства:

- майновий (витратний);
- заснований на оцінці потенційних доходів підприємства;
- ринковий [75, с. 361].

Згідно з майновим підходом вартість страхової компанії розраховується як сума вартостей усіх активів (основних засобів, запасів, вимог, нематеріальних активів тощо), що складають цілісний майновий комплекс, за мінусом зобов'язань. Основним джерелом інформації за даного підходу є баланс.

Витратний підхід передбачає використання методу чистих активів та методу ліквідаційної вартості. Розрахунок ринкової вартості страхової компанії ПАТ «СК «Скайд» на основі методу чистих активів представлена в табл. 3.19.

Таблиця 3.19

**ОЦІНКА ВАРТОСТІ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ
ЗА МЕТОДОМ РОЗРАХУНКУ ЧИСТИХ АКТИВІВ**

Показник	На кінець 2008 року	На кінець 2009 року	На кінець 2010 року	Абсолютне відхилення, тис.грн.		
				2009р.- 2008р.	2010р.- 2009р.	2010р.- 2008р.
Загальна сума активів	103283	71841	81284	-31442	9443	-21999
Забезпечення наступних витрат і платежів	12986	862	6422	-12124	5560	-6564
Довгострокові зобов'язання	182	25	0	-157	-25	-182
Поточні зобов'язання	12119	9037	4381	-3082	-4656	-7738
Доходи майбутніх періодів	0	0	0	0	0	0
Загальна сума зобов'язань	25287	9924	10803	-15363	879	-14484
Чисті активи (Вартість страхової компанії)	77996	61917	70481	-16079	8564	-7515

За даними табл. 3.19 вартість страхової компанії розрахована за методом чистих активів на кінець 2010 року склала 70481 тис.грн. Цей показник є на 7515 тис.грн. меншим ніж на кінець 2008 року, однак порівняно з кінцем 2009 року намітилась позитивна динаміка до зростання розміру чистих активів та вартості страхової компанії. Приріст вартості страхової компанії порівняно з кінцем 2009 року склав 8564 тис.грн, що є позитивним.

Оцінка вартості страхової компанії з використанням дохідного підходу ґрунтується на визначенні теперішньої вартості очікуваних вигід (доходів, грошових потоків) від володіння корпоративними правами страховика.

У рамках цього підходу виокремлюють два основні методи: дисконтування грошових потоків (дисконтування Cash-flow); визначення капіталізованої вартості доходів. Згідно з методом дисконтування грошових потоків вартість об'єкта оцінки прирівнюється до сумарної теперішньої вартості

майбутніх чистих грошових потоків (Cash-flow) або дивідендів, які можна отримати в результаті володіння страховою компанією, зменшеної на величину зобов'язань страховика та збільшеної на вартість надлишкових активів.

Дискусійним є питання врахування при визначенні вартості страхової компанії її зобов'язань. При цьому виокремлюють два підходи: Entity (брутто-вартість — на базі сукупного капіталу) та Equity (нетто-вартість — на базі власного капіталу). Здебільшого, якщо структура капіталу підприємства є задовільною і воно не перевантажене боргами, використовують брутто-підхід. Якщо ж баланс підприємства переобтяжено боргами, то об'єктивність оцінки забезпечується використанням Equity-підходу. Отже, застосувавши ставку дисконтування до прогнозованої суми чистого грошового потоку (чи дивідендів) за окремі періоди, отримаємо вартість страхової компанії (брутто). Різниця між цією вартістю та сумою позичкового капіталу відповідає чистій вартості страховика (нетто) або загальній сумі власного капіталу за ринковою вартістю.

Алгоритм розрахунку вартості страхової компанії (нетто) методом дисконтування грошових потоків:

$$ВПн = \sum_{t=1}^n \frac{FCFt}{(1+r)^t} + \frac{ЗВП}{(1+r)^t} + НА - ПК \quad (3.1)$$

де ВПн — чиста (нетто) вартість підприємства на дату оцінки;

FCF — сумарна величина операційного та інвестиційного Cash-flow;

ЗВП — залишкова вартість страховика в періоді n;

НА — надлишкові активи;

г — коефіцієнт, який характеризує ставку дисконтування.

Надлишкові активи — це активи підприємства, що в даний час не використовуються ним для отримання фінансового результату та застосування яких на даному підприємстві у зазначений спосіб і належним чином є фізично неможливим або економічно неефективним. Такого роду активи оцінюються, виходячи з найкращого альтернативного варіанта їх використання [75, с. 361].

У табл. 3.20 представлена оцінка вартості страхової компанії за методом дисконтування грошових потоків.

Таблиця 3.20

**ОЦІНКА ВАРТОСТІ ПАТ «СК «СКАЙД»
ЗА МЕТОДОМ ДИСКОНТУВАННЯ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ**

Показник	Прогнозний період						
	Факт	2011 рік	2012 рік	2013 рік	2014 рік	2015 рік	2015 рік +
1	2	3	4	5	6	7	8
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності							
Надходження від:							
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	63410	69751	76726	84399	92839	102122	102122
Покупців і замовників авансів	14	14	14	14	14	14	14
Інші надходження	847	889	934	981	1030	1081	1081

Закінчення табл. 3.20

Показник	Прогнозний період						
	Факт	2011 рік	2012 рік	2013 рік	2014 рік	2015 рік	2015 рік +
1	2	3	4	5	6	7	8
Витрачання на оплату:							
Товарів (робіт, послуг)	49582	54540	59994	65994	72593	79852	79852
Працівникам	729	802	882	970	1067	1174	1174
Зобов'язань з податку на прибуток	235	247	259	272	286	300	300
Відрахувань на соціальні заходи	264	290	319	351	387	425	425
Інші витрачання	6616	5954	5359	4823	4341	3907	3907
Чистий рух коштів від операційної діяльності	6845	8821	10860	12983	15209	17559	17559
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності							
Реалізація:							
фінансових інвестицій	37718	45262	54314	65177	78212	93854	93854
необоротних активів	336	200	0	0	0	0	0
Отримані:							
відсотки	97	305	458	686	1029	1544	1544
дивіденди	0	50	55	61	67	73	73
Придбання:							
фінансових інвестицій	41050	45155	49671	54638	65565	78678	78678
необоротних активів	0	40	44	48	53	59	59
Інші платежі	5014	507	300	250	207	189	189
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	-7913	115	4812	10988	13483	16546	16546
Free Cash-flow (вільний грошовий потік до залучення фінансових ресурсів ззовні)	-1068	8935	15672	23970	28692	34105	34105
Залишкова вартість підприємства							50000
Ставка дисконтування, %	0,06	0,06	0,06	0,06	0,06	0,06	0,06
Коефіцієнт дисконтування		0,9994	0,9988	0,9982	0,9976	0,9970	0,9964
Теперішня вартість FCF (1-5 років) та залишкової вартості підприємства		8930	15653	23927	28623	34003	49820
Сумарна теперішня вартість грошових потоків (Entity)							160957
Надлишкові активи							0
Сума зобов'язань на дату оцінки							10803
Ринкова вартість страхової компанії за методом дисконтування грошових потоків (Equity)							150154

Прогнозний часовий горизонт, який враховувався при визначенні вартості страхової компанії за даним методом склав 5 років. Для оцінки вартості використовувався показник вільного грошового потоку (Free Cash-flow), який характеризує сумарну величину чистих грошових потоків страхової компанії в результаті операційної та інвестиційної діяльності. Очікувані надходження грошових коштів від операційної та інвестиційної діяльності обчислювались з урахуванням перспектив розвитку страхової компанії.

Ставка дисконту характеризує норму прибутку, за якою майбутні грошові надходження приводяться до теперішньої вартості на момент оцінки. Вона враховує премію за ризик інвестування коштів в оцінюване підприємство: чим більшим є ризик, тим ставка дисконтування буде вищою.

Для оцінювання вартості страхової компанії ставка дисконту розраховувалась на основі використання моделі середньозваженої вартості капіталу.

Відповідно до даних табл. 3.20 вартість страхової компанії за брутто-підходом (на базі сукупного капіталу) методу дисконтування грошових потоків складає 160957 тис.грн. Нетто-підхід при визначенні вартості страхової компанії на відміну від брутто-підходу передбачає врахування суми зобов'язань на дату оцінки. Вартість страхової компанії за даним методом склала 150154 тис.грн.

Ринковий (порівняльний) підхід передбачає використання методу галузевих коефіцієнтів, методу зіставлення мультиплікаторів, методу порівняння продажів (транзакцій).

Метод галузевих коефіцієнтів заснований на спеціальних формулах та цінових показниках, що використовуються в окремих галузях. Формули і цінові показники виводяться емпіричним шляхом із даних про продаж підприємств [89, с. 207].

За даним підходом вартість страхової компанії вимірюється в обсязі 1-2 річного збору валових страхових премій. Привабливі страхові компанії оцінюються в два і більше річних зборів, і це не межа — ціна може сягнути трьох річних зборів валових страхових премій [49].

Результати розрахунку вартості ПАТ «СК «Скайд» методом галузевих коефіцієнтів представлено в табл. 3.21.

Таблиця 3.21

**ОЦІНЮВАННЯ ВАРТОСТІ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ
МЕТОДОМ ГАЛУЗЕВИХ КОЕФІЦІЄНТІВ**

Показник	2008 рік	2009 рік	2010 рік	Абсолютне відхилення, тис.грн.		
				2009р.- 2008р.	2010р.- 2009р.	2010р.- 2008р.
Валові страхові премії	129569	94365	63410	-35204	-30955	-66159
Галузевий коефіцієнт	1,5	1,5	1,5	-	-	-
Вартість страхової компанії	194354	141548	95115	-52806	-46433	-99239

Необхідно зазначити, що за даними Insurance Top за показником валових страхових премій за 2010 рік страхова компанія займає 47 місце в рей-

тингу з 90 страховиків. Тому, для розрахунку вартості страховика даним методом галузевий коефіцієнт доцільно взяти в обсязі 1,5. За методом галузевих коефіцієнтів вартість ПАТ «СК «Скайд» на кінець 2010 року склала 95115 тис.грн. З таблиці 3.21 видно, що за даним методом вартість страхової компанії має тенденцію до зниження, що пов'язано зі зниженням обсягів валових страхових премій за період з 2008-2010 років. Так, вартість страховика на кінець 2010 року порівняно з кінцем 2008 року знизилась на 99239 тис.грн., тобто більш ніж у два рази.

Основними джерелами інформації при застосуванні методу зіставлення мультиплікаторів та методу порівняння продажів (транзакцій) є фондові біржі та позабіржові торговельні системи, на яких мають обіг права власності на подібний бізнес, а також інформація про попередні транзакції з корпоративними правами на той бізнес, який оцінюється. Використання даних методів для оцінки вартості страхової компанії ускладнюється у зв'язку з недостатньою відкритістю інформації про вартість угод купівлі-продажу страхового бізнесу та інформації щодо ринкових курсів їх акцій. Акції ПАТ «СК «Скайд» на біржах, позабіржових торговельно-інформаційних системах та позабіржовому ринку в аналізований період не продавались.

Отже, з проведених розрахунків вартості страхової компанії за різними методами можна зробити висновок, що найнижча вартість страховика спостерігається за методом розрахунку чистих активів і складає 70481 тис.грн., а найвища — за методом дисконтування грошових потоків, де за брутто-підходом вартість склала 160957 тис.грн., а за нетто-підходом 150154 тис.грн. За методом галузевих коефіцієнтів вартість аналізованої страхової компанії складає 95115 тис.грн.

Розділ 4

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ З МЕТОЮ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЇЇ ЕФЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ

4.1. Оптимізація структури капіталу ПАТ «СК «Скайд»

Рівень ефективності фінансово-господарської діяльності страхової компанії значною мірою визначається цілеспрямованим формуванням її капіталу. Оптимізація структури капіталу передбачає досягнення такого співвідношення між власним і залученим капіталом, за якого забезпечується оптимальне поєднання рентабельності власного капіталу та фінансової стійкості страховика. Оптимізація структури капіталу сприяє максимізації ринкової вартості страхової компанії.

Водночас існує ряд об'єктивних та суб'єктивних чинників, дослідження яких дозволяє цілеспрямовано формувати структуру капіталу, серед них:

1) Галузеві особливості операційної діяльності. Фондоземність та операційний цикл у страховиків мінімальні. Отримані премії не є прибутком компанії. Страхові резерви є залученим капіталом, за який страхові компанії не сплачують відсотків, тому потреба у залученому капіталі у вигляді банківського кредиту є мінімальною. З точки зору ризик-менеджменту — це додаткові ризики до вже існуючих страхових та інвестиційних ризиків.

2) Відношення кредиторів до підприємства. Кредитори при оцінці кредитного рейтингу керуються своїми критеріями оцінки кредитоспроможності підприємства. Для страховиків важливим є рівень довіри з боку страховальників, що також призводить до зростання залученого капіталу у вигляді страхових резервів.

3) Стадія життєвого циклу підприємства. Страхова галузь швидко розвивається, тому постійно має потребу у капіталі.

4) Рівень концентрації власного капіталу. Українські страхові компанії змушені і зацікавлені в нарощуванні саме акціонерного капіталу, адже саме з ним страховик пов'язує свою фінансову стабільність. Законодавством також встановлені нормативні обмеження щодо обсягу прийнятих страхових ризиків залежно від розміру статутного капіталу [93]. Так, відповідно до Закону України «Про страхування» «якщо страхова сума за окремим предметом договору страхування перевищує 10 відсотків суми сплаченого статутного фонду і сформованих вільних резервів та страхових резервів, страховик зобов'язаний укласти договір перестрахування» [31].

Управління структурою капіталу страхової компанії зводиться до двох основних напрямків:

1) встановлення оптимальних для страхових компаній пропорцій використання власного і позикового капіталу;

2) забезпечення залучення страховиком необхідних видів та обсягів капіталу для досягнення розрахункових показників його структури.

При вирішенні проблеми оптимізації структури капіталу страхових компаній управління цією структурою дозволяє сформувати на майбутній період показник цільової структури капіталу, відповідно до якого буде здійснюватись його формування в страховій компанії шляхом залучення фінансових ресурсів з різних джерел [93].

В теорії фінансового менеджменту виділяють наступні критерії оптимізації структури капіталу:

1. Оптимізація структури капіталу за критерієм мінімізації його вартості базується на оцінці власного і позикового капіталу при різних умовах його залучення і варіантних розрахунках середньозваженої вартості капіталу. Середньозважена вартість капіталу характеризує середню дохідність, яку отримують вкладники капіталу від інвестування у страховий бізнес.

Розрахунок середньозваженої вартості капіталу ПАТ «СК «СКАЙД» при різній його структурі представлений в табл. 4.1.

Таблиця 4.1

**РОЗРАХУНОК СЕРЕДНЬОЗВАЖЕНОЇ ВАРТОСТІ КАПІТАЛУ
ПАТ «СК «СКАЙД» ПРИ РІЗНІЙ ЙОГО СТРУКТУРІ**

№ п/п	Показник	Варіанти розрахунків							
		1	2	3	4	5	6	7	8
1	Загальний обсяг капіталу	81284,00	81284,00	81284,00	81284,00	81284,00	81284,00	81284,00	81284,00
2	Варіанти структури капіталу, %								
2.1.	Власний (акціонерний) капітал	100,00	90,00	80,00	70,00	60,00	50,00	40,00	30,00
2.2.	Позиковий капітал (кредит)	0,00	10,00	20,00	30,00	40,00	50,00	60,00	70,00
3	Рівень передбачуваних дивідендних виплат, %	10,00	9,50	9,00	8,50	8,00	7,50	7,20	7,00
4	Рівень ставки процента за кредит з врахуванням премії за ризик, %	0,00	20,00	20,50	21,00	21,50	22,00	22,50	23,00
5	Ставка податку на прибуток, частки одиниць (Спп)	0,23	0,23	0,23	0,23	0,23	0,23	0,23	0,23
6	Податковий коректор (1-Спп)	0,77	0,77	0,77	0,77	0,77	0,77	0,77	0,77
7	Рівень ставки за кредит з врахуванням податкового коректора (гр.4*гр.6)	0,00	15,40	15,79	16,17	16,56	16,94	17,33	17,71
8	Вартість складових частин капіталу, %								
8.1.	Власний капітал (гр.2.1*гр.3/100)	10,00	8,55	7,20	5,95	4,80	3,75	2,88	2,10
8.2.	Позиковий капітал (гр.2.2*гр.7/100)	0,00	1,54	3,16	4,85	6,62	8,47	10,40	12,40
9	Середньозважена вартість капіталу (8.1+8.2), %	10,00	10,09	10,36	10,80	11,42	12,22	13,28	14,50

З проведених розрахунків видно, що найнижча середньозважена вартість капіталу страхової компанії спостерігається у першому варіанті розрахунків, коли діяльність страховика фінансується за рахунок власного капіталу без залучення позикового. Цей варіант відповідає значенню середньозваженої вартості капіталу 10%. Надалі зі зростанням частки позикового капіталу середньозважена вартість зростає, що пов'язано зі зростанням ставки процента за кредит, оскільки зростає премія за ризик. Так, для 8 варіанта розрахунків, коли питома вага позикового капіталу складає 70%, а власного 30%, середньозважена вартість є найбільшою з розрахованих величин і складає 14,5%.

2. Оптимізація структури капіталу за критерієм максимізації рівня фінансової рентабельності передбачає використання механізму фінансового левериджу. Ефект фінансового важеля показує, на скільки відсотків підвищується рентабельність власного капіталу страхової компанії за рахунок залучення в господарський оборот позикового капіталу, незважаючи на його платний характер.

Для визначення ефекту фінансового важеля використовується наступна формула:

$$ЕФВ = (1 - K_{оп})(KBP_A - СП) \frac{ПК}{ВК}, \quad (4.1)$$

де ЕФВ — ефект фінансового важеля (тобто нарощення рентабельності власного капіталу за рахунок використання позикового капіталу);

$K_{оп}$ — коефіцієнт оподаткування прибутку;

KBP_A — коефіцієнт валової рентабельності активів (відношення валового прибутку до середньої вартості активів);

СП — середня ставка процента за позиковими коштами;

ПК — середній обсяг використовуваного позикового капіталу;

ВК — середня сума власного капіталу [10, с. 281].

Ефект фінансового важеля складається з двох компонентів:

1. Диференціала $(1 - K_{оп})(KBP_A - СП)$ — різниці між рентабельністю інвестованого капіталу і середньою ставкою процента за позиковими коштами після сплати податків;

2. Плеча ПК/ВК — співвідношення позикового і власного капіталу.

Плеche фінансового важеля є мультиплікатором зміни диференціала, тобто посилює його дію як в позитивному, так і негативному напрямках. Так, якщо диференціал має додатне значення, вигідно нарощувати частку позикового капіталу і тим самим збільшувати рентабельність власного капіталу. І, навпаки, якщо значення диференціала від'ємне, в результаті збільшення плеча фінансового важеля відбувається «проїдання» власного капіталу, і наслідки для підприємства можуть бути руйнівними [36]. Високий фінансовий важіль має неоднозначний вплив на фінансовий стан організації — збільшує рентабельність власного капіталу та знижує фінансову стійкість [21].

Розрахунок оптимальної структури капіталу за критерієм максимізації рівня рентабельності власного капіталу для ПАТ «СК «Скайд» наведено в табл. 4.2.

Таблиця 4.2

**ОПТИМІЗАЦІЯ СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ ПАТ «СК «СКАЙД» ЗГІДНО
КРИТЕРІЮ МАКСИМІЗАЦІЇ РІВНЯ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ**

Показник	Варіант							
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Загальний обсяг капіталу, тис.грн	81284,00	81284,00	81284,00	81284,00	81284,00	81284,00	81284,00	81284,00
2. Власний капітал, тис. грн.	81284,00	73155,60	65027,20	56898,80	48770,40	40642,00	32513,60	24385,20
3. Позиковий капітал, тис.грн.	0,00	8128,40	16256,80	24385,20	32513,60	40642,00	48770,40	56898,80
4. Частка позикового капіталу, %	0,00	10,00	20,00	30,00	40,00	50,00	60,00	70,00
5. Коефіцієнт валової рентабельності активів, %	8,17	8,17	8,17	8,17	8,17	8,17	8,17	8,17
6. Мінімальна ставка відсотка за кредит, %	0,00	20,00	20,00	20,00	20,00	20,00	20,00	20,00
7. Мінімальна процентна ставка з врахуванням премії за ризик, %	0,00	20,00	20,50	21,00	21,50	22,00	22,50	23,00
8. Бухгалтерський прибуток з урахування відсотків за кредит (ряд.1*ряд.5:100), тис.грн.	6639,68	6639,68	6639,68	6639,68	6639,68	6639,68	6639,68	6639,68
9. Сума відсотків за кредит (ряд.3*ряд.7.:100), тис.грн.	0,00	1625,68	3332,64	5120,89	6990,42	8941,24	10973,34	13086,72
10. Бухгалтерський прибуток без урахування суми відсотків за кредит (ряд.8-ряд.9), тис.грн.	6639,68	5014,00	3307,03	1518,78	-350,75	-2301,56	-4333,66	-6447,05
11. Ставка податку на прибуток, частки одиниць	0,23	0,23	0,23	0,23	0,23	0,23	0,23	0,23
12. Сума податку на прибуток (ряд.10*ряд.11), тис.грн	1527,13	1153,22	760,62	349,32	0,00	0,00	0,00	0,00
13. Чистий прибуток (збиток) (ряд.10-ряд.12), тис.грн.	5112,55	3860,78	2546,41	1169,46	-350,75	-2301,56	-4333,66	-6447,05
14. Чиста рентабельність власного капіталу (ряд.13/ряд.2*100), тис.грн.	6,29	5,28	3,92	2,06	-0,72	-5,66	-13,33	-26,44
15. Ефект фінансового левериджу, %	0,00	-1,01	-2,37	-4,23	-7,01	-11,95	-19,62	-32,73

Найбільший рівень рентабельності власного капіталу спостерігається при першому варіанті розрахунків, що відповідає фінансуванню діяльності страховика за рахунок власного капіталу без залучення кредитів. За цих умов чиста рентабельність власного капіталу складе 6,29%. Надалі при зростанні частки позикового капіталу рентабельність власного капіталу знижується і у п'ятому варіанті розрахунків має місце збитковість власного капіталу через наявність чистого збитку в обсязі 350,75 тис.грн. Ефект фінансового важеля за проведеними розрахунками має від'ємне значення у зв'язку з тим, що показник валової рентабельності активів має досить низьке значення порівняно з розміром процентної ставки за кредит з врахуванням премії за ризик.

Збільшення рентабельності власного капіталу може мати місце лише коли рентабельність активів перевищує середню ставку проценту за позиковими коштами, тобто рівень фінансових витрат. За таких умов має місце негативне значення диференціала, що визначається як різниця між рентабельністю інвестованого капіталу і середньою ставкою позикових коштів після сплати податків. При цьому плече фінансового важеля виступає мультиплікатором зміни диференціала, тобто посилює його дію у негативному напрямку.

За даними проведених розрахунків страховику не вигідно нарощувати позиковий капітал, оскільки це не призводить до зростання рентабельності власного капіталу, а веде до його проїдання. Це пов'язано з тим, що рівень рентабельності активів перебуває на рівні нижчому ніж мінімальна процентна ставка за кредит.

В той же час при оптимізації структури капіталу необхідно враховувати також, що страхова компанія відрізняється від інших суб'єктів господарювання наявністю в структурі її пасивів страхових резервів, які формуються за рахунок страхових платежів, що сплачують страхувальники та мають безплатний характер для страхової компанії. Це обумовлює деяку специфіку оптимізації структури її капіталу.

3. Оптимізація структури капіталу за критерієм мінімізації фінансового ризику. З огляду на тягар соціальної відповідальності при здійсненні страхового захисту він є переважаючим критерієм оптимізації структури капіталу, тоді як критерій максимізації рівня фінансової рентабельності та критерій мінімізації вартості капіталу повинні застосовуватись як додаткові обмеження. Оптимізація структури капіталу за критерієм мінімізації рівня фінансових ризиків пов'язана з процесом диференційованого вибору джерел фінансування різних складових частин активів підприємства. По відношенню до страхових компаній оборотні активи поділяються на ті, що забезпечують покриття страхових резервів, розмір і категорії яких встановлюються законодавчо, та активи, що забезпечують операційну діяльність [93].

Для страхової компанії характерна така модель фінансування активів, за якої фіксовані активи та мінімальний рівень поточних активів фінансуються за допомогою довгострокових позик та власного капіталу. Кошти страхових резервів повинні розміщуватися у дозволені види активів з урахуванням безпечності, прибутковості, ліквідності, диверсифікованості [70].

ПАТ «СК «Скайд» пропонує на страховому ринку послуги із загального ризикового страхування і відповідно до Закону України «Про страхування»

має право вкладати кошти страхових резервів у наступні види дозволених активів:

- грошові кошти на поточному рахунку;
- банківські вклади (депозити);
- валютні вкладення згідно з валютою страхування;
- нерухоме майно;
- акції, облігації, іпотечні сертифікати;
- цінні папери, що емітуються державою;
- права вимоги до перестраховиків;
- інвестиції в економіку України за напрямками, визначеними Кабінетом

Міністрів України;

- банківські метали;
- готівка в касі в обсягах лімітів залишків каси, встановлених Національним банком України [31].

Структура капіталу страхової компанії відповідно до даного підходу представлена на рис. 4.1.

Актив	Пасив
Нематеріальні активи	Власний капітал
Нетто-активи	
Дозволені активи	Страхові резерви
Активи, профінансовані за рахунок інших кредиторів	Інші кредитори компанії

Рис. 4.1. Співвідношення між активами та джерелами їх фінансування відповідно до Закону України «Про страхування» [70]

За рахунок власного капіталу фінансуються нематеріальні активи та нетто-активи, що визначаються шляхом вирахування з власного капіталу нематеріальних активів. Страхові резерви вкладаються в дозволені чинним законодавством види активів. Інші активи фінансуються за рахунок інших кредиторів страхової компанії.

4.2. Диверсифікація коштів страхових резервів

Важливим джерелом фінансових ресурсів для страхової компанії є страхові резерви. В аналізований період розмір сукупних страхових резервів був менший за розмір статутного капіталу. Однак для страхової компанії є вигідним нарощування розміру страхових резервів, оскільки вони є безкоштовним джерелом фінансових ресурсів. Страхові резерви відносяться до залученого капіталу, оскільки ці ресурси не належать страховику, вони лише тимчасово, на період дії договору страхування, знаходяться у розпорядженні страхової компанії і призначені для здійснення страхових виплат. При умові беззбиткового проходження договору вони переходять в дохідну базу страхової компанії.

Джерелом формування страхових резервів є страхові премії. Важливе значення для страхової компанії має правильність розрахунку страхових резервів

та забезпечення їх достатньої ліквідності. Щодо формування обсягів страхових резервів в аналізований період, то страхова компанія формує види резервів, які визначені законодавством як обов'язкові, тобто резерв незароблених премій (99,73% загального обсягу технічних резервів у 2010 році), резерв заявлених але не виплачених збитків (0,27% загального обсягу технічних резервів у 2010 році), що забезпечує їй достатній рівень платоспроможності.

У ході проведеного аналізу було виявлено, що найбільша частка страхових резервів страхової компанії в аналізований період направлялась на перестрахування. Так, у 2010 році права вимоги до перестраховиків склали 50% технічних резервів, 25,67% було вкладено в акції, 19,33% розміщено на депозитних рахунках в банку, 5% складали грошові кошти на поточному рахунку (див. табл. 3.13). Висока частка прав вимог до перестраховиків у структурі страхових резервів свідчить, що страхова компанія намагається максимально передати ризик і залишити менший обсяг страхових резервів, якими необхідно управляти з позицій їх можливого інвестування. Це сприяє зниженню ризику, однак в той же час спричиняє зниження обсягу фінансових ресурсів, що можуть приносити дохід шляхом їх ефективного інвестування в дозволені законодавством активи.

Необхідно також відзначити, що в страховій компанії в аналізований період спостерігається досить значна залежність від перестраховиків. Зокрема значення коефіцієнта участі перестраховиків у страхових преміях свідчить, що у 2010 році 78% загальних страхових премій, що надходили до страхової компанії, передавались в перестрахування. Так, за даними звіту про доходи і витрати страховика (див. табл. 2.20) частки страхових платежів, належні перестраховикам за 2010 рік склали 49582,1 тис.грн. Натомість коефіцієнт участі перестраховиків у виплатах страхового відшкодування знижується в аналізований період і у 2010 році склав 0,28, тобто лише 28% страхових виплат покривались перестраховиками. За даними звіту про доходи і витрати страховика частки страхових виплат і відшкодувань, компенсовані перестраховиками за 2010 рік склали лише 531,2 тис.грн. З наведених даних спостерігається значне перевищення участі перестраховиків у страхових преміях над участю перестраховиків у страхових виплатах, що свідчить про неефективність перестрахового захисту, передачу в перестрахування менш ризикованих об'єктів порівняно з тими, що залишені на власне утримання.

Показник участі перестраховиків у страхових резервах у 2010 році склав 0,78, тобто частка перестраховиків у страхових резервах складала 78%, що відображає залежність здатності страхової компанії виконувати зобов'язання перед страхувальниками від надійності перестраховиків. З наведених показників можна зробити висновок про досить високий рівень залежності ПАТ «СК «Скайд» від перестраховиків в аналізований період і недостатній рівень диверсифікованості страхових резервів.

Отже, за рахунок операцій перестрахування страхова компанія має можливість диверсифікувати ризик, але враховуючи, що 78% страхових премій передається на перестрахування і лише 28% страхових виплат компенсуються перестраховиками свідчить про те, що страхова компанія втрачає частку свого доходу, який можна було б отримати шляхом ефективного інвестування коштів.

Виходячи з цього розглянемо можливість управління страховими резервами з позицій їх диверсифікації.

Зважаючи на особливість страхової діяльності законодавством встановлено такі принципи розміщення страхових резервів: безпечності, ліквідності, прибутковості, диверсифікації.

1) Принцип безпечності — найважливіший принцип для страхової компанії. Цей принцип ставить перед страховиком завдання досягти максимально можливої за даних умов безпеки вкладень, тобто зведення до мінімуму інвестиційного ризику. Надійність інвестицій є головною умовою існування страхових компаній, оскільки втрата інвестованих коштів призводить до втрати страхових резервів, а це, в свою чергу веде до нездатності страхової компанії виконати свої страхові зобов'язання.

2) Принцип ліквідності передбачає можливість швидкого та беззбиткового для страховика перетворення будь-яких вкладень на грошові кошти. Згідно із цим принципом структура активів страховика має бути такою, щоб у будь-який момент він мав у своєму розпорядженні ліквідні кошти.

3) Принцип прибутковості вкладень означає, що активи страховика мають розміщуватись на принципах безпечності та ліквідності і при цьому ще приносити постійний і достатній дохід.

4) Принцип диверсифікованості полягає у розподіленні коштів між об'єктами вкладень з метою зниження ризику ймовірності втрати цих коштів або втрати доходів від них [18, с. 115].

Структура активів, в яких представлені страхові резерви у плановому періоді представлена в табл.4.3.

В плановому періоді планується збільшення загального обсягу страхових резервів на 30% шляхом збільшення надходження страхових платежів за рахунок активізації рекламної діяльності та запровадження нових програм страхування, розширення співпраці з перестраховальниками.

Таблиця 4.3

СТРУКТУРА АКТИВІВ, В ЯКИХ ПРЕДСТАВЛЕНІ СТРАХОВІ РЕЗЕРВИ

Показник	Факт		План		Абсолютне відхилення, тис.грн.	Темп приросту, %	Відхилення за питомою вагою, %
	тис.грн.	%	тис.грн.	%			
Всього технічних резервів, в т.ч.	28616,00	100,00	37200,80	100,00	8584,80	30,00	0,00
1) грошові кошти на поточних рахунках	1430,00	5,00	1860,04	5,00	430,04	30,07	0,00
2) банківські вклади (депозити)	5531,00	19,33	18600,40	50,00	13069,40	236,29	30,67
3) акції	7347,00	25,67	7440,16	20,00	93,16	1,27	-5,67
4) облігації	0,00	0,00	1860,04	5,00	1860,04	100,00	5,00
5) права вимоги до перестраховиків	14308,00	50,00	7440,16	20,00	-6867,84	-48,00	-30,00

З метою підвищення ефективності перестрахової діяльності у 2011 році планується передавати на перестраховування більш ризиковані об'єкти порівняно з тими, що залишаються на власне утримання страхової компанії.

Передбачено зниження частки прав вимоги до перестраховиків з 50% до 20% в структурі технічних резервів.

Страхова компанія планує також диверсифікувати свої складення в цінні папери. Так, якщо в 2010 році кошти технічних резервів вкладались лише в акції інших емітентів серед яких були і страхові компанії, то у 2011 році передбачено 20% технічних резервів вкласти в акції (що на 5,67% менше ніж у 2010 році), 5% — в облігації суб'єктів господарювання.

Частку грошових коштів на поточних рахунках планується залишити на рівні 5% технічних резервів з метою забезпечення своєчасного виконання зобов'язань перед страхувальниками і формування позитивного іміджу серед клієнтів. Загальний обсяг грошових коштів на поточних рахунках становитиме 1860,04 тис.грн, що на 30,07% більше ніж у 2010 році.

Також планується збільшити обсяги банківських вкладів на 13069,4 тис.грн, що складає 50% сформованих технічних резервів проти 19,33% у 2010 році та сприятиме більш ефективному використанню фінансових ресурсів за рахунок отримання додаткового доходу на вкладений капітал.

Отже, планова структура активів, в яких представлені технічні резерви забезпечити підвищення рівня доходності при прийнятному рівні ризику.

В 2011 році заплановано 50% сформованих технічних резервів страхової компанії розмістити на депозитних рахунках в надійних українських банках. Загальна сума депозитних вкладів передбачена в обсязі 18600,40 тис.грн.

В табл. 4.5 представлені депозитні програми українських банків з відсотковими ставками терміном вкладення коштів на 12 місяців. Проаналізувавши депозитні програми провідних українських банків, можна зробити висновок, що в цілому на сьогоднішній день банки пропонують депозитні програми з різними відсотковими ставками, розмір яких залежить від терміну вкладення коштів та умов виплати відсотків, зокрема щомісячно, щоквартально, в кінці строку або на умовах капіталізації відсотків.

Відсотки за депозитними вкладеннями можуть нараховуватись лише на початково інвестовану суму (прості відсотки) або на основну суму внеску і нараховані відсотки (складні відсотки).

За формулою простих відсотків майбутня вартість депозиту визначається наступним чином:

$$P_n = P(1 + rn), \quad (4.2)$$

де P_n — майбутня вартість;

P — теперішня вартість;

r — відсоткова ставка за період;

n — кількість періодів нарахування відсотків.

За формулою складних відсотків майбутня вартість депозиту складатиме:

$$P_n = P(1 + r)^n \quad (4.3)$$

Складний відсоток може нараховуватися частіше, ніж один раз на рік, наприклад, раз в півроку, квартал, місяць тощо. Нарахування складних відсотків декілька разів на рік називається компаундингом. В цьому випадку річна ставка називається номінальною, а відсоткова ставка за один інтервал нарахування вважається рівною відношенню номінальної ставки до кількості інтервалів в році.

Таблиця 4.5

ДЕПОЗИТНІ ПРОГРАМИ БАНКІВ З ТЕРМІНОМ ВКЛАДЕННЯ КОШТІВ НА 12 МІСЯЦІВ

Банк	Назва вкладу	Мінімальна сума внеску, тис. грн.	Річна процентна ставка, %	Періодичність сплати процентів	Спосіб нарахування відсотків	Сума внеску, тис. грн.	Нараховані відсотки, тис. грн.
ПАТ КБ «Хрещатик»	Вклад «Звичайний»	10	14,3	щомісяця	прості відсотки	100,00	14,30
ПАТ КБ «Приват-Банк»	Строковий депозит	не обмежена	11	щомісяця	прості відсотки	100,00	11,00
ПАТ КБ «Дельта-Банк»	«Класичний корпоратив»	не обмежена	17	щомісяця	прості відсотки	100,00	17,00
		не обмежена	17,5	відсотки нараховуються щомісяця та додаються до суми депозиту, сплата відсотків наприкінці строку	складні відсотки	100,00	18,97
ПАТ «ВіЕйБі Банк»	Депозит «Комфорт»	не обмежена	13	щомісяця	прості відсотки	100,00	13,00
АБ «Укргазбанк»	Депозит «Стандарт»	1	13,5	щомісяця	прості відсотки	100,00	13,50
АТ «БАНК «ТАВ-РИКА»	Депозит «Стандарт»	1	12,5	відсотки нараховуються щомісяця та додаються до суми депозиту, сплата відсотків наприкінці строку	складні відсотки	100,00	13,24
ПАТ «Інтеграл-банк»	Строковий депозит	5	16	щомісяця	прості відсотки	100,00	16,00
	Строковий депозит	5	14	щомісяця	прості відсотки	100,00	14,00
	Строковий депозит	5	15	в кінці терміну дії договору	прості відсотки	100,00	15,00
ПАТ «ВТБ Банк»	Депозит «Макимум»	1	12	відсотки нараховуються щомісяця та додаються до суми депозиту, сплата відсотків наприкінці строку	складні відсотки	100,00	12,68
	Депозит «Терміновий»	1	11,5	щомісяця	прості відсотки	100,00	11,50
ПАТ «Банк Столиця»	Строковий депозит	20	15	в кінці терміну дії договору	прості відсотки	100,00	15,00
ПАТ «УІБ»	Строковий депозит	не обмежена	15	щомісяця	прості відсотки	100,00	15,00
ПАТ «Терра-Банк»	Вклад «Пунктуальний»	10	15,5	щомісяця	прості відсотки	100,00	15,50

Нарощена сума за умови нарахування відсотків декілька разів на рік визначається за наступною формулою:

$$P_n = \left(1 + \frac{r}{m}\right)^{n \cdot m}, \quad (4.4)$$

де m — періодичність нарахування відсотку протягом року [29, с. 285].

З проведених розрахунків (див. табл.4.5) видно, що найбільший розмір інвестиційного доходу страхова компанія отримає розмістивши 100 тис.грн в ПАТ КБ «ДельтаБанк» на вклад «Класичний корпоратив» з капіталізацією відсотків, за яким відсотки в розмірі 17,5% річних нараховуються щомісячно та додаються до основної суми депозитного внеску, а виплачуються в кінці строку дії договору. У випадку щомісячної виплати відсотків по вкладу відсоткова ставка складає 17%.

Також високі відсоткові ставки пропонують: АТ «БАНК «ТАВРИКА» по строковим вкладам для юридичних осіб з мінімальною сумою внеску 5 тис.грн. і відсотковою ставкою 16% за умови щомісячної виплати відсотків; ПАТ «Терра-Банк» має найбільшу відсоткову ставку по вкладу «Пунктуальний», яка становить 15,5% зі щомісячною виплатою відсотків за умови мінімального внеску 10 тис.грн.; 15% річних пропонують ПАТ «УПБ» із щомісячною виплатою відсотків, ПАТ «Банк Столиця» та ПАТ «Інтеграл-банк» із виплатою відсотків в кінці терміну дії договору без капіталізації відсотків.

Вибір банківської установи для вкладення коштів здійснюється з урахуванням забезпечення максимальної дохідності, але в той же час з метою мінімізації фінансового ризику при інвестуванні коштів на депозитні вклади в банківські установи застосовуватимуться заходи щодо диверсифікації вкладів та лімітування ризику. Диверсифікація здійснюється шляхом обрання шести банків для інвестування коштів, які пропонують найбільш вигідні для страхової компанії депозитні програми. При цьому розмір внеску до одного банку обмежується 30% обсягу технічних резервів, які заплановано інвестувати на депозитні рахунки.

Аналіз доходів від інвестування коштів на депозитні рахунки банків представлений в табл.4.6.

Так, у 2011 році з урахуванням високої дохідності та диверсифікації ризику заплановано інвестувати кошти ПАТ «СК «Скайд» на депозитні рахунки українських банків у наступних обсягах:

- ПАТ КБ «ДельтаБанк» на вклад «Класичний корпоратив» 5580,12 тис.грн, що складає 30% від загальної суми внесків на депозитні рахунки;

- АТ «БАНК «ТАВРИКА» 5580,12 тис.грн, що складає 30% від загальної суми внесків на депозитні рахунки;

- ПАТ «Терра-Банк» на вклад «Пунктуальний» 4650,1 тис.грн, що складає 25% всіх депозитних вкладень;

- оскільки однакову відсоткову ставку 15% річних пропонують ПАТ «Інтеграл-банк», ПАТ «Банк Столиця» з виплатою відсотків в кінці строку та ПАТ «УПБ» щомісячно, то з метою мінімізації ризику суму коштів, що залишається пропорційно розподілено між даними банками. Сума внеску в кожен з вказаних банків складає 930,02 тис.грн., що становить 5% загальної обсягу депозитних внесків.

Таблиця 4.6

**АНАЛІЗ ДОХОДІВ ВІД ІНВЕСТИВАННЯ КОШТІВ
НА ДЕПОЗИТНІ РАХУНКИ БАНКІВ**

Банк	Назва вкладу	Відсоткова ставка, %	Сума внеску, тис.грн	Питома вага в загальній сумі депозитів, %	Майбутня вартість депозиту, тис.грн	Сума нарахованих відсотків, тис.грн
ПАТ КБ «ДельтаБанк»	«Класичний корпоратив»	17,50	5580,12	30,00	6638,90	1058,78
АТ «БАНК «ТАВРИКА»	Строковий депозит	16,00	5580,12	30,00	6472,94	892,82
ПАТ «Терра-Банк»	Вклад «Пунктуальний»	15,50	4650,10	25,00	5370,87	720,77
ПАТ «Інтеграл-банк»	Строковий депозит	15,00	930,02	5,00	1069,52	139,50
ПАТ «Банк Столиця»	Строковий депозит	15,00	930,02	5,00	1069,52	139,50
ПАТ «УПБ»	Строковий депозит	15,00	930,02	5,00	1069,52	139,50
Всього			18600,40	100,00	21691,28	3090,88

При загальній сумі внесків 18600,4 тис.грн майбутня вартість депозиту складе 21691,28 тис.грн, сума інвестиційного доходу у вигляді нарахованих відсотків становитиме 3090,88 тис.грн.

Також в плановому періоді 7440,16 тис.грн заплановано інвестувати в акції інших емітентів, що складає 20% технічних резервів. Зокрема заплановано вкладення коштів в акції страхових компаній та банків, що сприятиме отриманню дивідендів в обсязі 10% річних, тобто 744,02 тис.грн. Таке розміщення дозволить розширити співпрацю зі страховими компаніями, дасть можливість нарощувати потік перестраховальних премій і отримати додатковий дохід від перестраховальної діяльності. Співпраця з банками і участь в їх капіталі надасть пріоритет при розміщенні капіталу на депозитних вкладах.

У 2011 році заплановано 5% технічних резервів інвестувати в облігації інших емітентів. Аналіз доходів від інвестування грошових коштів в облігації представлений в табл.4.7.

Сума процентного доходу по облігаціям розраховується за формулою:

$$P_i = (N \cdot R_i \% \cdot T) / (100\% \cdot 365), \quad (4.5)$$

де P_i — сума процентного доходу за i -й період, що підлягає сплаті у гривнях;

N — номінальна вартість облігації, у гривнях;

$R_i\%$ — ставка доходності, за якою нараховується процентний дохід за облігаціями за i -й період, у відсотках;

T — період, за який здійснюється виплата відсотків.

Таблиця 4.7

АНАЛІЗ ДОХОДІВ ВІД ІНВЕСТИВАННЯ ГРОШОВИХ КОШТІВ В ОБЛІГАЦІЇ

Емітент	Ставка дохідності, %	Періодичність виплат	Термін погашення, роки	Сума інвестованого капіталу, тис.грн	Питома вага в загальній сумі, %	Сума процентного доходу, тис.грн		
						2011 рік	2012 рік	2013 рік
ПАТ КБ «Хрещатик»	17	щоквартально	3	930,0	50,0	158,1	158,1	158,1
АТ «Райффайзен Банк Аваль»	16	в кінці року	2	465,0	25,0	74,4	74,4	0
ПАТ «Банк Кредит Дніпро»	15	раз в півроку	3	465,0	25,0	69,8	69,8	69,8
Всього				1860,0	100,0	302,3	302,3	227,9

За даними табл.4.7 найбільша ставка дохідності 17% пропонується по облігаціям ПАТ КБ «Хрещатик» з виплатою відсотків щоквартально, в які заплановано інвестувати 930 тис.грн, що складає 50% коштів технічних резервів, призначених для інвестування в облігації. В цінні папери АТ «Райффайзен Банк Аваль» та ПАТ «Банк Кредит Дніпро» заплановано інвестувати по 25% або 465 тис.грн технічних резервів. В цілому від інвестування коштів в облігації інших емітентів заплановано отримати додатково в перший та другий рік 302,3 тис.грн інвестиційного доходу, а в третій рік 227,9 тис.грн.

В табл. 4.8 представлений план доходів від інвестування коштів страхових резервів страхової компанії у 2011 році.

Таблиця 4.8

ПЛАН ДОХОДІВ ВІД ІНВЕСТИВАННЯ КОШТІВ СТРАХОВИХ ТЕХНІЧНИХ РЕЗЕРВІВ

Вид інвестицій	2011 рік
1.Середньорічна сума інвестицій, тис.грн	27900,60
2. Сума доходу отримана від:	
2.1 банківських вкладень, тис.грн	3090,88
2.3 акцій, тис.грн	744,02
2.4 облігацій, тис.грн	302,26
3. Разом доходів, тис.грн	4137,15
4. Процент доходу на вкладений капітал, %	14,83

Так, шляхом розміщення 27900,6 тис. грн коштів страхових резервів заплановано отримання страховою компанією інвестиційного доходу в обсязі 4137,15 тис. грн, процент доходу на вкладений капітал складе 14,83%. В тому числі сума доходу, отримана від банківських вкладень становитиме 3090,88 тис. грн, акцій — 744,02 тис. грн, облігацій — 302,26 тис. грн.

4.3. Фінансове планування як складова системи управління фінансовою діяльністю страховика

Фінансове планування і прогнозування є невід’ємною складовою процесу внутрішнього управління фінансами страхової компанії.

Планування і прогнозування за своєю сутністю — це передбачення (план, прогноз), основане на пізнанні законів економічного розвитку, аналізі та синтезі, мисленні, економіко-математичному моделюванні економічних процесів.

Метою фінансового планування і прогнозування є економічне обґрунтування потреби в капіталі для забезпечення виконання прогнозованих бізнес-планом обсягів операційної та інвестиційної діяльності, ув’язування її з наявним та реально можливим до залучення капіталом з таким розрахунком, щоб страхова компанія, забезпечуючи безперервний рух капіталу, могла виконувати заплановані обсяги діяльності і отримати чистий прибуток в розмірі, достатньому для її економічного і соціального розвитку в поточному і наступному періодах.

Необхідність складання прогнозного балансу зумовлена потребою передбачити фінансовий стан страхової компанії на кінець планового періоду з врахуванням змін в активах і пасивах. Мета складання прогнозного балансу — визначити структурні зміни в активі і пасиві балансу на кінець планового періоду за умов виконання передбачуваних показників фінансового плану, оцінити їх вплив на фінансовий стан страхової компанії та запобігти його погіршенню.

Основними етапами складання прогнозного балансу є:

- визначення форми і змісту прогнозного балансу;
- розрахунок очікуваної величини статей активу і пасиву балансу;
- ув’язування статей активу і пасиву балансу;
- критична оцінка прогнозних даних балансу [91, с. 78].

Прогнозний баланс активів і пасивів ПАТ «СК «СКАЙД» представлений в табл. 4.9.

Таблиця 4.9

ПРОГНОЗНИЙ БАЛАНС АКТИВІВ І ПАСИВІВ ПАТ «СК «СКАЙД»

№ п/п	Показник	На кінець 2010 року		На кінець 2011 року		Абсолютне відхилення, тис.грн	Темп приросту, %	Відхилення за питомою вагою, %
		сума, тис.грн.	% до підсумку	сума, тис. грн.	% до підсумку			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
І. Актив балансу								
1.	Необоротні активи	65143,0	80,1	49380,0	45,0	-15763,0	-24,2	-35,1
1.1.	Нематеріальні активи	74,0	0,1	70,0	0,1	-4,0	-5,4	0,0
1.2.	Основні засоби	329,0	0,4	600,0	0,5	271,0	82,4	0,1
1.3.	Довгострокові фінансові інвестиції	64740,0	79,6	48710,0	44,4	-16030,0	-24,8	-35,3
2.	Оборотні активи	16141,0	19,9	60353,4	55,0	44212,4	273,9	35,1
2.1.	Запаси	3,0	0,0	3,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Закінчення табл. 4.9

№ п/п	Показник	На кінець 2010 року		На кінець 2011 року		Абсолютне відхилення, тис.грн	Темп приросту, %	Відхилення за питомою вагою, %
		сума, тис.грн.	% до підсумку	сума, тис. грн.	% до підсумку			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
2.2.	Дебіторська заборгованість	9177,0	11,3	12070,7	11,0	2893,7	31,5	-0,3
2.3.	Поточні фінансові інвестиції	0,0	0,0	33600,4	30,6	33600,4	100,0	30,6
2.4.	Грошові кошти та їх еквіваленти	6961,0	8,6	14679,3	13,4	7718,3	110,9	4,8
3.	Витрати майбутніх періодів	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Баланс	81284,0	100,0	109733,4	100,0	28449,4	35,0	-
II. Пасив балансу								
4	Власний капітал	70481,0	86,7	79492,5	72,4	9011,5	12,8	-14,3
4.1.	Статутний капітал	60000,0	73,8	60000,0	54,7	0,0	0,0	-19,1
4.2.	Резервний капітал	243,0	0,3	743,6	0,7	500,6	206,0	0,4
4.3.	Нерозподілений прибуток	10238,0	12,6	18748,8	17,1	8510,8	83,1	4,5
5	Забезпечення наступних витрат і платежів	6422,0	7,9	29760,6	27,1	23338,6	363,4	19,2
5.1.	Страхові резерви	28616,0	-	37200,8	-	8584,8	30,0	-
5.2.	Частка перестраховиків у страхових резервах	22194,0	-	7440,2	-	-14753,8	-66,5	-
6	Довгострокові зобов'язання	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7	Поточні зобов'язання	4381,0	5,4	480,3	0,4	-3900,7	-89,0	-5,0
7.1.	Короткострокові кредити банків	290,0	0,4	0,0	0,0	-290,0	-100,0	-0,4
7.2.	Кредиторська заборгованість	131,0	0,2	0,0	0,0	-131,0	-100,0	-0,2
7.3.	Інші поточні зобов'язання	3960,0	4,9	480,3	0,4	-3479,7	-87,9	-4,4
8	Доходи майбутніх періодів	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Баланс	81284,0	100,0	109733,4	100,0	28449,4	35,0	-

За даними прогнозного балансу на кінець 2011 року планується збільшення валюти балансу на 35% у зв'язку з розширенням обсягів діяльності, наросуванням страхових резервів, кошти яких вкладаються в дозволені активи, збільшенням власного капіталу.

В структурі пасивів планується зростання частки забезпечень наступних витрат і платежів до 27,1% на кінець 2011 року, що на 19,2% більше ніж на кінець 2010 року та зниження частки власного капіталу до 72,4%, тобто на 14,3%.

Планується зростання власного капіталу за абсолютною величиною на 9011,5 тис.грн або на 12,8% завдяки поповненню резервного капіталу на 500,6 тис.грн та зростанню нерозподіленого прибутку на 8510,8 тис.грн або на 83,1% за рахунок реінвестування чистого прибутку. Розмір статутного капіталу у плановому періоді залишиться без змін і складатиме 60000,0 тис.грн або 54,7% в структурі пасивів.

Важливим джерелом фінансових ресурсів для страхової компанії є забезпечення наступних витрат і платежів, де відображаються страхові резерви, які є безплатним джерелом фінансових ресурсів та зростання яких свідчить про розвиток страховика, розширення його діяльності. Необхідно зазначити, що на кінець 2011 року заплановано зростання обсягу страхових резервів на 30% порівняно з кінцем 2010 року та зниження частки перестраховиків у страхових резервах на 66,5%, що сприятиме зростанню обсягу фінансових ресурсів у розпорядженні страхової компанії та активізації її інвестиційної діяльності.

Незначна питома вага в структурі пасивів припадатиме на поточні зобов'язання (0,4%). Виходячи з розрахованої оптимальної структури капіталу у плановому періоді заплановано не залучати кредити банків для фінансування діяльності страхової компанії.

На кінець 2011 року планується зміна в структурі активів: на оборотні активи припадатиме 55% загальної суми активів порівняно з 19,9% на кінець 2010 року, а на необоротні активи — 45% порівняно з 80,1% на кінець 2010 року. Така структура активів сприятиме підвищенню ліквідності балансу, яка була порушена на кінець 2010 року. Загальна сума необоротних активів на кінець 2011 року знизиться на 15763 тис.грн або на 24,2% у зв'язку зі зниженням обсягу довгострокових фінансових інвестицій на 24,9% та нематеріальних активів на 5,4%. Питома вага довгострокових фінансових інвестицій в структурі активів запланована на рівні 44,4%, що на 35,3% менше ніж на кінець 2010 року. В той же час заплановано оновлення основних засобів у зв'язку з високим ступенем їх зносу на 271 тис.грн, що складає 82,4% від рівня 2010 року.

В складі оборотних активів заплановано зростання поточних фінансових інвестицій на 33600,4 тис.грн у зв'язку з розміщенням 50% страхових резервів на депозитні рахунки банків та 10000 тис.грн власного капіталу з метою отримання інвестиційного доходу. Обсяг грошових коштів та їх еквівалентів зросте на 7718,3 тис.грн або на 110,9% порівняно з кінцем 2010 року у зв'язку з розміщенням коштів страхових резервів в обсязі 5% на поточні рахунки в банківських установах. Передбачено зростання дебіторської заборгованості на 2893,7 тис.грн або на 31,5%.

Розвиток страхової компанії повинен здійснюватись за умов забезпечення достатнього рівня фінансової стійкості та ліквідності. Аналіз основних показників фінансової стійкості ПАТ «СК «Скайд» в звітному та плановому періоді представлений в табл.4.10.

У звітному періоді страхові резерви недостатньо залучались до фінансування діяльності страхової компанії на відміну від власного капіталу, питома вага якого складала 87% в структурі пасивів.

Однак залучення страхових резервів до фінансування діяльності страховика сприяє зростанню зобов'язань, що впливатиме на зниження деяких

показників фінансової стійкості, які все ж відповідають нормативним значенням. Так, коефіцієнт фінансової незалежності знизиться до 0,7 або 70%, що відповідає встановленому нормативному значенню, а коефіцієнт фінансової залежності відповідно зросте на 0,14 і становитиме 0,28. Коефіцієнт фінансової стабільності знизиться до 2,63, а коефіцієнт фінансового ризику зросте до 0,38, що також пов'язано зі зростанням зобов'язань, однак знаходиться в межах нормативу.

Таблиця 4.10

АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ

Показник	Нормативне значення	На кінець 2010 року	На кінець 2011 року	Абсолютне відхилення
Коефіцієнт фінансової незалежності	>0,5	0,87	0,70	-0,17
Коефіцієнт фінансової залежності	<0,5	0,13	0,28	0,14
Коефіцієнт фінансової стабільності	>0,8	6,52	2,63	-3,90
Коефіцієнт фінансового ризику	<0,2	0,15	0,38	0,23
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	>0,3	0,08	0,38	0,30
Індекс постійного активу	зменшення	0,92	0,62	-0,30
Коефіцієнт мобільності	>0,5	0,25	1,22	0,97
Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами	>0,1	0,33	0,50	0,17
Коефіцієнт перестрахування	<0,5	0,78	0,20	-0,58
Частка чистих страхових резервів у пасивах, %	збільшення	7,90	27,12	19,22
Частка страхових зобов'язань, яка забезпечена власним капіталом, %	>28%	40,60	46,80	6,20

Позитивним є зростання коефіцієнта маневреності власного капіталу, який на кінець 2010 року складав 0,08 та не відповідав рекомендованому нормативному значенню. Значення даного показника на кінець планового періоду зросте на 0,3 і складе 0,38, що свідчить про те, що 38% власного капіталу знаходиться в обігу для фінансування поточної діяльності страхової компанії, тобто в тій формі, яка дає змогу вільно маневрувати цими засобами.

Зниження індексу постійного активу на 30% свідчить, що на кінець 2011 року питома вага основних засобів і поза оборотних активів у джерелах власних коштів складе 62%. Позитивним є також зростання коефіцієнта мобільності на 0,97, який склав 1,22, що свідчить про перевищення обсягу оборотних активів над необоротними. Планується також зростання коефіцієнта забезпечення оборотних активів власними коштами, який свідчить, що оборотні активи профінансовані за рахунок власного капіталу на 50% і не потребують залучення позикового капіталу.

Позитивним є також зростання показників фінансової стійкості, які характеризують специфіку страхової діяльності. Так, заплановано зниження коефіцієнта перестрахування до 20%, що знизить залежність страхової компанії від фінансового стану перестраховиків. Частка чистих страхових

резервів у пасивах становитиме 27,12%, що на 19,22% більше ніж на кінець 2010 року та сприятиме розширенню інвестиційної діяльності страховика. Планується зростання також частки страхових зобов'язань, яка забезпечена власним капіталом на 6,2%, яка складе 46,8% і свідчить про здатність страхової компанії брати на власне утримання більше ризиків.

Отже, в цілому проаналізовані показники свідчать про високий рівень фінансової стійкості страхової компанії, що має важливе значення з огляду на тягар соціальної відповідальності.

Проаналізуємо ліквідність балансу страхової компанії ПАТ «СК «Скайд» на кінець звітного та планового періодів за даними табл.4.11.

Таблиця 4.11

АНАЛІЗ ЛІКВІДНОСТІ БАЛАНСУ ПАТ «СК «СКАЙД»

Актив	На кінець 2010 року	На кінець 2011 року	Пасив	На кінець 2010 року	На кінець 2011 року	Платіжний надлишок або нестача	
						2010 рік	2011 рік
Найбільш ліквідні активи (A1)	8031,0	48279,7	Найбільш строкові зобов'язання (П1)	10513,0	30240,9	-2482,0	18038,8
Активи, що швидко реалізуються (A2)	9177,0	12070,7	Короткострокові пасиви (П2)	290,0	0,0	8887,0	12070,7
Активи, що реалізуються повільно (A3)	3,0	3,0	Довгострокові пасиви (П3)	0,0	0,0	3,0	3,0
Активи, що важко реалізуються (A4)	65143,0	49380,0	Постійні пасиви (П4)	70481,0	79492,5	-5338,0	-30112,4

З проведених розрахунків видно, що ліквідність балансу страхової компанії на кінець 2010 року була порушена, оскільки найбільш ліквідні активи не повністю покривали найбільш строкові зобов'язання, а платіжна нестача склала 2482 тис.грн. На кінець 2011 року планується забезпечення абсолютної ліквідності балансу, тобто найбільш ліквідні активи перевищуватимуть найбільш строкові зобов'язання на 18038,8 тис.грн; активи, що швидко реалізуються перевищуватимуть короткострокові пасиви на 12070,7 тис.грн; активи, що реалізуються повільно перевищуватимуть довгострокові пасиви на 3 тис.грн; активи, що важко реалізуються менші за постійні пасиви на 30112,4 тис.грн, що свідчить про наявність у страховика власних оборотних коштів, тобто дотримується мінімальна умова його фінансової стійкості.

Проведемо аналіз показників ліквідності страхової компанії. Як видно з табл.4.12 всі розраховані показники ліквідності мають позитивну динаміку до зростання. Так, коефіцієнт абсолютної ліквідності зростає на 0,85, коефіцієнт швидкої ліквідності — на 0,4, коефіцієнт загальної ліквідності — на 0,4. Показник ліквідності страхових резервів, який визначається як відношення

страхових резервів до ліквідних активів, на кінець 2010 року перевищував рекомендоване нормативне значення, однак позитивним є зниження даного показника до 62%. Також позитивним є зростання показника терміновості на 0,11 або 11%, що вказує на те, що 39% страхових резервів можуть бути покриті негайно за рахунок грошових коштів та їх еквівалентів.

Таблиця 4.12

АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ ЛІКВІДНОСТІ

Показник	Нормативне значення	На кінець 2010 року	На кінець 2011 року	Абсолютне відхилення
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,2-0,35	0,74	1,60	0,85
Коефіцієнт швидкої ліквідності	1-2	1,59	2,00	0,40
Коефіцієнт загальної ліквідності	1,5-2,5	1,59	2,00	0,40
Показник ліквідності страхових резервів	<1	1,77	0,62	-1,16
Показник терміновості	>0,03	0,28	0,39	0,11

Отже, з проведеного аналізу ліквідності балансу та показників ліквідності можна зробити висновок про підвищення рівня ліквідності страхової компанії.

Ефективний розвиток страхової компанії з позицій власників бізнесу визначається у зростанні її фінансового результату та ринкової вартості. Тому важливе значення для забезпечення ефективного розвитку страховика має складання прогностичного звіту про фінансові результати.

Необхідність планування прибутку зумовлена потребою збереження і примноження власного капіталу в цілях економічного і соціального розвитку страхової компанії та забезпечення прогнозованих дивідендів на вкладений капітал.

Об'єктами планування є дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), чистий дохід, валовий прибуток, операційні витрати, прибуток від операційної діяльності, доходи і витрати від інвестиційної та фінансової діяльності, інші доходи і витрати, прибуток від звичайної діяльності та чистий прибуток страхової компанії. Іншими словами, об'єктами планування є грошові доходи і витрати та кінцевий результат діяльності страхової компанії.

Прогнозний звіт про фінансові результати ПАТ «СК «Скайд» представлений в табл. 4.13.

За плановий 2011 рік дохід від реалізації страхової послуги зросте на 60% порівняно з 2010 роком за рахунок залучення нових страхувальників, розширення співпраці зі страховими компаніями та зростання обсягів надходження від операцій перестрахування, проведення ефективних рекламних заходів. Зі зростанням обсягів укладених договорів страхування зростатиме і собівартість реалізованої послуги, де відображаються здійснені страхові виплати і відшкодування. Даний показник зросте на 8,9%, що формуватиме позитивний імідж страхової компанії серед страхувальників, оскільки свідчить про виконання страховиком своїх зобов'язань по страховим виплатам. Зростання чистого доходу швидшими темпами ніж собівартості сприятиме зростанню валового доходу на 75,5%, який складатиме 10973,3 тис.грн. За 2011 рік планується знизити адміністративні витрати на

1115 тис.грн або 50% за рахунок зниження загально корпоративних витрат на проведення річних зборів, представницьких витрат, витрат на службові відрядження, витрат на зв'язок шляхом переходу на вигідні корпоративні контракти, плати за розрахунково-касове обслуговування шляхом співпраці з банками, які пропонують найбільш вигідні умови. Планується також зниження витрат на збут на 1293,1 тис.грн або на 55% шляхом зниження витрат на рекламу. Фінансовий результат від операційної діяльності планується в обсязі 9876 тис.грн, що на 7376 тис.грн або 295% більше ніж за 2010 рік.

Таблиця 4.13

ПРОГНОЗНИЙ ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ПАТ «СК «СКАЙД»

Показник	За звітний період	За плановий період	Абсолютне відхилення, тис.грн	Темп приросту, %
Доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	8145,0	13032,0	4887,0	60,0
Чистий доход від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	8145,0	13032,0	4887,0	60,0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	1891,0	2058,7	167,7	8,9
Валовий прибуток	6254,0	10973,3	4719,3	75,5
Інші операційні доходи	848,0	1102,4	254,4	30,0
Адміністративні витрати	2230,0	1115,0	-1115,0	-50,0
Витрати на збут	2351,0	1058,0	-1293,1	-55,0
Інші операційні витрати	21,0	26,8	5,8	27,5
Фінансові результати від операційної діяльності: прибуток (збиток)	2500,0	9876,0	7376,0	295,0
Інші фінансові доходи	97,0	4137,1	4040,1	4165,1
Інші доходи	37535,0	39411,8	1876,8	5,0
Фінансові витрати	283,0	0,0	-283,0	-100,0
Інші витрати	41050,0	43102,5	2052,5	5,0
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування:	-1201,0	10322,4	11523,4	959,5
Податок на прибуток від звичайної діяльності	235,0	309,7	74,7	31,8
Фінансові результати від звичайної діяльності:	-1436,0	10012,7	11448,7	797,3
Чистий прибуток (збиток)	-1436,0	10012,7	11448,7	797,3

У плановому періоді передбачено також зростання інших фінансових доходів на 4040,1 тис.грн за рахунок зростання надходжень відсотків від фінансових інвестицій на депозитні рахунки банків та в облігації, дивідендів за акціями. Інші доходи зростуть на 1876,8 тис.грн або на 5% за рахунок реалізації фінансових інвестицій, а інші витрати — на 2052,5 тис.грн або на 5%.

Фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування складатиме 10322,4 тис.грн, а чистий прибуток — 10012,7 тис.грн.

Надзвичайно велике значення має раціональне використання прибутку, від чого залежить ефективність діяльності страхової компанії. Аналіз використання чистого прибутку представлений в табл.4.14.

Таблиця 4.14

АНАЛІЗ ВИКОРИСТАННЯ ЧИСТОГО ПРИБУТКУ

Показник	2011 рік	Питома вага, %
Чистий прибуток	10012,7	100,0
Виплата дивідендів	1001,3	10,0
Поповнення резервного капіталу	500,6	5,0
Поповнення нерозподіленого прибутку	8510,8	85,0

Планується розподілити чистий прибуток, отриманий за 2011 рік таким чином: на виплату дивідендів з метою задоволення вимог акціонерів передбачено спрямувати 10% чистого прибутку, або 1001,3 тис.грн; на поповнення резервного капіталу направляється 5% або 500,6 тис.грн; на поповнення нерозподіленого прибутку спрямовується 85% чистого прибутку звітного періоду або 8510,8 тис.грн, що сприяє зростанню власного капіталу для фінансування діяльності страховика та його фінансової стійкості.

За даними прогнозного звіту про фінансові результати та балансу в табл.4.15 розраховані основні показники рентабельності.

Таблиця 4.15

ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ

Показник	Нормативне значення	2010 рік	2011 рік	Абсолютне відхилення
Рентабельність активів за валовим прибутком, %	збільшення	8,2	10,0	1,8
Рентабельність активів за прибутком від операційної діяльності, %	збільшення	3,3	9,0	5,7
Рентабельність (збитковість) активів за прибутком від звичайної діяльності, %	збільшення	-1,9	9,1	11,0
Рентабельність активів за чистим прибутком, %	збільшення	-1,9	9,1	11,0
Рентабельність (збитковість) власного капіталу, %	збільшення	-2,2	12,6	14,8
Рентабельність реалізованої послуги за прибутком від реалізації, %	збільшення	20,5	67,5	47,0
Рентабельність реалізованої послуги за прибутком від операційної діяльності, %	збільшення	30,7	75,8	45,1
Рентабельність реалізованої послуги за чистим прибутком, %	збільшення	-17,6	76,8	94,5

У 2011 році заплановано зростання основних показників рентабельності діяльності страхової компанії у зв'язку зі зростанням фінансових результатів. Рентабельність активів за валовим прибутком вкладатиме 10%, що на 1,8% більше ніж у 2010 році. Рентабельність активів за прибутком від опе-

раційної діяльності складе 9% (на 5,7% більше ніж у 2010 році), рентабельність активів за прибутком від звичайної діяльності — 9,1%, рентабельність активів за чистим прибутком — 9,1%. Позитивним є значення рентабельності власного капіталу (12,6%) на відміну від збитковості власного капіталу (-2,2%), яка спостерігалась у 2010 році. Заплановано зростання рентабельності реалізованої послуги за прибутком від реалізації на 47%, яка становитиме 67,5%, рентабельність реалізованої послуги за прибутком від операційної діяльності — на 45,1 тис.грн, яка становитиме 75,8%. Рентабельність реалізованої продукції за чистим прибутком передбачена в обсязі 76,8%.

Одним із показників, що характеризує ефективний розвиток страхової компанії є зростання її ринкової вартості (табл. 4.16).

Таблиця 4.16

**ОЦІНКА ВАРТОСТІ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ У ПЛАНОВОМУ ПЕРІОДІ
ЗА МЕТОДОМ РОЗРАХУНКУ ЧИСТИХ АКТИВІВ**

Показник	На кінець 2010 року	На кінець 2011 року	Абсолютне відхилення
Загальна сума активів	81284	109733	28449
Власний капітал	70481	79492	9011
Забезпечення наступних витрат і платежів	6422	29761	23339
Довгострокові зобов'язання	0	0	0
Поточні зобов'язання	4381	480	-3901
Доходи майбутніх періодів	0	0	0
Всього зобов'язань	10803	30241	19438
Чисті активи	70481	79492	9011

Розрахована за методом чистих активів планова ринкова вартість страхової компанії на кінець 2011 року складатиме 79492 тис.грн, що на 9011 тис.грн більше ніж на кінець 2010 року.

Отже, розраховані планові показники балансу та звіту про фінансові результати свідчать про ефективний розвиток страхової компанії, оскільки у плановому періоді спостерігається зростання чистого прибутку, показників рентабельності та ринкової вартості страхової компанії і при цьому забезпечується досить високий рівень фінансової стійкості та платоспроможності, що має важливе значення для страхової компанії з огляду на тягар соціальної відповідальності.

1. Страхування є специфічним видом підприємницької діяльності, поява якого в Україні пов'язана із скасуванням державної монополії у сфері страхування. Демоніполізація страхової справи і виникнення страхових компаній як повноцінних суб'єктів господарювання вимагає переосмислення місця та ролі їхніх фінансів у складі фінансової системи країни вже як ланки децентралізованих фінансів.

2. З урахуванням сутності децентралізованих фінансів та особливостей страхової діяльності можна визначити фінанси страхових організацій як регульовані державою економічні відносини у грошовій формі, які виникають в процесі формування, розподілу і використання фінансових ресурсів страховика для забезпечення його статутної діяльності, власного розвитку та інтересів засновників. Фінансові відносини, які опосередковують кругообіг коштів страхової організації виникають між страховиком та страхувальниками, засновниками, державою, перестраховиками, персоналом та іншими суб'єктами. Матеріальним втіленням фінансових відносин на рівні суб'єктів господарювання є фінансові ресурси.

3. Забезпечення функціонування страхових компаній необхідними фінансовими ресурсами для досягнення поставлених завдань економічного і соціального розвитку здійснюється у процесі її фінансової діяльності. Фінансова діяльність страхової компанії розглядається у вузькому і широкому розумінні. За П(С)БО №4 «фінансова діяльність — діяльність, яка призводить до змін розміру і складу власного та позикового капіталу підприємства». Управління капіталом страхової компанії донедавна розглядалося виключно з точки зору забезпечення виконання страховиком своїх зобов'язань перед страхувальниками, тобто лише з позицій достатності капіталу й тільки державою в особі регуляторних органів. Однак останнім часом страхова діяльність вважається досить привабливою для інвестування, що зумовлює інтерес до питань управління капіталом страховика з метою визначення його вартості, структури, ціни залучення та порівняння з можливими альтернативними вкладаннями.

4. Розвиток суб'єкта страхового бізнесу — це незворотна, спрямована, закономірна зміна у його соціально-економічній системі, що відбувається під впливом зовнішніх та внутрішніх факторів і передбачає перехід страховика з одного стану в інший, що супроводжується зміною його кількісних та якісних характеристик. Це довгострокова категорія, тому і показники, що характеризують ефективний розвиток, повинні визначатись через методи стратегічного аналізу. Ефективний розвиток страхової компанії передбачає зростання її фінансового результату та ринкової вартості за умови забезпечення фінансової стійкості та платоспроможності.

5. ПАТ «СК «Скайд» є однією з перших страхових організацій України. Страхова компанія надає широкий спектр послуг у сфері обов'язкового та добровільного страхування. Однак у досліджуваному періоді спостерігалось зниження обсягу страхових платежів з видів обов'язкового та добровільного страхування. Позитивно оцінено зростання валюти балансу. В структурі пасивів найбільша питома вага припадає на власний капітал (86,7%), що свідчить про значну фінансову стійкість страховика.

6. В цілому загальна оцінка фінансового стану страховика за тестами раннього попередження може бути визначена як задовільна, що свідчить про відсутність серйозних проблем у страховій компанії і про те, що фінансові показники знаходяться на середньому рівні.

7. При проведенні аналізу пасиву балансу було визначено, що на 86,7% діяльність страхової компанії фінансується за рахунок власного капіталу. Необхідно зазначити, що це забезпечує досить високу фінансову стійкість, що є важливим для страхувальників оскільки свідчить про її надійність. Однак при цьому її страхові резерви недостатньо залучаються для фінансування діяльності страхової компанії, які на відміну від власного капіталу і банківських кредитів є безкоштовним джерелом фінансових ресурсів. Чисті страхові резерви складають лише 7,9% в структурі пасивів, що пов'язано зі значною часткою перестраховиків в страхових резервах.

8. У досліджуваному періоді спостерігається висока залежність страхової компанії від перестраховиків. Висока частка прав вимог до перестраховиків у структурі страхових резервів свідчить, що страхова компанія намагається максимально передати ризик і залишити менший обсяг страхових резервів, якими необхідно управляти з позицій їх можливого інвестування. Це сприяє зниженню ризику, однак в той же час спричиняє зниження обсягу фінансових ресурсів, що можуть приносити дохід шляхом їх ефективного інвестування в дозволені законодавством активи.

9. У зарубіжній та вітчизняній практиці існують майновий (витратний), дохідний, ринковий підходи до оцінки вартості страхової компанії. З проведених розрахунків найнижча вартість страховика спостерігається за методом розрахунку чистих активів і складає 70481 тис.грн., а найвища — за методом дисконтування грошових потоків, де за брутто-підходом вартість склала 160957 тис.грн. За методом галузевих коефіцієнтів вартість аналізованої страхової компанії складає 95115 тис.грн.

10. Рівень ефективності фінансово-господарської діяльності страхової компанії значною мірою визначається цілеспрямованим формуванням її капіталу. Оптимізація структури капіталу передбачає досягнення такого співвідношення між власним і залученим капіталом, за якого забезпечується оптимальне поєднання рентабельності власного капіталу та фінансової стійкості страховика. За критерієм мінімізації вартості капіталу та максимізації рівня фінансової рентабельності оптимальною є структура капіталу, за якої діяльність страхової компанії фінансується за рахунок власного капіталу без залучення кредитів. Проте основним критерієм оптимізації структури капіталу страхової компанії є критерій мінімізації рівня фінансових ризиків, за яким оборотні активи поділяються на ті, що забезпечують покриття страхових резервів, розмір і категорії яких встановлюються законодавчо, та активи, що забезпечують операційну діяльність.

11. Важливим джерелом фінансових ресурсів для страхової компанії є страхові резерви. З метою більш ефективного використання коштів страхових резервів і зменшення залежності від перестраховиків запропоновано знизити обсяг прав вимоги до перестраховиків до 20% в структурі страхових резервів проти 50% у 2010 році, на депозитні вклади інвестувати 50%, розмістити 5% страхових резервів на поточні рахунки банків, 20% — в акції, 5% — в облігації. Шляхом розміщення 27900,6 тис.грн страхових резервів заплановано отримання страховою компанією інвестиційного доходу в обсязі 4137,15 тис.грн, процент доходу на вкладений капітал складе 14,83%.

12. Розроблені планові показники балансу та звіту про фінансові результати свідчать про ефективний розвиток страхової компанії, оскільки у прогностичному періоді спостерігається зростання чистого прибутку, показників рентабельності та ринкової вартості страхової компанії і при цьому забезпечується досить високий рівень фінансової стійкості та платоспроможності, що має важливе значення для страхової компанії з огляду на тягар соціальної відповідальності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Александрова М.М. Страхування: Навчально-методичний посібник. — К.: ЦУЛ, 2002. — 208с.
2. Андрійчук В.Г. Ефективність діяльності аграрних підприємств: теорія, методика, аналіз. / Київ. нац. екон. ун-т. — К., 2005. — 290 с.: іл., табл.
3. Аранчій В.І., Чумак В.Д., Смолянська О.Ю., Черненко Л.В. Фінансова діяльність підприємств: Навчальний посібник. — К.: ВД «Професіонал», 2004. — 240 с.
4. Страхування: Підручник / За ред. В.Д. Базилевича, — К.: Знання, 2008. — 1019 с.
5. Бігдаш В.Д. Методичні аспекти фінансового бізнес-планування діяльності вітчизняної страхової компанії // Вісник Хмельницького національного університету. — 2009.-№3,Т.1
6. Бігдаш В.Д. Страхування : [Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / Міжрегіон. акад. упр. персоналом. — К., 2006. — 444 с.: іл., табл.
7. Бігдаш В.Д. Формування принципів засад управління страховою організацією// Стан і проблеми трансформації фінансів та економіки регіонів у перехідний період. - Хмельницький, 2004. — с. 17-21
8. Білик М. Д., Павловська О. В., Притуляк Н. М., Невмержицька Н. Ю. Фінансовий аналіз: Навч. посіб. — К.: КНЕУ, 2005. — 592 с.
9. Бланк І.А. Основы финансового менеджмента Т-1-К.: Ника-Центр,1999 — 592с.
10. Бланк І.О. Фінансовий менеджмент: Навчальний посібник, — К.: Ельга, 2008,— 724 с.
11. Борисов А.Б. Большой экономический словарь. — М.: Книжный мир, 2000. — 895с.
12. Бухалков М. И. Внутрифирменное планирование. — 2-е изд., испр. и доп. — М.: ИНФРА-М, 2001. — 400 с.
13. Баранова В.Г. Фінансовий механізм функціонування страхової системи — Одеса: Видавництво «ВМВ»,2009.-380 с.
14. Ванхорн Д.С, Вахович Д.М. Основы финансового менеджмента, 12-е издание: пер. с англ. — М.: ООО «И.Д.Вильямс», 2008. — 1232 с.:ил. — Парал. Тит.англ
15. Василенко В.А. Организационно-циклическая и структурно-функциональная модели развития организации // Культура народов Причерноморья. — 2004. — N56, Т.1. — С. 100-107
16. Васильчук І.В. Збалансування інтересів зацікавлених осіб як концепція ціннісно орієнтованого управління підприємством // Таврійський науковий вісник. — 2009. — Вип. 63, ч.2
17. Воблій К.Г. Основы экономики страхования. — М.: Анкил, 1993.
18. Гаманкова О.О. Фінанси страхових організацій: Навч. посіб. — КНЕУ, 2007. — 328с.
19. Говорушко Т.А. Страхові послуги. Підручник. — К.: Центр учбової літератури, 2011 — 376 с.
20. Горбач Л.М. Страхова справа: Навч. посібник.-2-ге вид., виправлене. — К.: Кондор,2003. — 252с.
21. Господарський кодекс України: чинне законодавство зі змінами та допов. станом на 17 жовтня 2011 р.: — К.: Паливода А.В., 2011. — 212 с.

22. Дибенко В.Ю. Оптимизация структуры капитала и ее влияние на рыночную стоимость страховой организации// Аудит и финансовый анализ.-2009.-№3
23. Долгошея Н.О. Страхування в запитаннях і відповідях: Навч.посіб. — К.: Центр учбової літератури, 2010.-318с.
24. Дроздов Н.Д. Основы системного анализа: Учеб. пособие. — Тверь: Твер. гос. ун-т, 2002. — 90с.
25. Економіка підприємства: Підручник / За ред.. А.В.Шегди. — К.: Знання, 2006. — 614 с.
26. Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т.3 / Редкол.:...С.В. Мочерний (відп. ред) та ін. — К.: Видавничий центр «Академія», 2002. — 952 с.
27. Економічний словник : Тлумачно-термінологічний: [більш 2300 термінів] / В.А.Коноплицький, Г.І.Філіна. — К.: КНТ, 2007. — 577 с.: табл.
28. Жариков О.Н., Королевская В.И., Хохлов С.Н. Системный подход к управлению: Учеб. пособие для вузов / Под ред.. В.А.Персианова. — М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2001. — 62 с.
29. За ред. проф. Г.Г.Кірейцева Фінансовий менеджмент: Навчальний посібник. Видання третє, перероблене і доповнене. — Київ: «Центр навчальної літератури», 2004. — 531с.
30. Закон України «Про акціонерні товариства» від 17 вересня 2008 року N 514-VI // www.rada.gov.ua
31. Закон України «Про страхування» від 7 березня 1996 р. № 85/96-ВР // www.rada.gov.ua
32. Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» від 12 липня 2001 року N 2664-III // www.rada.gov.ua
33. Запасна Л.С. Економічна сутність розвитку підприємства // Культура народів Причорномор'я. — 2006. — №96. — С. 33-37
34. Ізмайлова К.В. Фінансовий аналіз: Навч. посіб. — 2-ге вид., стереотип. — К.: МАУП, 2001. — 152с.: іл.. — Бібліогр.: с.142-144.
35. Каленюк І. С., Холяк Н. І., Сутність і показники ефективності проекту// Науковий вісник ЧДІЕУ. — 2009. — № 3
36. Козьменко О.В. Страхувальний ринок України у контексті сталого розвитку: монографія. — Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2008. — 350 с.
37. Конєва Т.А. Політика фінансування та фінансова політика підприємства: співвідношення понять// Наукові праці. — 2010. — Том 126. Випуск 113
38. Королькова І., Королькова О. Щодо управління вартістю підприємства на основі збалансованої системи показників// Економіст. — 2010. — №9
39. Коршунова Е.Д. Моделирование процесса адаптивного управления организационным развитием предприятия инвестиционно-промышленной сферы // Менеджмент в России и за рубежом. — 2004. — № 2. — С. 34–39.
40. Крамаренко Г.О., Чорна О.Є. Фінансовий менеджмент. 2-ге вид.: Підручник. — Київ: Центр учбової літератури, 2009. — 520 с.
41. Кузнецов Б.Т. Финансовый менеджмент: Учебное пособие для студентов вузов. — М.:ЮНИТИ-ДАНА, 2005. — 415с.
42. Кукушкіна О.М. Сутність поняття «стратегія розвитку підприємства»// Науковий вісник. — Львів, 2005. — Вип. 15.2. — с. 220—227.
43. Кулінич Т.В., Юсків Н. Сучасні підходи до оптимізації структури капіталу підприємств регіону// 36. наук. праць Проблеми раціонального використання соціально-економічного та природно-ресурсного потенціалу регіону. — 2009. — №1. — с. 97-108.
44. Мельник Л.Г. Фундаментальные основы развития. Сумы: ИТД . Университетская книга., 2003. — 288 с.
45. Мельник С.Г. Теоретико-методологічні аспекти організаційного розвитку вітчизняних підприємств// Вісник Хмельницького національного університету 2009, № 6, Т. 2

46. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 7 «Звіт про рух грошових коштів» від 1 січня 1994 р.
47. Мікроекономічні ринкові системи : Метрологічні проблеми аналізу ефективності функціонування. / Башнянин Г.І., Копич І.М., Чупик І.О.; [Ред. О.В.Капельюшна] — Л.: [ЛКА], 2001. — 182, [1] с.: іл., табл.
48. Нагайчук Н.Г. Оцінка вартості капіталу страховика// Економіка і регіон №1(20) — 2009-ПолтНТУ
49. Нагайчук Н.Г. Оцінка вартості страхового бізнесу// Фінанси України. — 2008. — № 3. — С.111-116
50. Нагайчук Н.Г. Теоретичні підходи до визначення змісту поняття «фінанси страхових організацій»// Інвестиції: практика та досвід. — 2010.-№11. — с. 32—35. — (Загальні питання економіки)
51. Нагайчук Н.Г. Управління капіталом страхової компанії // Фінанси України. — 2008. — № 11. — С.106-116
52. Опарін В. М. Фінанси (Загальна теорія): Навч. посібник. — 2-ге вид., доп. і перероб. — К.: КНЕУ, 2002. — 240 с.
53. Охріменко О.О. Страховий захист: маркетинг, менеджмент, економіка безпеки (туристське підприємство): Навчальний посібник. — К.: Міжнародна агенція «BeeZone», 2005. — 416 с. — (Серія «Бібліотека страхування»)
54. Піратовський Г.Л. Страховий бізнес: управління розвитком. / Київ. нац. торг.-екон. ун-т. — К., 2006. — 253 с.: іл., табл.
55. Плеса В.Й. Управління фінансовою стійкістю страховика // Фінанси України. — 2001. — № 9. — С.136-142
56. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 «Баланс» Затверджено Наказом Мініну України № 87 від 31.03.99 р.// www.ligazakon.ua
57. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 4 «Звіт про рух грошових коштів» Затверджено Наказом Мініну України № 87 від 31.03.99 р.// www.ligazakon.ua
58. Правила формування, обліку та розміщення страхових резервів за видами страхування іншими, ніж страхування життя, затверджені Розпорядженням Держфінпослуг від 17.12.2004 № 3104 (зі змінами і доповненнями)
59. Равенсва О.В. Управління розвитком підприємства: методологія, механізми, моделі: Монографія. — Х.: ВД «ІНЖЕК», 2006. — 496 с.
60. Редченко К.І. Вплив теорії зацікавлених сторін на управлінський облік// Журнал «Економіка Промисловості». — 2008. — №43
61. Ротова Т.А. Страхування: Навч.посіб. — 2-ге вид. переробл. та допов. — К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2006. — 400 с.
62. Романенко О.Р. Фінанси: Підручник. — К.: Центр навчальної літератури, 2006. — 312с.
63. Соболев Р.Г. Методологія управління фінансовою стійкістю страховика/ Теорія та практика державного управління. — 2010. — вип.2(29)
64. Стратегія розвитку підприємства в умовах кризи / В.С.Пономаренко, О.М.Трийд, М.О.Кизим. — Х.: ВД «ІНЖЕК», 2003. — 323 с.: іл., табл.
65. Страхование : Учеб. пособие. / Ю.А.Сплетухов, Е.Ф.Дюжиков. — М.: ИН-ФРА-М, 2004. — 310, [1] с.: ил., табл. — (Высшее образование).
66. Страхование: Учебник/ Под ред.. Т.А.Федоровой.-2-е изд., перераб. и доп. — М.: Экономика, 2004.-875 с.
67. Страхування : [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / Ярослав Шумелда. — Вид. 2-е, розширене. — К.: Міжнар. агенція «БІЗОН», 2007. — 377 с.: іл., табл. — (Серія «Бібліотека страхування»).
68. Страхування: Підручник/ Керівник авт. кол. наук ред. С. С. Осадєць, д-р, екон. наук, проф. — К.: КНЕУ, 2006. — 528 с.

69. Страхування: теорія та практика. : Навч.-метод. посіб. / Внукова Н.М., Ус-
паленко В.І., Временко Л.В. — Х.: Бурун Кн., 2007. — 371, [4] с.: іл., табл.
70. Супрун Н. В. Управління капіталом страхових компаній // Економіка: про-
блеми теорії та практики. — Д., 2009. — Вип.250, т.9. — С.2259–2268.
71. Сурмин Ю.П. Теория систем и системный анализ: Учеб. пособие. — К.:
МАУП, 2003. — 368 с.: Библиогр. в конце глав.
72. Сурмин, Юрий Петрович. Теория систем и системный анализ : Учеб. посо-
бие. / Межрегион. акад. упр. персоналом. — К., 2003. — 363, [1] с.: ил., табл.
73. Сушко Р.В., Ретинський А.А. Оцінка результатів діяльності страхових ком-
паній// Фінанси України. — 2002. — № 6. — С.127-132
74. Теория и практика страхования. Учебное пособие — М.: Анкил, 2003 —
с. 704
75. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: Навч. по-
сібник. — К.: КНЕУ, 2003. — 554 с.
76. Ткаченко Н.В. Державне регулювання платоспроможності страхових ком-
паній//Вісник Хмельницького національного університету. — 2010. — № 2, Т.2
77. Ткаченко Н.В. Забезпечення фінансової стійкості страхових компаній: тео-
рія, методологія та практика: монографія / Н. В. Ткаченко; Нац. банк України, Ун-т
банків. справи. — Черкаси: «Черкаський ЦНТЕІ», 2009. — 570 с.
78. Ткаченко Н.В. Страхування. Навчальний посібник. — К.: Ліра-К, 2007. —
376с.
79. Толстенко О.Ю. Система страхування автомобільного транспорту в Украї-
ні: монографія — Тернопіль: Підручники і посібники, 2011. — 208 с.
80. Турило А.М. Оцінка вартості підприємств в системі фінансово-економічної
стратегії його розвитку // Фінанси України. — 2009. — № 5. — С.95-100
81. Управление развитием предприятия / Н.В.Афанасьев, В.Д.Рогожин, В.И.Ру-
дыка. — Х.: ИД «ИНЖЭК», 2003. — 179 с.: ил., табл.
82. Управление страховым бизнесом: учеб. пособие / А.П. Архипов. — М.: Ма-
гистр, 2009.-317с.
83. Управління фінансовою діяльністю суб'єктів підприємництва: Навчальний
посібник / За редакцією д-ра економ. наук, проф. Кочеткова В.М. — К.: МУФ, 2009.
— 556 с.
84. Финансовый менеджмент: Учебное пособие/ Под ред. проф.Е.И.Шохина.-
М.:ИД ФБК-ПРЕСС,2004.-408с.
85. Финансовый менеджмент: теория и практика: учебник / под редакцией
Е.С.Стояновой. — 5-е изд., перераб. и доп. — М.:изд-во«Перспектива»,2003. —
656 с.
86. Финансы организаций (предприятий): учебник для студентов вузов, обуча-
ющихся по экономическим специальностям, специальности 080105 «Финансы и
кредит» / [Н.В. Колчина и др.]; под ред. Н.В. Колчиной. — 4-е изд., перераб. и доп.
— М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2007. — 383 с.
87. Філімонов О. С. Фінанси підприємств: Навч. посіб. — 2-ге вид., пере-
робл. і допов. — К.: МАУП, 2004. — 328 с.: іл. — Бібліогр.:с. 318–321.
88. Фінанси підприємств: Підручник / Керівник авт. кол. і наук. ред. проф.
А. М. Поддєрьогін. 3-тє вид., перероб. та доп. — К.: КНЕУ, 2001. — 460 с., іл.
89. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання. Навч. посіб. (друге видан-
ня, перероблене і доповнене) / Л.О.Омелянович, О.З.Чайковська, Г.Є.Долматова,
О.В.Іванова, А.Ф.Кононенко, І.І.Канєєва, О.В.Гладкова, Г.М.Алексан дрова — До-
нецьк.: ДонНУЕТ, .2008. — 281 с.
90. Фінансова стратегія підприємства : монографія / І.О. Бланк, Г.В. Ситник,
О.В. Корольова-Казанська, І.Г. Ганечко; за заг. наук, ред. І.О. Бланка. — К.: Київ.
нац. торг.-екон. ун-т, 2009. — 147 с.

91. Фінансове планування і прогнозування : навч. посіб. для самост. вивч. дисципліни студ. заоч. форми навч. / Біла О. Г., Мединська Т. В., Юсипович О. І.; УКООПСПІЛКА, Львів. комерц. акад. — Львів: Вид-во Львів. комерц. акад., 2009. — 155 с.: табл.
92. Фінансовий менеджмент: Підручник / Кер. кол. авт. і наук. рд. проф. А. М. Поддергін. — К.: КНЕУ, 2005. — 536 с.
93. Хавтур О. В. Оптимізація структури капіталу страхових компаній // Економічні проблеми розвитку будівництва в Україні. — Тернопіль: Екон. думка, 2001. — С.59–63.
94. Хміль Ф.І. Основи менеджменту : [підручник] / Ф.І. Хміль. — К. : Академ-видав, 2003. — 608 с.
95. Шевчук О. В., Фастунов В.О. Управління фінансовими ресурсами страхових компаній //Економічний вісник Донбасу.-2010.- № 2(20)
96. Шеремет О.О. Фінансовий аналіз: Навчальний посібник. — К., 2005. — 196 с.
97. Шубравська О. В. Сталий економічний розвиток: поняття і напрямки дослідження //Економіка України. –2005. — №1. — С. 36–42.
98. Щербаков В.А. Страхование : учебное пособие / В.А.Щербаков, Е.В.Костяева.- М.: КНОРУС, 2007. — 312 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

ФОРМА № 1

		Код за	ДКУД	1801001
		КОДИ		
		Дата (число, місяць, рік)		
		16.02.2009		
Підприємство	ВАТ «Страхова	за ЄДРПОУ	16295210	
	компанія «Скайд»	за КОАТУУ	80 385	
Територія	КИЇВ			
	[10] ПРИВАТНА			
Форма власності	ВЛАСНІСТЬ	за КФВ	10	
Орган державно-го управління	-	за СПОДУ	-	
Галузь	Страховання	за ЗКГНГ	-	
Вид економічної діяльності	Інші види страхування	за КВЕД	66.03.0	
Одиниця виміру: тис.грн.		Контрольна сума		

Б А Л А Н С за 2008 рік

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:			
залишкова вартість	010	1,3	0,3
первісна вартість	011	11,5	1,5
накопичена амортизація	012	10,2	1,2
Незавершене будівництво	020	0	0
Основні засоби:			
залишкова вартість	030	502,7	1007,6
первісна вартість	031	834,4	1288,6
знос	032	331,7	281,0
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	040	0	0
інші фінансові інвестиції	045	48701,8	66283,5
Довгострокова дебіторська заборгованість	050	11,2	0
Відстрочені податкові активи	060	0	0
Гудвіл	065	0	0
Інші необоротні активи	070	0	0
Усього за розділом I	080	49217,0	67291,4

II. Оборотні активи			
Запаси:			
виробничі запаси	100	27,8	2,6
тварини на вирощуванні та відгодівлі	110	0	0
незавершене виробництво	120	0	0
готова продукція	130	0	0
товари	140	0	0
Векселі одержані	150	0	0
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:			
чиста реалізаційна вартість	160	5707,6	23858,0
первісна вартість	161	5812,9	23963,3
резерв сумнівних боргів	162	105,3	105,3
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
з бюджетом	170	0,4	4,3
за виданими авансами	180	92,2	92,2
з нарахованих доходів	190	11,5	0,5
із внутрішніх розрахунків	200	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	210	353,2	6055,6
Поточні фінансові інвестиції	220	0	0
Грошові кошти та їх еквіваленти:			
в національній валюті	230	18426,2	5977,8
в іноземній валюті	240	1,4	1,4
Інші оборотні активи	250	0	0
Усього за розділом II	260	24620,3	35992,4
III. Витрати майбутніх періодів	270	0	0
Баланс	280	73837,3	103283,8

Пасив	Код рядка	На початок звітного пе- ріоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Статутний капітал	300	50000,0	50000,0
Пайовий капітал	310	0	0
Додатковий вкладений капітал	320	0	0
Інший додатковий капітал	330	24,1	24,1
Резервний капітал	340	242,8	242,8
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350	12708,4	27729,0
Неоплачений капітал	360	0	0
Вилучений капітал	370	0	0
Усього за розділом I	380	62975,3	77995,9

Пасив	Код рядка	На початок звітнього пе- ріоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
II. Забезпечення наступних витрат і платежів			
Забезпечення виплат персоналу	400	0	0
Інші забезпечення	410	-	-
Страхові резерви	415	25907,9	44906,2
Частка перестраховиків у страхових резервах	416	21625,0	31919,8
Цільове фінансування	420	0	-
Усього за розділом II	430	4282,9	12986,4
III. Довгострокові зобов'язання			
Довгострокові кредити банків	440	0	0
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	450	0	0
Відстрочені податкові зобов'язання	460	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	470	275,0	182,5
Усього за розділом III	480	275,0	182,5
IV. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	500	1000,0	1050,0
Поточна заборгованість за довгостроковими зо- бов'язаннями	510	0	0
Векселі видані	520	0	0
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530	49,3	11,8
Поточні зобов'язання за розрахунками:			
з одержаних авансів	540	7,5	13,6
з бюджетом	550	134,5	61,9
з позабюджетних платежів	560	0	0
зі страхування	570	1,9	0
з оплати праці	580	6,1	0
з учасниками	590	2,9	1,7
із внутрішніх розрахунків	600	0	0
Інші поточні зобов'язання	610	5101,9	10980,0
Усього за розділом IV	620	6304,1	12119,0
V. Доходи майбутніх періодів	630	0	0
Баланс	640	73837,3	103283,8

ФОРМА № 1

		Код за	ДКУД	1801001
		КОДИ		
		Дата (число, місяць, рік)		
		18.02.2010		
Підприємство	ВAT «Страхова компанія «Скайд»	за ЄДРПОУ		16295210
		за КОАТУУ		80 385
Територія	КИЇВ			
Форма власності	[10] ПРИВАТНА ВЛАСНІСТЬ	за КФВ		10
Орган державного управління	-	за СПОДУ		-
Галузь	Страхування	за ЗКГНГ		-
Вид економічної діяльності	Інші види страхування	за КВЕД		66.03.0
Одиниця виміру: тис.грн.		Контрольна сума		

Б А Л А Н С
за 2009 рік

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:			
залишкова вартість	010	0	93,0
первісна вартість	011	1,0	94,0
накопичена амортизація	012	1,0	1,0
Незавершене будівництво	020	0	0
Основні засоби:			
залишкова вартість	030	1008,0	580,0
первісна вартість	031	1289,0	1072,0
знос	032	281,0	492,0
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	040	0	-
інші фінансові інвестиції	045	66283,0	31985,0
Довгострокова дебіторська заборгованість	050	0	0
Відстрочені податкові активи	060	0	0
Гудвіл	065	0	0
Інші необоротні активи	070	0	0
Усього за розділом I	080	67291,0	32658,0

Актив	Код рядка	На початок звіт- ного періоду	На кінець звіт- ного періоду
1	2	3	4
II. Оборотні активи			
Запаси:			
виробничі запаси	100	3,0	3,0
тварини на вирощуванні та відгодівлі	110	0	0
незавершене виробництво	120	0	0
готова продукція	130	0	0
товари	140	0	0
Векселі одержані	150	0	0
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, по- слуги:			
чиста реалізаційна вартість	160	23858,0	22796,0
первісна вартість	161	23963,0	22796,0
резерв сумнівних боргів	162	105,0	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
з бюджетом	170	4,0	0
за виданими авансами	180	92,0	0
з нарахованих доходів	190	0	0
із внутрішніх розрахунків	200	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	210	6056,0	8353,0
Поточні фінансові інвестиції	220	0	0
Грошові кошти та їх еквіваленти:			
в національній валюті	230	5978,0	8030,0
в іноземній валюті	240	1,0	1,0
Інші оборотні активи	250	0	0
Усього за розділом II	260	35992,0	39183,0
III. Витрати майбутніх періодів	270	0	0
Баланс	280	103283,0	71841,0

Пасив	Код рядка	На початок звіт- ного періоду	На кінець звіт- ного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Статутний капітал	300	50000,0	50000,0
Пайовий капітал	310	0	0
Додатковий вкладений капітал	320	0	0
Інший додатковий капітал	330	24,0	0

Пасив	Код рядка	На початок звіт- ного періоду	На кінець звіт- ного періоду
1	2	3	4
Резервний капітал	340	243,0	243,0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350	27729,0	11674,0
Неоплачений капітал	360	0	0
Вилучений капітал	370	0	0
Усього за розділом I	380	77996,0	61917,0
II. Забезпечення наступних витрат і платежів			
Забезпечення виплат персоналу	400	0	0
Інші забезпечення	410	-	-
Страхові резерви	415	44906,0	33655,0
Частка перестраховиків у страхових резервах	416	31920,0	32793,0
Цільове фінансування	420	0	-
Усього за розділом II	430	12986,0	862,0
III. Довгострокові зобов'язання			
Довгострокові кредити банків	440	0	0
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	450	0	0
Відстрочені податкові зобов'язання	460	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	470	182,0	25,0
Усього за розділом III	480	182,0	25,0
IV. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	500	1050,0	840,0
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	510	0	0
Векселі видані	520	0	0
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530	12,0	16,0
Поточні зобов'язання за розрахунками:			
з одержаних авансів	540	14,0	15,0
з бюджетом	550	62,0	98,0
з позабюджетних платежів	560	0	0
зі страхування	570	0	0
з оплати праці	580	0	0
з учасниками	590	1,0	0
із внутрішніх розрахунків	600	0	0
Інші поточні зобов'язання	610	10980,0	8068,0
Усього за розділом IV	620	12119,0	9037,0
V. Доходи майбутніх періодів	630	0	0
Баланс	640	103283,0	71841,0

ФОРМА № 1

Код за ДКУД 1801001

			КОДИ
Дата (число, місяць, рік)			16.02.2011
Підприємство	ПАТ «Страхова компанія «Скайд»	за ЄДРПОУ	16295210
Територія	КИЇВ	за КОАТУУ	80 385
Форма власності	[10] ПРИВАТНА ВЛАСНІСТЬ	за КФВ	10
Орган державного управління	-	за СПОДУ	-
Галузь	Страхування	за ЗКГНГ	-
Вид економічної діяльності	Інші види страхування	за КВЕД	66.03.0
Одиниця виміру: тис. грн.		Контрольна сума	

Б А Л А Н С
за 2010 рік

Актив	Код рядка	На початок звіт- ного періоду	На кінець зві- тного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:			
залишкова вартість	010	93,0	74,0
первісна вартість	011	94,0	94,0
накопичена амортизація	012	1,0	20,0
Незавершене будівництво	020	0	0
Основні засоби:			
залишкова вартість	030	580,0	329,0
первісна вартість	031	1072,0	736,0
знос	032	492,0	407,0
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	040	-	-
інші фінансові інвестиції	045	31985,0	64740,0
Довгострокова дебіторська заборгованість	050	0	0
Відстрочені податкові активи	060	0	0
Гудвіл	065	0	0
Інші необоротні активи	070	0	0
Усього за розділом I	080	32658,0	65143,0

Актив	Код рядка	На початок звіт- ного періоду	На кінець звіт- ного періоду
1	2	3	4
II. Оборотні активи			
Запаси:			
виробничі запаси	100	3,0	3,0
тварини на вирощуванні та відгодівлі	110	0	0
незавершене виробництво	120	0	0
готова продукція	130	0	0
товари	140	0	0
Векселі одержані	150	0	0
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:			
чиста реалізаційна вартість	160	22796,0	6011,0
первісна вартість	161	22796,0	6011,0
резерв сумнівних боргів	162	0	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
з бюджетом	170	0	0
за виданими авансами	180	0	0
з нарахованих доходів	190	0	0
із внутрішніх розрахунків	200	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	210	8353,0	3166,0
Поточні фінансові інвестиції	220	0	0
Грошові кошти та їх еквіваленти:			
в національній валюті	230	8030,0	6960,0
в іноземній валюті	240	1,0	1,0
Інші оборотні активи	250	0	0
Усього за розділом II	260	39183,0	16141,0
III. Витрати майбутніх періодів	270	0	0
Баланс	280	71841,0	81284,0

Пасив	Код рядка	На початок звіт- ного періоду	На кінець звіт- ного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Статутний капітал	300	50000,0	60000,0
Пайовий капітал	310	0	0
Додатковий вкладений капітал	320	0	0
Інший додатковий капітал	330	0	0
Резервний капітал	340	243,0	243,0

Актив	Код рядка	На початок звіт- ного періоду	На кінець зві- тного періоду
1	2	3	4
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350	11674,0	10238,0
Неоплачений капітал	360	0	0
Вилучений капітал	370	0	0
Усього за розділом I	380	61917,0	70481,0
II. Забезпечення наступних витрат і платежів			
Забезпечення виплат персоналу	400	0	0
Інші забезпечення	410	-	-
Страхові резерви	415	33655,0	28616,0
Частка перестраховиків у страхових резервах	416	32793,0	22194,0
Цільове фінансування	420	0	-
Усього за розділом II	430	862,0	6422,0
III. Довгострокові зобов'язання			
Довгострокові кредити банків	440	0	0
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	450	0	0
Відстрочені податкові зобов'язання	460	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	470	25,0	0
Усього за розділом III	480	25,0	0
IV. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	500	840,0	290,0
Поточна заборгованість за довгостроковими зо- бов'язаннями	510	0	0
Векселі видані	520	0	0
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530	16,0	53,0
Поточні зобов'язання за розрахунками:			
з одержаних авансів	540	15,0	17,0
з бюджетом	550	98,0	61,0
з позабюджетних платежів	560	0	0
зі страхування	570	0	0
з оплати праці	580	0	0
з учасниками	590	0	0
із внутрішніх розрахунків	600	0	0
Інші поточні зобов'язання	610	8068,0	3960,0
Усього за розділом IV	620	9037,0	4381,0
V. Доходи майбутніх періодів	630	0	0
Баланс	640	71841,0	81284,0

Додаток Д

		Дата (число, місяць, рік)	КОДИ
			6.02.2009
Підприємство	ВАТ «Страхова компа-	за ЄДРПОУ	16295210
Територія	нія «Скайд»	за КОАТУУ	80 385
Орган державного управління	КИЇВ	за СПОДУ	-
Галузь	-	за ЗКГНГ	-
Вид економічної діяльності	Страховання	за КВЕД	66.03.0
Одиниця виміру: тис.грн.	Інші види страхування		Контрольна сума

ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ
за 2008 рік

ФОРМА № 2

Код за ДКУД

1801003

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
І. Фінансові результати			
Доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	010	22350,5	8360,7
Податок на додану вартість	015	-	-
Акцизний збір	020	-	-
Страхові відшкодування	025	-	-
Інші вирахування з доходу	030	-	-
Чистий доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	035	22350,5	8360,7
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	040	2118,4	1622,6
Валовий:			
прибуток	050	20232,1	6738,1
збиток	055	-	-
Інші операційні доходи	060	1168,0	853,8
Адміністративні витрати	070	2778,1	1784,5
Витрати на збут	080	799,8	470,9
Інші операційні витрати	090	675,8	(-240,8)
Фінансові результати від операційної діяльності:			
прибуток	100	17146,4	5577,3
збиток	105	-	-
Доход від участі в капіталі	110	-	-
Інші фінансові доходи	120	123,1	97,8
Інші доходи	130	55724,4	58760,6

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Фінансові витрати	140	236,4	149,3
Втрати від участі в капіталі	150	-	-
Інші витрати	160	57023,2	59331,1
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування:			
прибуток	170	15734,3	4955,3
збиток	175	-	-
Податок на прибуток від звичайної діяльності	180	713,7	344,1
Фінансові результати від звичайної діяльності:			
прибуток	190	15020,6	4611,2
збиток	195	-	-
Надзвичайні:			
доходи	200	-	-
витрати	205	-	-
Податки з надзвичайного прибутку	210	-	-
Чистий:			
прибуток	220	15020,6	4611,2
збиток	225	-	-
II. Елементи операційних витрат			
Матеріальні затрати	230	98,1	38,1
Витрати на оплату праці	240	1458,4	963,7
Відрахування на соціальні заходи	250	519,3	352,0
Амортизація	260	185,0	102,4
Інші операційні витрати	270	1317,1	799,2
Разом	280	3577,9	2255,4
III. Розрахунок показників прибутковості акцій			
Середньорічна кількість простих акцій	300	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	310	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	320	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	330	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	340	-	-

Керівник

підпис

М.П.

Головний бухгалтер

підпис

Голова Правління-Президент
Стецюк Володимир Михайлович
 прізвище, ім'я, по батькові

Фесенко Юрій Іванович
 прізвище, ім'я, по батькові

Додаток Е

			КОДИ
Дата (число, місяць, рік)			18.02.2010
Підприємство	ВАТ «Страхова компанія «Скайд»	за ЄДРПОУ	16295210
Територія	КИЇВ	за КОАТУУ	80 385
Орган державного управління	-	за СПОДУ	-
Галузь	Страховання	за ЗКГНГ	-
Вид економічної діяльності	Інші види страхування	за КВЕД	66.03.0
Одиниця виміру: тис.грн.	Контрольна сума		

ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ
за 2009 рік

ФОРМА № 2

Код за ДКУД

1801003

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
I. Фінансові результати			
Доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	010	19602,0	22350,0
Податок на додану вартість	015	-	-
Акцизний збір	020	-	-
Страхові відшкодування	025	-	-
Інші вирахування з доходу	030	-	-
Чистий доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	035	19602,0	22350,0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	040	2062,0	2118,0
Валовий:			
прибуток	050	17540,0	20232,0
збиток	055	-	-
Інші операційні доходи	060	8144,0	1168,0
Адміністративні витрати	070	2412,0	2778,0
Витрати на збут	080	911,0	800,0
Інші операційні витрати	090	545,0	676,0
Фінансові результати від операційної діяльності:			
прибуток	100	21816,0	17146,0
збиток	105	-	-
Доход від участі в капіталі	110	-	-
Інші фінансові доходи	120	540,0	123,0

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Інші доходи	130	24,0	55724,0
Фінансові витрати	140	176,0	235,0
Втрати від участі в капіталі	150	-	-
Інші витрати	160	38049,0	57023,0
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування:			
прибуток	170	0	15735,0
збиток	175	15845,0	0
Податок на прибуток від звичайної діяльності	180	210,0	714,0
Фінансові результати від звичайної діяльності:			
прибуток	190	0	15021,0
збиток	195	16055,0	0
Надзвичайні:			
доходи	200	-	-
витрати	205	-	-
Податки з надзвичайного прибутку	210	-	-
Чистий:			
прибуток	220	0	15021,0
збиток	225	16055,0	0
II. Елементи операційних витрат			
Матеріальні затрати	230	11,0	98,0
Витрати на оплату праці	240	825,0	1459,0
Відрахування на соціальні заходи	250	299,0	519,0
Амортизація	260	333,0	185,0
Інші операційні витрати	270	1855,0	1317,0
Разом	280	3323,0	3578,0
III. Розрахунок показників прибутковості акцій			
Середньорічна кількість простих акцій	300	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	310	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	320	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	330	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	340	-	-

Керівник

підпис

М.П.

Головний бухгалтер

підпис

Голова Правління-Президент Стецюк Володимир Михайлович
прізвище, ім'я, по батькові

Фесенко Юрій Іванович
прізвище, ім'я, по батькові

Додаток Ж

Підприємство Територія Орган державного управління Галузь Вид економічної діяльності Одиниця виміру: тис.грн.	ПАТ «Страхова компанія «Скайд»	Дата (число, місяць, рік)	КОДИ
	КИЇВ	за ЄДРПОУ	16.02.2011
	-	за КОАТУУ	16295210
	Страховання	за СПОДУ	80 385
	Інші види страхування	за ЗКГНГ	-
		за КВЕД	-
		Контрольна сума	66.03.0

ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ
за 2010 рік

ФОРМА № 2

Код за ДКУД

1801003

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
I. Фінансові результати			
Доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	010	8145,0	19602,0
Податок на додану вартість	015	-	-
Акцизний збір	020	-	-
Страхові відшкодування	025	-	-
Інші вирахування з доходу	030	-	-
Чистий доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	035	8145,0	19602,0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	040	1891,0	2062,0
Валовий:			
прибуток	050	6254,0	17540,0
збиток	055	0	0
Інші операційні доходи	060	848,0	8144,0
Адміністративні витрати	070	2230,0	2412,0
Витрати на збут	080	2351,0	911,0
Інші операційні витрати	090	21,0	545,0
Фінансові результати від операційної діяльності:			
прибуток	100	2500,0	21816,0
збиток	105	0	0
Доход від участі в капіталі	110	-	-
Інші фінансові доходи	120	97,0	540,0
Інші доходи	130	37535,0	24,0

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Фінансові витрати	140	283,0	176,0
Втрати від участі в капіталі	150	-	-
Інші витрати	160	41050,0	38049,0
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування:			
прибуток	170	0	0
збиток	175	1201,0	15845,0
Податок на прибуток від звичайної діяльності	180	235,0	210,0
Фінансові результати від звичайної діяльності:			
прибуток	190	0	0
збиток	195	1436,0	16055,0
Надзвичайні:			
доходи	200	-	-
витрати	205	-	-
Податки з надзвичайного прибутку	210	-	-
Чистий:			
прибуток	220	0	0
збиток	225	1436,0	16055,0
II. Елементи операційних витрат			
Матеріальні затрати	230	54,0	11,0
Витрати на оплату праці	240	729,0	825,0
Відрахування на соціальні заходи	250	264,0	299,0
Амортизація	260	183,0	333,0
Інші операційні витрати	270	3351,0	1855,0
Разом	280	4581,0	3323,0
III. Розрахунок показників прибутковості акцій			
Середньорічна кількість простих акцій	300	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	310	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	320	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	330	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	340	-	-

Керівник

_____ підпис

М.П.

Головний бухгалтер

_____ підпис

Голова Правління-Президент Стецюк Володимир

Михайлович

прізвище, ім'я, по батькові

Фесенко Юрій Іванович

прізвище, ім'я, по батькові

**Звіт про доходи та витрати страховика
за 2008 рік**

Показники	Код рядка	Усього	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.
1	2	3	4	5	6	7
I. Визначення доходу від реалізації послуг з видів страхування, інших, ніж страхування життя						
Страхові платежі (премії, внески), усього	010	129569,1	23711,6	29130,7	35816,3	40910,5
від філій	011	281,3	88,7	118,0	68,4	6,2
від страхувальників — фізичних осіб	012	2881,1	679,5	617,2	800,9	783,5
від перестраховальників	013	19387,4	4791,9	4337,6	3619,7	6638,2
із них від перестраховальників-нерезидентів	014	0	0	0	0	0
Частки страхових платежів (премії, внесків), належні перестраховикам	020	98666,1	19660,1	24329,6	28843,8	25832,6
у тому числі перестраховикам-нерезидентам	021	0	0	0	0	0
Резерви незароблених премій та залишки страхових платежів з державного обов'язкового страхування на початок звітного періоду	030	X	25860,7	28540,3	32803,2	37894,7
Резерви незароблених премій та залишки страхових платежів з державного обов'язкового страхування на кінець звітного періоду	040	X	28540,3	32803,2	37894,7	44708,0
Частка перестраховиків у резервах незароблених премій на початок звітного періоду	050	X	21625,0	23694,8	27139,4	30986,6
Частка перестраховиків у резервах незароблених премій на кінець звітного періоду	060	X	23694,8	27139,4	30986,6	31919,8
<i>Дохід від реалізації послуг з видів страхування, інших, ніж страхування життя (зароблені страхові платежі), 010-020+030-040-050+060</i>	070	22350,5	3441,7	3982,8	5728,2	9197,8
II. Визначення доходу від реалізації послуг із страхування життя						
Страхові платежі (премії, внески)	080	0	-	0	-	-
Частки страхових платежів (премії, внесків), належні перестраховикам	090	0	-	0	-	-
у тому числі перестраховиками-нерезидентами	091	0	-	0	-	-
<i>Дохід від реалізації послуг зі страхування життя 080-90-140+280</i>	100	0	0	0	0	0

Показники	Код рядка	Усього	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.
1	2	3	4	5	6	7
III. Дохід від надання послуг для інших страховиків та інших послуг (виконання робіт)						
<i>Дохід від надання послуг для інших страховиків</i>	110	0	-	0	-	-
у тому числі суми агентських винагород	111	0	-	0	-	-
із яких ті, що отримуються від страховиків, які здійснюють страхування життя	112	0	-	0	-	-
<i>Дохід від надання послуг (виконання робіт), що безпосередньо пов'язані із видами діяльності, зазначеними у статті 2 Закону України «Про страхування»</i>	120	0	-	0	-	-
IV. Інші операційні доходи, інші та надзвичайні доходи						
<i>Суми, що повертаються із технічних резервів, інших, ніж резерви незароблених премій</i>	130	0	-	0	-	-
<i>Суми, що повертаються з резервів із страхування життя</i>	140	0	-	0	-	-
<i>Суми, що повертаються з резерву належних виплат страхових сум</i>	141	0	-	0	-	-
<i>Суми інвестиційного доходу, одержаного страховиком від розміщення коштів резервів страхування життя, що належить страховику</i>	142	0	-	0	-	-
<i>Частки страхових виплат і відшкодувань, компенсовані перестраховиками</i>	150	1042,2	453,7	75,8	197,3	315,4
<i>із них перестраховиками — нерезидентами</i>	151	0	-	0	-	-
<i>Частки викупних сум, що компенсуються перестраховиками</i>	160	0	-	0	-	-
<i>Суми, що повертаються із централізованих страхових резервних фондів</i>	170	0	-	0	-	-
<i>Суми, що отримуються в результаті реалізації переданого страховальником або іншою особою права вимоги до особи, відповідальної за заподіяні збитки</i>	180	25,2	7,7	0	-	17,5
<i>Суми отриманих комісійних винагород за перестрахування</i>	190	0	-	0	-	-
із яких суми комісійних винагород за перестрахування, компенсовані перестраховиками-нерезидентами	191	0	-	0	-	-
<i>Інші операційні доходи</i>	200	100,6	43,2	21,5	17,2	18,7

Показники	Код рядка	Усього	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.
1	2	3	4	5	6	7
Фінансові доходи	210	123,1	19,8	9,8	29,4	64,1
у тому числі доходи від участі в капіталі	211	0	-	-	-	-
доходи за облігаціями	212	0	-	-	-	-
доходи від депозитів	213	123,0	19,7	9,8	29,4	64,1
дивіденди за акціями	214	0	0	0	0	0
Інші доходи	220	55724,4	18000,6	17000,0	20399,4	324,4
Надзвичайні доходи	230	0	-	-	-	-
V. Страхові виплати і страхові відшкодування та викупні суми						
Страхові виплати та страхові відшкодування	240	2118,4	663,6	262,3	374,9	817,6
у тому числі, що здійснюються за договорами страхування, термін дії яких на дату прийняття рішення про здійснення страхової виплати/страхового відшкодування закінчився	241	365,5	338,1	11,0	2,0	14,4
Виплати викупних сум	250	0	-	-	-	-
VI. Операційні витрати, інші та надзвичайні витрати						
Відрахування у технічні резерви, інші, ніж резерви незароблених премій	260	(-151,0)	18,3	(-88,3)	49,4	(-130,4)
Відрахування у резерв катастроф з обов'язкового страхування цивільної відповідальності за ядерну шкоду	270	0	-	-	-	-
Відрахування у резерви із страхування життя	280	0	-	-	-	-
Відрахування до резерву належних виплат страхових сум	281	0	-	-	-	-
Сума відрахувань у резерв зі страхування життя за рахунок частини інвестиційного доходу, одержаного від розміщення коштів резервів страхування життя	282	0	-	-	-	-
Відрахування у централізовані страхові резервні фонди	290	0	-	-	-	-
Витрати, пов'язані з укладанням та пролонгацією договорів страхування (аквізиторські витрати)	300	182,8	72,8	60,2	49,8	0
у тому числі на агентські винагороди	301	17,8	-	10,2	7,6	-
із яких страховикам-нерезидентам	302	0	-	0	-	-
Витрати, пов'язані з укладанням та пролонгацією договорів перестрахування	310	0	-	0	-	-

Показники	Код рядка	Усього	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.
1	2	3	4	5	6	7
у тому числі на винагороди брокерам	311	0	-	0	-	-
із яких брокерам-нерезидентам	312	0	-	0	-	-
на комісійні винагороди перестраховувальникам	313	0	-	0	-	-
із яких перестраховувальникам-нерезидентам	314	0	-	0	-	-
Витрати, пов'язані з регулюванням страхових випадків (ліквідаційні витрати), які сталися у звітному періоді	320	0	-	0	-	-
у тому числі на оплату судових затрат	321	0	-	0	-	-
на оплату експертних (оцінних) робіт	322	0	-	0	-	-
із яких на оплату послуг аварійних комісарів	323	0	-	0	-	-
на оплату послуг установ асітансу*	324	0	-	0	-	-
із яких на оплату послуг установ асітансу-нерезидентів	325	0	-	0	-	-
Витрати, що здійснюються у зв'язку з регулюванням страхових випадків (ліквідаційні витрати), які сталися в попередніх звітних періодах	330	0	-	0	-	-
у тому числі на оплату судових затрат	331	0	-	0	-	-
на оплату експертних (оцінних) робіт	332	0	-	0	-	-
із яких на оплату послуг аварійних комісарів	333	0	-	0	-	-
на оплату послуг установ асітансу	334	0	-	0	-	-
із яких на оплату послуг установ асітансу-нерезидентів	335	0	-	0	-	-
Інші витрати, що належать до собівартості реалізованих послуг	340	0	-	0	-	-
Інші адміністративні витрати	350	2778,1	592,0	466,7	814,8	904,6
Інші витрати на збут послуг	360	617,0	83,1	247,1	150,8	136,0
у тому числі витрати на рекламу та маркетинг	361	0	-	0	-	-
Інші операційні витрати	370	524,8	23,9	0	433,8	67,1
Фінансові витрати	380	236,4	42,2	59,7	59,7	74,8
у тому числі втрати від участі в капіталі	381	0	-	0	-	-

Показники	Код рядка	Усього	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.
1	2	3	4	5	6	7
проценти за користування кредитами	382	0	-	0	-	-
проценти за облігаціями випущеними	383	0	-	0	-	-
Інші витрати	390	57023,2	18000,4	18487,1	20003,1	532,6
Надзвичайні витрати	400	0	-	0	-	-
VII. Фінансові результати звичайної діяльності та надзвичайних подій (до оподаткування)						
<i>Результат основної діяльності</i>	410	17146,4	2529,2	2955,5	4168,0	7493,7
<i>Результат фінансових операцій</i>	420	(-113,3)	(-22,4)	(-49,9)	(-30,3)	(-10,7)
у тому числі від участі в капіталі	421	0	-	-	-	-
<i>Результат іншої звичайної діяльності</i>	430	(-1298,8)	0,2	(-1487,1)	396,3	(-208,2)
<i>Результат надзвичайних подій</i>	440	0	0	0	0	0
VIII. Податки на прибуток від звичайної діяльності та на прибуток від надзвичайних подій						
<i>Податок на прибуток від звичайної діяльності</i>	450	713,7	51,6	159,0	404,7	98,4
у тому числі на валові доходи від діяльності з видів страхування, інших, ніж страхування життя	451	713,2	51,4	158,9	404,5	98,4
на валові доходи від діяльності із страхування життя	452	0	-	-	-	-
на операції з перестраховиками — нерезидентами	453	0	-	-	-	-
<i>Податки на прибуток від надзвичайних подій</i>	460	0	-	-	-	-
IX. Чистий						
Прибуток	470	15020,6	2455,4	1259,5	4129,3	7176,4
Збиток	480	0	0	0	0	0

Звіт про доходи та витрати страховика
за 2009 рік

Показники	Код рядка	Усього	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.
1	2	3	4	5	6	7
I. Визначення доходу від реалізації послуг з видів страхування, інших, ніж страхування життя						
Страхові платежі (премії, внески), усього	010	94365,2	13096,6	26765,1	23130,9	31372,6
від філій	011	0	0	0	0	0
від страхувальників — фізичних осіб	012	2841,5	610,0	722,8	725,2	783,5
від перестраховальників	013	17152,8	4190,7	4345,1	4205,4	4411,6
із них від перестраховальників-нерезидентів	014	0	0	0	0	0
Частки страхових платежів (премій, внесків), належні перестраховикам	020	86889,0	11226,4	22850,1	25961,6	26850,9
у тому числі перестраховикам-нерезидентам	021	0	0	0	0	0
Резерви незароблених премій та залишки страхових платежів з державного обов'язкового страхування на початок звітного періоду	030	X	44708,0	31391,7	29486,0	27222,4
Резерви незароблених премій та залишки страхових платежів з державного обов'язкового страхування на кінець звітного періоду	040	X	31391,7	29486,0	27222,4	33455,0
Частка перестраховиків у резервах незароблених премій на початок звітного періоду	050	X	31919,8	22856,7	23385,7	26977,9
Частка перестраховиків у резервах незароблених премій на кінець звітного періоду	060	X	22856,7	23385,7	26977,9	32793,0
<i>Дохід від реалізації послуг з видів страхування, інших, ніж страхування життя (зароблені страхові платежі), 010-020+030-040-050+060</i>	070	19602,4	6123,4	6349,7	3025,1	4104,2
II. Визначення доходу від реалізації послуг із страхування життя						
Страхові платежі (премії, внески)	080	0	-	0	-	-
Частки страхових платежів (премій, внесків), належні перестраховикам	090	0	-	0	-	-
у тому числі перестраховиками-нерезидентами	091	0	-	0	-	-
<i>Дохід від реалізації послуг зі страхування життя 080-90-140+280</i>	100	0	0	0	0	0

Показники	Код рядка	Усього	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.
1	2	3	4	5	6	7
III. Дохід від надання послуг для інших страховиків та інших послуг (виконання робіт)						
<i>Дохід від надання послуг для інших страховиків</i>	110	0	-	0	-	-
у тому числі суми агентських винагород	111	0	-	0	-	-
із яких ті, що отримуються від страховиків, які здійснюють страхування життя	112	0	-	0	-	-
<i>Дохід від надання послуг (виконання робіт), що безпосередньо пов'язані із видами діяльності, зазначеними у статті 2 Закону України «Про страхування»</i>	120	0	-	0	-	-
IV. Інші операційні доходи, інші та надзвичайні доходи						
<i>Суми, що повертаються із технічних резервів, інших, ніж резерви незароблених премій</i>	130	0	-	0	-	-
<i>Суми, що повертаються з резервів із страхування життя</i>	140	0	-	0	-	-
<i>Суми, що повертаються з резерву належних виплат страхових сум</i>	141	0	-	0	-	-
<i>Суми інвестиційного доходу, одержаного страховиком від розміщення коштів резервів страхування життя, що належить страховику</i>	142	0	-	0	-	-
<i>Частки страхових виплат і відшкодувань, компенсовані перестраховиками</i>	150	928,1	285,2	131,2	282,2	229,5
<i>із них перестраховиками — нерезидентами</i>	151	0	-	0	-	-
<i>Частки викупних сум, що компенсуються перестраховиками</i>	160	0	-	0	-	-
<i>Суми, що повертаються із централізованих страхових резервних фондів</i>	170	0	-	0	-	-
<i>Суми, що отримуються в результаті реалізації переданого страховальником або іншою особою права вимоги до особи, відповідальної за заподіяні збитки</i>	180	88,7	44,1	0	7,9	36,7
<i>Суми отриманих комісійних винагород за перестрахування</i>	190	0	-	0	-	-
із яких суми комісійних винагород за перестрахування, компенсовані перестраховиками-нерезидентами	191	0	-	0	-	-
Інші операційні доходи	200	7127,4	44,7	30,0	3564,7	3488,0

Показники	Код рядка	Усього	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.
1	2	3	4	5	6	7
Фінансові доходи	210	540,0	72,8	63,2	175,2	228,8
у тому числі доходи від участі в капіталі	211	0	-	-	-	-
доходи за облігаціями	212	0	-	-	-	-
доходи від депозитів	213	539,9	72,8	62,8	175,2	229,1
дивіденди за акціями	214	0	0	0	0	0
Інші доходи	220	24,3	0	0	0	24,3
Надзвичайні доходи	230	0	-	-	-	-
V. Страхові виплати і страхові відшкодування та викупні суми						
Страхові виплати та страхові відшкодування	240	2062,4	585,2	390,8	522,1	564,3
у тому числі, що здійснюються за договорами страхування, термін дії яких на дату прийняття рішення про здійснення страхової виплати/страхового відшкодування закінчився	241	19,0	4,6	8,0	5,6	0,8
Виплати викупних сум	250	0	-	-	-	-
VI. Операційні витрати, інші та надзвичайні витрати						
Відрахування у технічні резерви, інші, ніж резерви незароблених премій	260	1,8	(-165,3)	11,4	249,7	(-94,0)
Відрахування у резерв катастроф з обов'язкового страхування цивільної відповідальності за ядерну шкоду	270	0	-	-	-	-
Відрахування у резерви із страхування життя	280	0	-	-	-	-
Відрахування до резерву належних виплат страхових сум	281	0	-	-	-	-
Сума відрахувань у резерв зі страхування життя за рахунок частини інвестиційного доходу, одержаного від розміщення коштів резервів страхування життя	282	0	-	-	-	-
Відрахування у централізовані страхові резервні фонди	290	0	-	-	-	-
Витрати, пов'язані з укладанням та пролонгацією договорів страхування (аквізиторські витрати)	300	0	0	0	0	0
у тому числі на агентські винагороди	301	0	0	0	0	0
із яких страховикам-нерезидентам	302	0	-	0	-	-
Витрати, пов'язані з укладанням та пролонгацією договорів перестрахування	310	0	-	0	-	-

Показники	Код рядка	Усього	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.
1	2	3	4	5	6	7
у тому числі на винагороди брокерам	311	0	-	0	-	-
із яких брокерам-нерезидентам	312	0	-	0	-	-
на комісійні винагороди перестраховальникам	313	0	-	0	-	-
із яких перестраховальникам-нерезидентам	314	0	-	0	-	-
Витрати, пов'язані з регулюванням страхових випадків (ліквідаційні витрати), які сталися у звітному періоді	320	0	-	0	-	-
у тому числі на оплату судових затрат	321	0	-	0	-	-
на оплату експертних (оцінних) робіт	322	0	-	0	-	-
із яких на оплату послуг аварійних комісарів	323	0	-	0	-	-
на оплату послуг установ асістансу*	324	0	-	0	-	-
із яких на оплату послуг установ асістансу-нерезидентів	325	0	-	0	-	-
Витрати, що здійснюються у зв'язку з регулюванням страхових випадків (ліквідаційні витрати), які сталися в попередніх звітних періодах	330	0	-	0	-	-
у тому числі на оплату судових затрат	331	0	-	0	-	-
на оплату експертних (оцінних) робіт	332	0	-	0	-	-
із яких на оплату послуг аварійних комісарів	333	0	-	0	-	-
на оплату послуг установ асістансу	334	0	-	0	-	-
із яких на оплату послуг установ асістансу-нерезидентів	335	0	-	0	-	-
Інші витрати, що належать до собівартості реалізованих послуг	340	0	-	0	-	-
Інші адміністративні витрати	350	2411,6	648,3	520,3	547,1	695,9
Інші витрати на збут послуг	360	911,3	15,2	39,3	336,3	520,5
у тому числі витрати на рекламу та маркетинг	361	0	-	0	-	-
Інші операційні витрати	370	542,9	118,6	4,0	50,3	370,0
Фінансові витрати	380	176,2	32,2	50,3	48,6	45,1
у тому числі втрати від участі в капіталі	381	0	-	0	-	-

Показники	Код рядка	Усього	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.
1	2	3	4	5	6	7
проценти за користування кредитами	382	0	-	0	-	-
проценти за облігаціями випущеними	383	0	-	0	-	-
Інші витрати	390	38049,8	1364,7	79,1	28476,0	8130,0
Надзвичайні витрати	400	0	-	0	-	-
VII. Фінансові результати звичайної діяльності та надзвичайних подій (до оподаткування)						
<i>Результат основної діяльності</i>	410	21816,6	5295,4	5545,1	5174,4	5801,7
<i>Результат фінансових операцій</i>	420	363,8	40,6	12,9	126,6	183,7
у тому числі від участі в капіталі	421	0	-	-	-	-
<i>Результат іншої звичайної діяльності</i>	430	(-38025,5)	(-1364,7)	(-79,1)	(-28476,0)	(-8105,7)
<i>Результат надзвичайних подій</i>	440	0	0	0	0	0
VIII. Податки на прибуток від звичайної діяльності та на прибуток від надзвичайних подій						
<i>Податок на прибуток від звичайної діяльності</i>	450	209,9	21,6	29,6	54,0	104,7
у тому числі на валові доходи від діяльності з видів страхування, інших, ніж страхування життя	451	91,1	11,4	26,5	11,8	41,4
на валові доходи від діяльності із страхування життя	452	0	-	-	-	-
на операції з перестраховиками — нерезидентами	453	0	-	-	-	-
<i>Податки на прибуток від надзвичайних подій</i>	460	0	-	-	-	-
IX. Чистий						
Прибуток	470	9399,0	3949,7	5449,3	0	0
Збиток	480	(-25454,0)	0	0	(-23229,0)	(-2225,0)

Звіт про доходи та витрати страховика
за 2010 рік

Показники	Код рядка	Усього	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.
1	2	3	4	5	6	7
I. Визначення доходу від реалізації послуг з видів страхування, інших, ніж страхування життя						
Страхові платежі (премії, внески), усього	010	63410,0	10426,3	7496,6	17691,6	27795,5
від філій	011	0	0	0	0	0
від страхувальників — фізичних осіб	012	2500,7	511,9	434,1	815,8	738,9
від перестраховальників	013	8105,4	888,0	3890,1	1302,3	2025,0
із них від перестраховальників-нерезидентів	014	0	0	0	0	0
Частки страхових платежів (премій, внесків), належні перестраховикам	020	49582,1	3260,7	8356,3	11322,3	26642,8
у тому числі перестраховикам-нерезидентам	021	0	0	0	0	0
Резерви незароблених премій та залишки страхових платежів з державного обов'язкового страхування на початок звітного періоду	030	X	33455,0	23466,0	20084,0	20974,0
Резерви незароблених премій та залишки страхових платежів з державного обов'язкового страхування на кінець звітного періоду	040	X	23466,0	20084,0	20974,0	28539,0
Частка перестраховиків у резервах незароблених премій на початок звітного періоду	050	X	32793,0	19171,0	12349,0	10803,0
Частка перестраховиків у резервах незароблених премій на кінець звітного періоду	060	X	19171,0	12349,0	10803,0	22194,0
<i>Дохід від реалізації послуг з видів страхування, інших, ніж страхування життя (зароблені страхові платежі), 010-020+030-040-050+060</i>	070	8144,9	3532,6	(-4299,7)	3933,3	4978,7
II. Визначення доходу від реалізації послуг із страхування життя						
Страхові платежі (премії, внески)	080	0	-	0	-	-
Частки страхових платежів (премій, внесків), належні перестраховикам	090	0	-	0	-	-
у тому числі перестраховиками-нерезидентами	091	0	-	0	-	-
<i>Дохід від реалізації послуг зі страхування життя 080-90-140+280</i>	100	0	0	0	0	0

Показники	Код рядка	Усього	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.
1	2	3	4	5	6	7
III. Дохід від надання послуг для інших страховиків та інших послуг (виконання робіт)						
<i>Дохід від надання послуг для інших страховиків</i>	110	0	-	0	-	-
у тому числі суми агентських винагород	111	0	-	0	-	-
із яких ті, що отримуються від страховиків, які здійснюють страхування життя	112	0	-	0	-	-
<i>Дохід від надання послуг (виконання робіт), що безпосередньо пов'язані із видами діяльності, зазначеними у статті 2 Закону України «Про страхування»</i>	120	0	-	0	-	-
IV. Інші операційні доходи, інші та надзвичайні доходи						
<i>Суми, що повертаються із технічних резервів, інших, ніж резерви незароблених премій</i>	130	0	-	0	-	-
<i>Суми, що повертаються з резервів із страхування життя</i>	140	0	-	0	-	-
<i>Суми, що повертаються з резерву належних виплат страхових сум</i>	141	0	-	0	-	-
<i>Суми інвестиційного доходу, одержаного страховиком від розміщення коштів резервів страхування життя, що належить страховику</i>	142	0	-	0	-	-
<i>Частки страхових виплат і відшкодувань, компенсовані перестраховиками</i>	150	531,2	232,3	180,5	68,9	49,5
<i>із них перестраховиками — нерезидентами</i>	151	0	-	0	-	-
<i>Частки викупних сум, що компенсуються перестраховиками</i>	160	0	-	0	-	-
<i>Суми, що повертаються із централізованих страхових резервних фондів</i>	170	0	-	0	-	-
<i>Суми, що отримуються в результаті реалізації переданого страхувальником або іншою особою права вимоги до особи, відповідальної за заподіяні збитки</i>	180	29,2	5,0	0	24,2	0
<i>Суми отриманих комісійних винагород за перестрахування</i>	190	0	-	0	-	-
<i>із яких суми комісійних винагород за перестрахування, компенсовані перестраховиками-нерезидентами</i>	191	0	-	0	-	-

Показники	Код рядка	Усього	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.
1	2	3	4	5	6	7
Інші операційні доходи	200	287,2	28,9	80,4	13,9	164,0
Фінансові доходи	210	97,0	91,0	1,0	1,0	4,0
у тому числі доходи від участі в капіталі	211	0	-	-	-	-
доходи за облігаціями	212	0	-	-	-	-
доходи від депозитів	213	96,1	90,8	1,0	0	4,3
дивіденди за акціями	214	0	0	0	0	0
Інші доходи	220	37535,2	22631,0	4400,0	5000,0	5504,2
Надзвичайні доходи	230	0	-	-	-	-
V. Страхові виплати і страхові відшкодування та викупні суми						
Страхові виплати та страхові відшкодування	240	1891,3	634,3	363,5	390,5	503,0
у тому числі, що здійснюються за договорами страхування, термін дії яких на дату прийняття рішення про здійснення страхової виплати/страхового відшкодування закінчився	241	195,6	4,7	10,6	4,7	175,6
Виплати викупних сум	250	0	-	-	-	-
VI. Операційні витрати, інші та надзвичайні витрати						
Відрахування у технічні резерви, інші, ніж резерви незароблених премій	260	123,0	94,0	(-62,0)	(-68,0)	159,0
Відрахування у резерв катастроф з обов'язкового страхування цивільної відповідальності за ядерну шкоду	270	0	-	-	-	-
Відрахування у резерви із страхування життя	280	0	-	-	-	-
Відрахування до резерву належних виплат страхових сум	281	0	-	-	-	-
Сума відрахувань у резерв зі страхування життя за рахунок частини інвестиційного доходу, одержаного від розміщення коштів резервів страхування життя	282	0	-	-	-	-
Відрахування у централізовані страхові резервні фонди	290	0	-	-	-	-
Витрати, пов'язані з укладанням та пролонгацією договорів страхування (аквізиційні витрати)	300	0	0	0	0	0
у тому числі на агентські винагороди	301	0	0	0	0	0
із яких страховикам-нерезидентам	302	0	-	0	-	-

Показники	Код рядка	Усього	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.
1	2	3	4	5	6	7
Витрати, пов'язані з укладанням та пролонгацією договорів перестраховування	310	0	-	0	-	-
у тому числі на винагороди брокерам	311	0	-	0	-	-
із яких брокерам-нерезидентам	312	0	-	0	-	-
на комісійні винагороди перестраховувальникам	313	0	-	0	-	-
із яких перестраховувальникам-нерезидентам	314	0	-	0	-	-
Витрати, пов'язані з регулюванням страхових випадків (ліквідаційні витрати), які сталися у звітному періоді	320	0	-	0	-	-
у тому числі на оплату судових затрат	321	0	-	0	-	-
на оплату експертних (оцінних) робіт	322	0	-	0	-	-
із яких на оплату послуг аварійних комісарів	323	0	-	0	-	-
на оплату послуг установ асистансу*	324	0	-	0	-	-
із яких на оплату послуг установ асистансу-нерезидентів	325	0	-	0	-	-
Витрати, що здійснюються у зв'язку з регулюванням страхових випадків (ліквідаційні витрати), які сталися в попередніх звітних періодах	330	0	-	0	-	-
у тому числі на оплату судових затрат	331	0	-	0	-	-
на оплату експертних (оцінних) робіт	332	0	-	0	-	-
із яких на оплату послуг аварійних комісарів	333	0	-	0	-	-
на оплату послуг установ асистансу	334	0	-	0	-	-
із яких на оплату послуг установ асистансу-нерезидентів	335	0	-	0	-	-
Інші витрати, що належать до собівартості реалізованих послуг	340	0	-	0	-	-
Інші адміністративні витрати	350	2230,2	456,2	525,5	489,9	758,6
Інші витрати на збут послуг	360	2351,2	120,8	707,3	1012,5	510,6
у тому числі витрати на рекламу та маркетинг	361	0	-	0	-	-

Показники	Код рядка	Усього	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.
1	2	3	4	5	6	7
Інші операційні витрати	370	143,8	0	0	0	143,8
Фінансові витрати	380	283,1	40,6	40,2	40,0	162,3
у тому числі втрати від участі в капіталі	381	0	-	0	-	-
проценти за користування кредитами	382	0	-	0	-	-
проценти за облігаціями випущеними	383	0	-	0	-	-
Інші витрати	390	41049,8	22798,4	4439,5	8304,5	5507,4
Надзвичайні витрати	400	0	-	0	-	-
VII. Фінансові результати звичайної діяльності та надзвичайних подій (до оподаткування)						
Результат основної діяльності	410	2499,4	2681,5	(- 5697,1)	2079,8	3435,2
Результат фінансових операцій	420	(- 186,1)	50,4	(- 39,2)	(-39,0)	(- 158,3)
у тому числі від участі в капіталі	421	0	-	-	-	-
Результат іншої звичайної діяльності	430	(- 3514,6)	(- 167,4)	(- 39,5)	(- 3304,5)	(-3,2)
Результат надзвичайних подій	440	0	0	0	0	0
VIII. Податки на прибуток від звичайної діяльності та на прибуток від надзвичайних подій						
Податок на прибуток від звичайної діяльності	450	234,7	79,5	29,2	58,3	67,7
у тому числі на валові доходи від діяльності з видів страхування, інших, ніж страхування життя	451	195,1	66,9	2,2	58,3	67,7
на валові доходи від діяльності із страхування життя	452	0	-	-	-	-
на операції з перестраховиками — нерезидентами	453	0	-	-	-	-
Податки на прибуток від надзвичайних подій	460	0	-	-	-	-
IX. Чистий						
Прибуток	470	5691,0	2485,0	0	0	3206,0
Збиток	480	(- 7127,0)	0	(- 5805,0)	(- 1322,0)	0

**Умови забезпечення платоспроможності страховика
за 2008 рік**

6.1. Наявність сплаченого статутного фонду та гарантійного фонду

	Назва країни власника частки у статутному фонді страховика	У тис. грн.	У тис. ЄВРО
		з одним десятичним знаком	(за курсом НБУ)
Сплачений статутний фонд (на кінець звітного періоду)	X	50000,0	4606,0
Частка нерезидентів у статутному фонді страховика за станом на кінець звітного періоду (у тис. грн.) всього	X	0	0
у тому числі	0	-	-
Гарантійний фонд (на кінець звітного періоду)	X	27971,8	X
у тому числі вільні резерви страховика	X	-	X

6.2. Перевищення фактичного запасу платоспроможності страховика над розрахунковим нормативним запасом платоспроможності

Фактичний запас платоспроможності (нетто-активи)	77995,6
Нормативний запас платоспроможності для страховиків, які здійснюють види страхування, інші, ніж страхування життя, — більша із визначених величин	14442,5
1. /сума надходжень страхових премій за попередні 12 місяців — (сума страхових премій, належних перестраховикам х відповідний показник*)/ х 0,18	14442,5
2. /сума здійснених виплат протягом попередніх 12 місяців — (сума виплат, компенсованих перестраховиками х відповідний показник*)/ х 0,26	415,3
Нормативний запас платоспроможності для страховиків, які здійснюють страхування життя	0
Нормативний запас платоспроможності для страховиків, які здійснюють види страхування, інші, ніж страхування життя, та мають страхові зобов'язання за договорами страхування життя	14442,5
Величина перевищення фактичного запасу платоспроможності страховика над розрахунковим нормативним запасом	63553,1

**Показник визначається в порядку, запровадженому статтею 30 Закону України «Про страхування»*

6.3.2. Розміщення страхових резервів

Величина сформованих страхових резервів на кінець звітного періоду, із них	44 906,20
технічних резервів	44 906,20
у тому числі резерви незароблених премій	44 708,00
резерв заявлених, але не виплачених збитків	198,20
резерв збитків, які виникли, але не заявлені	0,00
резерв коливань збитковості	0,00
резерви катастроф	0,00
резерви із страхування життя	0,00
у тому числі резерви довгострокових зобов'язань	0,00
залишки страхових платежів із державного обов'язкового страхування	0,00
Величина сформованих страхових резервів в іноземній валюті	0,00

Категорії активів, визначені статтею 31 Закону України «Про страхування» для представлення страхових резервів	УСЬОГО / на кінець звітного періоду відповідно до показників форми 1 «Баланс»/	У тому числі ті, якими представлено з урахуванням вимог нормативно-правових актів		
		технічні резерви	резерви з обов'язкового страхування цивільної відповідальності за ядерну шкоду	резерви із страхування життя
УСЬОГО	64 947,50	44 906,20	0	0
1) грошові кошти на поточних рахунках	5 768,20	5 766,80	-	-
у тому числі 1.1) в іноземній валюті	1,40	-	-	-
2) банківські вклади (депозити)	211,00	211,00	-	-
у тому числі 2.1) в іноземній валюті	0,00	-	-	-
3) банківські метали	0,00	-	X	-
4) нерухоме майно	0,00	-	X	-
5) акції	27 048,50	7 008,60	X	-
6) облігації	0,00	-	X	-
7) іпотечні сертифікати	0,00	-	-	-
8) цінні папери, що емітуються державою	0,00	-	-	-
9) права вимоги до перестраховиків	31 919,80	31 919,80	-	-
у тому числі 9.1) до перестраховиків — нерезидентів	0,00	0,00	-	-
10) інвестиції в економіку України за напрямками, визначеними Кабінетом Міністрів України *	0,00	0	0	0

Категорії активів, визначені статтею 31 Закону України «Про страхування» для представлення страхових резервів	УСЬОГО / на кінець звітного періоду відповідно до показників форми І «Баланс»/	У тому числі ті, якими представлено з урахуванням вимог нормативно-правових актів		
		технічні резерви	резерви з обов'язкового страхування цивільної відповідальності за ядерну шкоду	резерви із страхування життя
у тому числі 10.1) розроблення та впровадження високотехнологічного устаткування, іншої інноваційної продукції, ресурсо- та енергозберігаючих технологій;	-	-	-	-
10.2) розвиток інфраструктури туризму;	-	-	-	-
10.3) добування корисних копалин;	-	-	-	-
10.4) перероблення відходів гірничо-металургійного виробництва;	-	-	-	-
10.5) будівництво житла;	-	-	-	-
10.6) розвиток транспортної інфраструктури, у тому числі будівництво та реконструкція автомобільних доріг;	-	-	-	-
10.7) розвиток сектору зв'язку та телекомунікацій	-	-	-	-
10.8) розвиток ринку іпотечного кредитування шляхом придбання цінних паперів, емітованих Державною іпотечною установою.	-	-	-	-
11) кредити страхувальникам-громадянам, що видаються в порядку, визначеному Уповноваженим органом і погодженому з Національним банком України	-	-	-	-
12) довгострокові кредити для житлового будівництва, у тому числі індивідуальних забудовників, що використовуються у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України	-	-	-	-
13) готівка в касі	-	-	-	-

5) «Грошові кошти та їх еквіваленти» (на кінець звітного періоду)

	Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ	Термін вкладень		Сума вкладень		Примітки
		початок	кінець	всього	у тому числі в іноземній валюті	
Грошові кошти та їх еквіваленти (сума рядків 230 та 240)	X	X	X	5 979,20	1,40	-
зокрема	X	X	X	5 768,20	1,40	-
Вклади в банках (депозити), у тому числі назва банківської установи	X	X	X	211,00	0,00	-
ВАТ «Родовід Банк»	14349442	27.09.2006	27.09.2008	5,00	-	-
КФ ВАТ КБ «Південкомбанк»	21663673	23.12.2005	03.01.2008	0,00	-	-
ВАТ АБ «Укргазбанк»	23697280	28.12.2005	30.12.2008	111,00	-	-
ВАТ КБ «Хрещатик»	19364259	27.03.2006	26.03.2008	45,00	-	-
ЗАТ «Вест Файненс енд Кредит Банк»	34575675	29.10.2007	31.10.2008	50,00	-	-
готівка в касі*	X	X	X	-	-	-
грошові кошти в дорозі	X	X	X	-	-	-
еквіваленти грошових коштів**, у тому числі	X	X	X	0,00	0,00	-
-	-	-	-	-	-	-

*У примітці зазначити запроваджений Національним банком України ліміт залишку каси**Сума інвестицій у цінні папери наводиться із зазначенням у примітці виду цінного папера, номера свідоцтва про реєстрацію випуску цінних паперів і дату його видачі;

**Умови забезпечення платоспроможності страховика
за 2009 рік**

6.1. Наявність сплаченого статутного фонду та гарантійного фонду

	Назва країни власника частки у статутному фонді страховика	У тис. грн.	У тис. ЄВРО
		з одним десятиковим знаком	(за курсом НБУ)
Сплачений статутний фонд (на кінець звітного періоду)	X	50000,0	4367,2
Частка нерезидентів у статутному фонді страховика за станом на кінець звітного періоду (у тис. грн.) всього	X	0	0
у тому числі	0	-	-
Гарантійний фонд (на кінець звітного періоду)	X	11917,0	X
у тому числі вільні резерви страховика	X	-	X

6.2. Перевищення фактичного запасу платоспроможності страховика над розрахунковим нормативним запасом платоспроможності

Фактичний запас платоспроможності (нетто-активи)	61824,0
Нормативний запас платоспроможності для страховиків, які здійснюють види страхування, інші, ніж страхування життя, — більша із визначених величин	9165,7
1. /сума надходжень страхових премій за попередні 12 місяців — (сума страхових премій, належних перестраховикам x відповідний показник*)/ x 0,18	9165,7
2. /сума здійснених виплат протягом попередніх 12 місяців — (сума виплат, компенсованих перестраховиками x відповідний показник*)/ x 0,26	360,9
Нормативний запас платоспроможності для страховиків, які здійснюють страхування життя	0
Нормативний запас платоспроможності для страховиків, які здійснюють види страхування, інші, ніж страхування життя, та мають страхові зобов'язання за договорами страхування життя	9165,7
Величина перевищення фактичного запасу платоспроможності страховика над розрахунковим нормативним запасом	52658,3

**Показник визначається в порядку, запровадженому статтею 30 Закону України «Про страхування»*

6.3.2. Розміщення страхових резервів

Величина сформованих страхових резервів на кінець звітного періоду, із них	33 655,00
технічних резервів	33 655,00
у тому числі резерви незароблених премій	33 455,00
резерв заявлених, але не виплачених збитків	200,00
резерв збитків, які виникли, але не заявлені	0,00
резерв коливань збитковості	0,00
резерви катастроф	0,00
резерви із страхування життя	0,00
у тому числі резерви довгострокових зобов'язань	0,00
залишки страхових платежів із державного обов'язкового страхування	0,00
Величина сформованих страхових резервів в іноземній валюті	0,00

Категорії активів, визначені статтею 31 Закону України «Про страхування» для представлення страхових резервів	УСЬОГО / на кінець звітного періоду відповідно до показників форми 1 «Баланс»/	У тому числі ті, якими представлено з урахуванням вимог нормативно-правових актів		
		технічні резерви	резерви з обов'язкового страхування цивільної відповідальності за ядерну шкоду	резерви із страхування життя
УСЬОГО	69 157,80	33 655,00	0	0
1) грошові кошти на поточних рахунках	7 995,00	7 096,50	-	-
у тому числі 1.1) в іноземній валюті	1,40	-	-	-
2) банківські вклади (депозити)	36,00	-	-	-
у тому числі 2.1) в іноземній валюті	0,00	-	-	-
3) банківські метали	0,00	-	X	-
4) нерухоме майно	0,00	-	X	-
5) акції	28 333,80	9 731,00	X	-
6) облігації	0,00	-	X	-
7) іпотечні сертифікати	0,00	-	-	-
8) цінні папери, що емітуються державою	0,00	-	-	-
9) права вимоги до перестраховиків	32 793,00	16 827,50	-	-
у тому числі 9.1) до перестраховиків — нерезидентів	0,00	0,00	-	-

Категорії активів, визначені статтею 31 Закону України «Про страхування» для представлення страхових резервів	УСЬОГО / на кінець звітнього періоду відповідно до показників форми 1 «Баланс»/	У тому числі ті, якими представлено з урахуванням вимог нормативно-правових актів		
		технічні резерви	резерви з обов'язкового страхування цивільної відповідальності за ядерну шкоду	резерви із страхування життя
10) інвестиції в економіку України за напрямками, визначеними Кабінетом Міністрів України *	0,00	0	0	0
у тому числі 10.1) розроблення та впровадження високотехнологічного устаткування, іншої інноваційної продукції, ресурсо- та енергозберігаючих технологій;	-	-	-	-
10.2) розвиток інфраструктури туризму;	-	-	-	-
10.3) добування корисних копалин;	-	-	-	-
10.4) перероблення відходів гірничо-металургійного виробництва;	-	-	-	-
10.5) будівництво житла;	-	-	-	-
10.6) розвиток транспортної інфраструктури, у тому числі будівництво та реконструкція автомобільних доріг;	-	-	-	-
10.7) розвиток сектору зв'язку та телекомунікацій	-	-	-	-
10.8) розвиток ринку іпотечного кредитування шляхом придбання цінних паперів, емітованих Державною іпотечною установою.	-	-	-	-
11) кредити страхувальникам-громадянам, що видаються в порядку, визначеному Уповноваженим органом і погодженому з Національним банком України	-	-	-	-
12) довгострокові кредити для житлового будівництва, у тому числі індивідуальних забудовників, що використовуються у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України	-	-	-	-
13) готівка в касі	-	-	-	-

5) «Грошові кошти та їх еквіваленти» (на кінець звітного періоду)

	Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ	Термін вкладень		Сума вкладень		Примітки
		початок	кінець	всього	у тому числі в іноземній валюті	
Грошові кошти та їх еквіваленти (сума рядків 230 та 240)	X	X	X	8 031,00	1,40	-
зокрема	X	X	X	7 995,00	1,40	-
Вклади в банках (депозити), у тому числі назва банківської установи	X	X	X	36,00	0,00	-
-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-
ВАТ АБ «Укргазбанк»	23697280	28.12.2005	30.12.2010	11,00	-	-
ВАТ КБ «Хрещатик»	19364259	27.03.2006	26.03.2010	20,00	-	-
КФ ВАТ КБ «Південкомбанк»	21663673	27.05.2009	28.05.2010	5,00	-	-
готівка в касі*	X	X	X	-	-	-
грошові кошти в дорозі	X	X	X	-	-	-
еквіваленти грошових коштів**, у тому числі	X	X	X	0,00	0,00	-
-	-	-	-	-	-	-

*У примітці зазначити запроваджений Національним банком України ліміт залишку каси**

Сума інвестицій у цінні папери наводиться із зазначенням у примітці виду цінного папера, номера свідоцтва про реєстрацію випуску цінних паперів і дату його видачі;

**Умови забезпечення платоспроможності страховика
за 2010 рік**

6.1. Наявність сплаченого статутного фонду та гарантійного фонду

	Назва країни власника частки у статутному фонді страховика	У тис. грн.	У тис. ЄВРО
		з одним десятковим знаком	(за курсом НБУ)
Сплачений статутний фонд (на кінець звітного періоду)	X	60000,0	5674,8
Частка нерезидентів у статутному фонді страховика за станом на кінець звітного періоду (у тис. грн.) всього	X	0	0
у тому числі	0	-	-
Гарантійний фонд (на кінець звітного періоду)	X	10481,0	X
у тому числі вільні резерви страховика	X	-	X

6.2. Перевищення фактичного запасу платоспроможності страховика над розрахунковим нормативним запасом платоспроможності

Фактичний запас платоспроможності (нетто-активи)	70407,0
Нормативний запас платоспроможності для страховиків, які здійснюють види страхування, інші, ніж страхування життя, — більша із визначених величин	6951,4
1. /сума надходжень страхових премій за попередні 12 місяців — (сума страхових премій, належних перестраховикам х відповідний показник*)/ х 0,18	6951,4
2. /сума здійснених виплат протягом попередніх 12 місяців — (сума виплат, компенсованих перестраховиками х відповідний показник*)/ х 0,26	422,7
Нормативний запас платоспроможності для страховиків, які здійснюють страхування життя	0
Нормативний запас платоспроможності для страховиків, які здійснюють види страхування, інші, ніж страхування життя, та мають страхові зобов'язання за договорами страхування життя	6951,4
Величина перевищення фактичного запасу платоспроможності страховика над розрахунковим нормативним запасом	63455,6

**Показник визначається в порядку, запровадженому статтею 30 Закону України «Про страхування»*

6.3.2. Розміщення страхових резервів

Величина сформованих страхових резервів на кінець звітного періоду, із них	28 616,00
технічних резервів	28 616,00
у тому числі резерви незароблених премій	28 539,00
резерв заявлених, але не виплачених збитків	77,00
резерв збитків, які виникли, але не заявлені	0,00
резерв коливань збитковості	0,00
резерви катастроф	0,00
резерви із страхування життя	0,00
у тому числі резерви довгострокових зобов'язань	0,00
залишки страхових платежів із державного обов'язкового страхування	0,00
Величина сформованих страхових резервів в іноземній валюті	0,00

Категорії активів, визначені статтею 31 Закону України «Про страхування» для представлення страхових резервів	УСЬОГО / на кінець звітного періоду відповідно до показників форми 1 «Баланс»/	У тому числі ті, якими представлено з урахуванням вимог нормативно-правових актів		
		технічні резерви	резерви з обов'язкового страхування цивільної відповідальності за ядерну шкоду	резерви із страхування життя
УСЬОГО	81 397,80	28 616,00	0	0
1) грошові кошти на поточних рахунках	1 430,00	1 430,00	-	-
у тому числі 1.1) в іноземній валюті	1,00	-	-	-
2) банківські вклади (депозити)	5 531,00	5 531,00	-	-
у тому числі 2.1) в іноземній валюті	0,00	-	-	-
3) банківські метали	0,00	-	X	-
4) нерухоме майно	0,00	-	X	-
5) акції	52 242,80	7 347,00	X	-
6) облігації	0,00	-	X	-
7) іпотечні сертифікати	0,00	-	-	-
8) цінні папери, що емітуються державою	0,00	-	-	-

Категорії активів, визначені статтею 31 Закону України «Про страхування» для представлення страхових резервів	УСЬОГО / на кінець звітного періоду відповідно до показників форми 1 «Баланс»/	У тому числі ті, якими представлено з урахуванням вимог нормативно-правових актів		
		технічні резерви	резерви з обов'язкового страхування цивільної відповідальності за ядерну шкоду	резерви із страхування життя
9) права вимоги до перестраховиків	22 194,00	14 308,00	-	-
у тому числі 9.1) до перестраховиків — нерезидентів	0,00	0,00	-	-
10) інвестиції в економіку України за напрямками, визначеними Кабінетом Міністрів України *	0,00	0	0	0
у тому числі 10.1) розроблення та впровадження високотехнологічного устаткування, іншої інноваційної продукції, ресурсо- та енергозберігаючих технологій;	-	-	-	-
10.2) розвиток інфраструктури туризму;	-	-	-	-
10.3) добування корисних копалин;	-	-	-	-
10.4) перероблення відходів гірничо-металургійного виробництва;	-	-	-	-
10.5) будівництво житла;	-	-	-	-
10.6) розвиток транспортної інфраструктури, у тому числі будівництво та реконструкція автомобільних доріг;	-	-	-	-
10.7) розвиток сектору зв'язку та телекомунікацій	-	-	-	-
10.8) розвиток ринку іпотечного кредитування шляхом придбання цінних паперів, емітованих Державною іпотечною установою.	-	-	-	-
11) кредити страхувальникам-громадянам, що видаються в порядку, визначеному Уповноваженим органом і погодженому з Національним банком України	-	-	-	-
12) довгострокові кредити для житлового будівництва, у тому числі індивідуальних забудовників, що використовуються у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України	-	-	-	-
13) готівка в касі	-	-	-	-

5) «Грошові кошти та їх еквіваленти» (на кінець звітного періоду)

	Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ	Термін вкладень		Сума вкладень		Примітки
		початок	кінець	всього	у тому числі в іноземній валюті	
Грошові кошти та їх еквіваленти (сума рядків 230 та 240)	X	X	X	6 961,00	1,00	-
зокрема	X	X	X	1 430,00	1,00	-
Вклади в банках (депозити), у тому числі назва банківської установи	X	X	X	5 531,00	0,00	-
-	-	-	-	-	-	-
АКБ «Інтеграл»	22932856	23.06.2010	01.07.2011	5 505,00	-	-
ВАТ АБ «Укргазбанк»	23697280	28.12.2005	30.12.2011	1,00	-	-
ВАТ КБ «Хрещатик»	19364259	27.03.2006	27.07.2011	20,00	-	-
КФ ВАТ КБ «Південкомбанк»	21663673	27.05.2009	28.05.2011	5,00	-	-
готівка в касі*	X	X	X	-	-	-
грошові кошти в дорозі	X	X	X	-	-	-
еквіваленти грошових коштів**, у тому числі	X	X	X	0,00	0,00	-
-	-	-	-	-	-	-

*У примітці зазначити запроваджений Національним банком України ліміт залишку каси**Сума інвестицій у цінні папери наводиться із зазначенням у примітці виду цінного папера, номера свідоцтва про реєстрацію випуску цінних паперів і дату його видачі;